

ΠΑΡΕΜΙΒΟΥΛΗ

Τεύχος 128 • Τιμή τεύχους: 3,5€

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ με τον
κ. Ελευθέριο Ελευθεριάδη
Ψυχολόγο - Συγγραφέα

για την αγάπη, τη χαρά,
την ενοχή, το άγχος, τον Θεό

Κλάους Κένεθ:
«Το τέλος είναι μονάχα η αρχή»

Κόμικ: «Ρωγμές»

Ραδιοκαταγραφές

για νέους ακροατές που
δεν παραμένουν θεατές

Συνεντεύξεις

Ρεπορτάζ

Απόψεις

Γκάλοπ

...η ραδιοφωνική
συντροφιά της Χ.Φ.Ε.
καταγράφει
την επικαιρότητα!

Κάθε Κυριακή

21.30-22.00

στους 91,2 fm της

Πειραιϊκής Εκκλησίας!

...εδώ η φωνή μας
ακούγεται δυνατά!

www.xfe.gr

σταθερά στο μέλλον

Αναζητήστε μας και στο facebook:
"Χριστιανική Φοιτητική Ένωση"
"Περιοδικό ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ"

xfe@xfe.gr

ηλεκτρονικές
εγγραφές στην

ΠΑΡΕΜΒΟΛΗ

www.paypal.me/paremvolti

Η αντιπρόταση του Χριστού στην πρόταση του κόσμου

Φωτογραφία: Αγγελική Καλκάνη

την **ελευθερία** και την **αγάπη**.

Η ελευθερία του Χριστού δεν έρχεται μαγικά, με κάποια ξόρκια, αλλά προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή μας σ' αυτή την κατεύθυνση. Είναι η «συγκολλητική ουσία» για να βιώσει κανείς τη ζωή του Ευαγγελίου όχι ως σύνολο απαγορεύσεων και νομικών κανόνων που επισύρουν ποινές στους παραβάτες, αλλά ως ένα ωραίο ταξίδι, με συντροφιά τον Χριστό και τους αδελφούς, που θα χαρίσει ειρήνη στην καρδιά, κόβοντας και απελευθερώνοντας από τα βαρίδια των προσωπικών αδυναμιών και των παθών που μας τραβούν συνεχώς προς τα κάτω. **Τα σχοινιά των αστοχιών μας έχουν αφήσει σημάδια και μας έχουν πληγιάσει το σώμα. «Θα ήθελες να σε ελευθερώσω;», ρωτά τον καθέναν μας ο Χριστός. Σε μας μένει μόνο η απάντηση: «Ναι, θέλω!» ή «Όχι, ευχαριστώ». Τόσο απλά.**

Η ζωή που προτείνει ο Χριστός έχει ως δεύτερο πυλώνα την αγάπη. Τα πρόσωπα ζουν σε **κοινωνία** μεταξύ τους και όχι απομονωμένα. Γνωρίζονται από την ταπείνωση και την αδελφική σχέση αγάπης. Θυσιάζονται ο ένας για τον άλλον, συμπάσχουν και συγχαίρουν. Σπκώνουν ο ένας τα βάρη του άλλου. Θυσιαστικά, ανιδιοτελώς, με χαρά. Με τη συνείδηση ότι αν πληγωθεί ένα μέλος του ίδιου Σώματος, θα πονέσει και το άλλο.

Απλές και, ίσως, γνωστές αλήθειες που όμως η περιρρέουσα ατμόσφαιρα του συμφέροντος, της ιδιοτέλειας και των fast-track «σχέσεων», μας κάνει να ξεχνάμε. Κάθε φορά που ο κόσμος μιλάει για ελπίδα και αλλαγή, ας μας έρχεται στο μυαλό το «σκούντημα» του Παύλου στον καθέναν μας να πετάξει από πάνω του τον παλιό του εαυτό και να γίνει καινούριος σε κάθε πτυχή της ύπαρξής του, ξεκινώντας σήμερα κιόλας από τα απλά, τα μικρά και τα καθημερινά. «Αποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν **παλαιὸν ἄνθρωπον** τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν καὶ ἐνδύσασθαι τὸν **καινὸν ἄνθρωπον** τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας» (Εφεσ. 4, 22-24).

Καλό καλοκαίρι!

#Συναΐτη

Αλλη μια προεκλογική περίοδο ζήσαμε στη Χώρα μας και οι πολιτικά πολυφορεμένες λέξεις «νέος/α», «αλλαγή», «ανατροπή», «μπροστά», «ελπίδα» ειπώθηκαν με κάθε μέσο και τυπώθηκαν σε κάθε χρώμα.

Κι όμως, εδώ και δυο χιλιάδες χρόνια ο Χριστιανισμός έφερε μια δυναμική επανάσταση πάντα **ζωντανή** και ικανή να φωτίσει τη ζωή όποιου το θελήσει ελεύθερα. Μεγαλωμένοι σε μια Χώρα που η Ορθοδοξία είναι δεδομένη και η Εκκλησία αντιμετωπίζεται περισσότερο ως θεσμός, παρά ως σωτηρία, μερικές φορές, αποσυντονίζουμε κι εμείς τις καρδιές μας από το ανανεωτικό μήνυμά του...

Πώς όμως αλλάζει η χριστιανική πίστη τη ζωή του ανθρώπου και από τι τον ελευθερώνει; Στο τέλος-τέλος, γιατί να την επιλέξει ένας άνθρωπος; Τι έχει να του προσφέρει, τη στιγμή, μάλιστα, που μιλάει για άσκηση, που θέτει «απαγορεύσεις» και όρια; Το παρόν σημείωμα της «Σύνταξης» δεν φιλοδοξεί να πει πολλά, παρά μόνο να «σκουντήσει» τον αναγνώστη που χαίρεται τον τίτλο του Μαθητή να ζήσει την αλήθεια που γνωρίζει, τινάζοντας λίγο τη σκουριά της καθημερινότητας που οξειδώνει την πίστη.

Ο Χριστός ήρθε στη γη και έκανε τα πάντα καινούρια («ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα» – Β΄ Κορ. 5, 17). Έδωσε στους ανθρώπους τη δυνατότητα να ζουν χαρούμενοι, ήδη από αυτή την ζωή, να είναι ερωτευμένοι με τη Βασιλεία του, να ποθούν δηλαδή να μετακομίσουν μόνιμα στο σπίτι Του, μόλις βγουν από την εξώπορτα αυτής της ζωής και, έως τότε, να μπορούν να χτίσουν τη ζωή τους σε δύο ριζοσπαστικές βάσεις που, ακόμα και σήμερα, όλα τα δικαιοπολιτικά συστήματα διαγκωνίζονται να ανακαλύψουν.

Ιδιοκτήτης: Χριστιανική Φοιτητική Ένωση
Ορθόδοξο Χριστιανικό Σωματείο

Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα, Τηλ. - Fax: 210 32.37.154

www.xfe.gr • e-mail: xfe@xfe.gr

www.paremboli.gr • paremboli@xfe.gr

Διευθύνεται από συντακτική επιτροπή.

Η Σύνταξη διατηρεί το δικαίωμα να μη δημοσιεύει

ή να συντέμνει τα κείμενα κατά την κρίση της

Εκδότης - Υπεύθυνος κατά νόμο: Αντώνης Θεοδώρου

Διεύθυνση Σύνταξης: Αγγελική Καλκάνη

Συντακτική επιτροπή: Μαρία Γούλα, Κλεάνθης Νιζάμης

Συντάκτες:

Διονυσία Αραβοπούλου, Μαρία Γούλα, Γιάννης Μπέκος, Βασιλική Μπέκου, Σοφία Μπουγά, Μαριαλένα Μωραΐτου, Μηνάς Νάϊδος, Κλεάνθης Νιζάμης, Μαρία Παπαδημητρίου, Μόνικα Παππά, Φιλοθέη Παππά, Γιώργος Πράρας, Χριστίνα Γούλα, Παναγιώτης Τσιάπρας, Δήμητρα Τζάφα, Φωτεινή Τερζάκη, Κώστας Τιφκίτσής, Νίκος Τριαντόπουλος, Ιωάννα Κυριακούλη, Αλέξανδρος Γκανάς, Χρυσούλα Τιφκίτση, Αλέξανδρος Παναγόπουλος, Μαριάννα Ρουμελιώτη, Πηνελόπη Τερζάκη, Χρήστος Χατζής, Ελισάβετ Αντωνιάδη, Αιμιλιανή Γρηγορίου, Δημήτρης Κουτσουπιάς, Κωνσταντίνος Κοψίνης, Δημήτρης Ράπτης

Υπεύθ. Μην/νωσης: Διονυσία Μαγούλη, Γιώργος Πράρας, Δήμητρα Τζάφα

Καλλιτεχνική επιμέλεια: Καλλιόπη Βγόντζα, Κυριάκος Παπαδόπουλος

Φωτογραφική επιμέλεια:

Αλέξανδρος Παλαιός, Βασίλης Λόντος, Γιάννης Σταυριανός
Δημήτρης Κρυφός, Ελένη Μαυρίδη, Δημήτριος Δημητρίου, Ανδρέας Πανταζής,
Νικόλαος Γεωργόπουλος, Μαγδαληνή Σταυριανού

Δημιουργικό - Παραγωγή:

«Λυχνία Α.Ε.», Υιοί Θ. Βγόντζα

Ανδραβίδας 7, Χαμόμυλο Αχαρνά, Τηλ. 210 34 10 436, www.lychnia.com

Τιμή τεύχους: 3,5€

Συνδρομή Εξωτερικού: 20€ • Συνδρομή Εσωτερικού: 12€

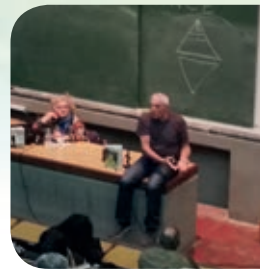
Αριθμός άδειας: 868 • Κωδικός: 015475.

Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι της Ανδρομάχης Φραγκουλίδου
την οποία και ευχαριστούμε θερμά.

Περιεχόμενα

ΙΑΝ. - ΦΕΒΡ. - ΜΑΡΤ. 2019 | Έτος Α' | Τεύχος: 128

- 1 Σύνταξη
- 2 Περιεχόμενα
- 3 Συνέντευξη με τον
κ. Ελευθέριο Ελευθεριάδη
- 7 Λόγου Χάρις
- 8 Οι Χριστιανοί σε όλο τον κόσμο
αντιμετωπίζουν σοβαρούς διωγμούς
- 10 Το τέλος είναι μονάχα η αρχή
- 14 Τα πανεπιστήμια του σήμερα
με όρους του χθες
- 16 Μετά την Εύα
- 19 Φωτιά στα σενάρια
- 20 Ρωγμές
- 22 Ήταν ένα μικρό καράβι αταξίδευτο...
- 25 Τι προτιμάς, να δείχνεις τέλεια,
ή να είσαι καλά;
- 26 God Dies... Σκέψεις, γύρω από τη
ζωή της νθοποιού Φράνσις Φάρμερ
- 28 Οι ευτυχισμένοι άνθρωποι
- 30 Εκοιμήθη ο Γέροντας Αιμιλιανός!
- 32 Κατπορίζοντας την Αλεξάνδρα...
- 34 Περισκόπιου Ζαλού
- 36 Ένας σκύλος δεμένος στην αυλή
του αφεντικού του
- 39 Το λίγο που έγινε πολύ
- 40 Συμβαίνουν...
- 42 Θέματα Πνευματικής Ζωής
- 43 Φωνή των Πατέρων
- 44 Δραστηριότητες
- 42 Παρεμβολές στην Παρεμβολή
- 46 Έντεχνο

Οι απόψεις που διατυπώνονται στα άρθρα, τις συνεντεύξεις και τις λοιπές δημοσιεύσεις δεν απηχούν κατ' ανάγκη και απόψεις της Συντακτικής Επιτροπής.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

- **Μην ξεχνάτε να ανανεώνετε εγκαίρως τη συνδρομή σας. Στην ετικέτα του πλαστικού φακέλου αναγράφεται η ημερομηνία λήξης της συνδρομής, π.χ. εάν γράφει 31/12/2016 σημαίνει ότι οφείλεται η συνδρομή των ετών 2017, 2018, 2019.**

- Η ανανέωση της συνδρομής μπορεί να γίνει με πέντε τρόπους:

- α) στα γραφεία της Χ.Φ.Ε στην
Αθήνα, οδός Καρύτση 14 (4ος όροφος)
Θεσσαλονίκη (Αγ. Σοφίας 41)
Πάτρα (Παντανάσσης 61)
Λάρισα (Παπακυριαζή 30)
Πειραιάς (Πραξιτέλους 173).
- β) στα βιβλιοπωλεία «ΖΩΗ»: Αθήνα (Καρύτση 14),
Θεσσαλονίκη, Λάρισα
- γ) με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού
(Καρύτση 14 Τ.Κ. 105 61 Αθήνα)
- δ) ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, στην ιστοσελίδα: www.xfe.gr
- ε) μέσω paypal στο σύνδεσμο www.paypal.me/paremboli

Γενικά για θέματα μηχανοργάνωσης τηλεφωνείτε
στο 6934491892

- Κάθε συνδρομή ισχύει για το ημερολογιακό έτος, δηλ. από 1/1 - 31/12. Αυτό σημαίνει ότι θα αποστέλλονται τα προηγούμενα τεύχη του έτους, εκτός αν υπάρχει διαφορετική δική σας υπόδειξη.
- Εάν για κάποιο λόγο επιθυμείτε να μην λαμβάνετε πλέον την «Παρεμβολή», ενημερώστε μας. Διαφορετικά το τεύχος θα αποστέλλεται και η συνδρομή σας θα εκκρεμεί.
- Εάν αλλάξει η διεύθυνσή σας, ενημερώστε μας εγκαίρως γράφοντάς μας και τα παλιά και τα νέα στοιχεία σας.
- Περιμένουμε τις παρατηρήσεις, τα σχόλια, τις αντιρρήσεις και τις προτάσεις σας για την «Παρεμβολή»!

Συνέντευξη με τον κ. Ελευθέριο Ελευθεριάδη,

Ψυχολόγο M.Sc. – Συγγραφέα*

Για την αγάπη, τη χαρά, την ενοχή, το άγχος, τον Θεό

«Ο έρωτας είναι κάτι πολύ δυνατό... Είναι σαν να μαζεύουμε πολλά ξύλα, να τα στοιβάζουμε, να τα λούζουμε με βενζίνη και να τους ανάβουμε φωτιά... Αυτή η φλόγα, είναι ο έρωτας... Καίει τα πάντα γύρω του... Αλλά δεν κρατά πολύ... Καθώς περνάει η ώρα, κάθετα η φωτιά, και μένει η καρβουνιά... Αυτό είναι η Αγάπη... Η καρβουνιά... Και αυτή είναι που πρέπει να προσέξεις να μην σου σβήσει... Αυτή είναι η σημαντική».

«Παρεμβολή»: κ. Ελευθεριάδη, έχετε γράψει ότι η Αγάπη είναι «καρβουνιά» που σε ζεσταίνει χωρίς να σε καίει και η οποία «θέλει περιποίηση και προσοχή για να μη σου σβήσει». Πώς τροφοδοτείται η αγάπη και ποιος είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος να σβήσει η θράκα της;

Ελευθέριος Ελευθεριάδης: Χαίρετε! Χαίρετε, χαίρετε, χαίρετε! Πριν πούμε οτιδήποτε άλλο, θέλω να σας πω ότι είμαι πολύ χαρούμενος για αυτή τη φιλοξενία! Το περιοδικό σας, τρόπω τινά, είναι και αυτό, ένα μικρό κομματάκι από τη μαγιά του Μακρυγιάννη. Ε, αυτό με ενθουσιάζει!

Στα δικά μας τώρα. Λοιπόν... Σχετικά με την Αγάπη και την καρβουνιά... Εγώ μπορεί να το έγραψα. Αλλά ξέρετε... Δεν το σκέφτηκα εγώ. Το άκουσα. Το άκουσα ο ίδιος, από ένα άνθρωπο Άγιο. Ναι, Άγιο. Έχει κοιμηθεί τώρα, οπότε μπορούμε άφοβα και να το πούμε και να το φωνάξουμε και να το διαλαλήσουμε! Γιατί υπάρχουν Άγιοι και σήμερα. Και ζουν ανάμεσά μας. Ένας τέτοιος είναι και αυτός... Ο γέροντας Ευσέβιος ο Βίττης.

Μου είπε, που λέτε, κάποτε, χαμογελώντας, όταν του είπα ότι είμαι ερωτευμένος, «Λευτέρη, ο έρωτας είναι κάτι πολύ δυνατό... Είναι σαν να μαζεύουμε πολλά ξύλα, να τα στοιβάζουμε, να τα λούζουμε με βενζίνη και να τους ανάβουμε φωτιά... Αυτή η φλόγα, είναι ο έρωτας... Καίει τα πάντα γύρω του... Αλλά δεν κρατά πολύ... Καθώς περνάει η ώρα, κάθετα η φωτιά, και μένει η καρβουνιά... Αυτό είναι η Αγάπη... Η καρβουνιά... Και αυτή είναι που πρέπει να προσέξεις να μην σου σβήσει... Αυτή είναι η σημαντική. Η καρβουνιά. Η Αγάπη...». Αυτά μου είπε τότε...

Τώρα. Όσον αφορά το πώς τροφοδοτείται η Αγάπη...

Είναι απλό. Κάνεις ό,τι έκανε και ο Χριστός. Σταυρώνεσαι. Σταυρώνεσαι καθημερινά για αυτόν που αγαπάς. Σταυρώνεσαι. Και από τον σταυρό απάνω, τον συγχωρείς κιόλας. Έτσι τροφοδοτείται η Αγάπη. Ούτε λόγια, ούτε θεωρίες, ούτε εξυπνάδες, ούτε τίποτα. Σταυρώνεσαι...

Και πώς σβήνει; Πως χάνεται η αγάπη; Όταν δεν σταυρώνεσαι. Όταν δεν θυσιάζεσαι. Όταν δεν πατάς κάτω τον εγωισμό σου. Ε, θα σβήσει. Τι θα κάνει. Θα σβήσει. Θα καθεί η Αγάπη. Σταυρός είναι. Θυσία.

Το να αγαπάς κάποιον που σου κάνει όλα τα χατίρια, δεν είναι και καμιά μαγκιά... Επίσης το να αγαπάς κάποιον που ό,τι του δίνεις, σου δίνει και αυτός, είναι δοσοληψία. Όταν ο άλλος γκρινιάζει, όταν έχει τις μαύρες του, όταν πατάει τα μούτρα του, όταν δεν εξυπηρετεί τα «θέλω» σου, όταν δεν σου κάνει τα χατίρια, όταν έχει διαφορετική άποψη, όταν είναι κουρασμένος, όταν είναι άρρωστος, όταν αμαρτάνει... Εκεί; Εκεί μπορείς να τον αγαπήσεις; Μπορείς να τον σκεπάσεις; Μπορείς να τον συγχωρήσεις; Μπορείς να του απλώσεις το χέρι; Μπορείς να τον κατανοήσεις; Ε... Αυτό είναι Αγάπη... Όχι ότι είναι κακό να σου κάνει κάποιος τα χατίρια. Ούτε είναι κακό, κάποιος να σου προσφέρει αγάπη. Όχι βέβαια.

«Π»: Γιατί οι άνθρωποι φοβόμαστε να πούμε «σ' αγαπώ» ακόμα κι αν το νιώθουμε;

Ε.Ε.: Τι γιατί; Γιατί είμαστε εγωιστές. Γιατί είμαστε παρτάκηδες. Γιατί είμαστε και λίγο ηλίθιοι, με το συμπάθειο... Έχουμε διαμορφώσει ένα ήθος, σύμφωνα με το οποίο, το να κάνεις σεξ με ένα άγνωστο ή μια άγνωστη ένα βραδάκι σε ένα μπαράκι είναι ο.κ., αλλά το να πεις «σε

Ο ψυχολόγος, ο ψυχίατρος, ο ειδικός ψυχικής υγείας, είναι ο μάστορας. Χαλάει κάτι στο αμάξι και το φτιάχνει. Έτσι... Μικροπαρεμβάσεις κάνει... Κάνα λάστιχο, κάνα μπουζί. Ο πνευματικός είναι GPS. Είναι ο οδηγός. Είναι αυτός που θα σε καθοδηγήσει στη ζωή.

Φωτογραφία: Ελένη Μαυρίδη

αγαπώ» είναι too much! Έχουμε διαστρέψει τα πράγματα. Κάνουμε σχέσεις, κάνουμε σεξ, συγκατοικούμε, αλλά «σε αγαπώ» δεν λέμε. Τι είναι αυτά;

Έχουμε συνειδητοποιήσει τι είναι ο έρωτας; Η επαφή; Είναι ψυχοσωματική ένωση δυο ανθρώπων. Είναι κορύφωση. Είναι η τέλεια στιγμή δυο ανθρώπων... Για αυτό και έρχεται - πολύ σοφά - η Εκκλησία μας, ως μάνα, και σου λέει «παιδάκι μου, περίμενε, κράτα την τέλεια αυτή στιγμή για μετά το γάμο. Γνώρισε τον άλλον, αγάπησέ τον, ζήτα και την ευλογία του Θεού και μετά κάνε το βήμα...». **Αγωνίσου με τον άλλον, θυσιάσου για τον άλλον, πάλεψε με τον άλλον... Μάθε να τον αγαπάς...** Και μετά προχώρα. Εμείς τι κάνουμε; Προχωράμε. Και μετά φοβόμαστε να πούμε σε αγαπώ. Τα έχουμε μπλέξει

τα πράγματα...

«Π»: Ο π. Αλέξανδρος Σμέμαν, σχολίαζε εύστοχα ότι η μεγαλύτερη κατηγορία κατά των Χριστιανών είναι αυτή που είχε εκτοξεύσει ο Νίτσε όταν είπε ότι «οι Χριστιανοί δεν έχουν χαρά». Τι μπορεί να οδηγήσει τον άνθρωπο και δη, έναν πιστό άνθρωπο, στην γκρίνια και τη μη βίωση της χαράς και ποια θα μπορούσε να είναι η διέξοδος στο ξέφωτο της χαράς;

«Ε.Ε.»: Κοιτάξτε. Εγώ θεολόγος δεν είμαι. Ούτε φιλόσοφος. Και να σας πω την αλήθεια, δεν έχω μελετήσει και τα άπαντα του Νίτσε. Αλλά αν όντως έχει πει αυτό το πράγμα, τότε θα μπορούσα να πω κι εγώ, ότι ο Νίτσε λέει

στο πετσί σου. Ένα γλέντι ατέλειωτο. Ένα γλέντι ατέλειωτο είναι η Ορθοδοξία. Ένα πανηγύρι!

Οι Χριστιανοί, και δη οι Ορθόδοξοι **είναι**, όχι απλά **έχουν** χαρά... Είναι οι πρεσβευτές της! Απλά να, καμιά φορά, η ανθρωπίνη η φύση, η oligοπιστία, η κούραση μάς ρίχνει... Αλλά τι να κάνουμε; Και ποιος δεν πέφτει; Και ποιος δεν κουράζεται; Μας πιάνει από το χέρι, όμως, και μας σηκώνει η μάνα μας η Παναγιά και ο Χριστός μας, ο Αναστημένος! Οι Χριστιανοί, οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί, είναι αυτοί, που κρατάνε ακόμα την ελπίδα ζωντανή σε αυτόν τον κόσμο...

«Π»: Από πού προέρχονται οι ενοχές και ο φόβος και με ποιον τρόπο θα μπορούσε να ζήσει κάποιος νέος την πνευματική ζωή και την καθημερινότητά του ανένοχος και άφοβος;

«Ε.Ε.»: Κοιτάξτε... Η ερώτηση είναι λίγο γενική. Φόβος. Ενοχές... Κάθε άνθρωπος, είναι αποτέλεσμα τριών πραγμάτων... **Γονίδια, περιβάλλον και στο τέλος πάντοτε επιλογή.**

Έτσι λοιπόν, και στις ενοχές και στο φόβο, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ισχύει κάτι ανάλογο. Είναι αποτέλεσμα αυτών των τριών πραγμάτων. Θα ήταν ανεύθυνο, να προσπαθήσουμε να υποδείξουμε μια συγκεκριμένη πηγή τόσο για τον φόβο όσο για τις ενοχές. Κάθε άνθρωπος, κάθε ψυχή, είναι κάτι το μοναδικό. Κάτι το ανεπανάληπτο. Αν λοιπόν κάποιος θέλει να μελετήσει από πού προέρχονται οι ενοχές και οι φόβοι ενός ανθρώπου, θα πρέπει να τον γνωρίσει! Μαγικό δεν είναι; Δείτε τη σοφία του Θεού. Να είμαστε όλοι τόσο ίδιοι και συνάμα τόσο μοναδικοί.

Τώρα, όσον αφορά το άλλο σκέλος του ερωτήματός σας... Ο φόβος, αλλά ακόμα περισσότερο οι ενοχές, δεν έχουν καμιά δουλειά μέσα στην Ορθοδοξία. Ποιες ενοχές; Ποιος φόβος; Ο Χριστός είναι Ελευθερία. Ελευθερία είναι ο Χριστός. Ελευθερία. Αναπνέεις δίπλα στον Χριστό. Είσαι ο εαυτός σου. Δεν έχουν δουλειά οι ενοχές μέσα στην Ορθοδοξία. Η Ορθοδοξία είναι μεγαλείο. Έχει «αρχοντιά, που θα έλεγε και ο Άγιος Παΐσιος. Και επειδή, πολλοί θα βιαστούν να πουν «μα οι παπάδες, μα οι δεσποτάδες κτλ. Κτλ.», η απάντηση είναι μία... «Γεύσασθε και ιδετε...».

Η Εκκλησία, δεν είναι ούτε ο παπάς, ούτε ο δεσπότης. Άγιο το αξίωμά τους, δε λέω. Αλλά και αυτοί όπως και εμείς, άνθρωποι είναι και λάθη θα κάνουν και λάθος μπορεί και να μιλήσουν. Η Εκκλησία μας είναι ο Χριστός... Δεν έχει κανείς παρά να έρθει και να γευτεί ο ίδιος τι θα πει Ορθοδοξία... **Οι ενοχές και ο φόβος είναι χαρακτηριστικά του Ιούδα. Πρόδωσε, και μετά πήγε και κρεμάστηκε...**

Η Ορθοδοξία, προβάλλει το παράδειγμα του Πέτρου. Πρόδωσε; Ναι. Αρνήθηκε; Ναι. Αλλά μετάνιωσε. Και έγινε ένας εκ των πρωτοκορυφαίων της Εκκλησίας μας. Ας αναλογιστεί καθένας μας αν θέλει να είναι Πέτρος ή Ιούδας...

«Π»: Μία από τις πιο γνωστές ρήσεις του Οσίου Παΐσιου ήταν ότι η μάστιγα του αιώνα μας θα είναι οι ψυχικές νόσοι. Πράγματι, μετά και από μια δεκαετία

ανοψίες... Δεν ξέρω αν είναι κατηγορία. Είναι σίγουρα βλακεία... Λέει, τι, σε ποιους; Στους Χριστιανούς; Στους Ορθόδοξους Χριστιανούς; Ότι δεν έχουμε χαρά;

Εμείς; Εμείς που λέμε, ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ, και τα λαρύγγια μας ματώνουν;

Εμείς που λέμε, ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ, και τα μέσα μας τρελαίνονται;

Εμείς; που «Θανάτου έορτάζομεν νέκρωσιν, Άδου τήν καθαίρεσιν...», που έλεγε και Άγιος Πορφύριος;

Ποιος θάνατος; Ποιο πρόβλημα; Έχουμε Ανάσταση! Έχουμε Πάσχα! Ο Θεός μας έχει τάφο κενό! Άδειο! Εμείς δεν έχουμε χαρά; Εμείς που έχουμε μάνα την Παναγία; Την Παναγία. Μάνα. Ακούς εκείνο το «Τὴν Θεοτόκον καὶ μητέρα τοῦ Φωτός ...», και τρελαίνεσαι. Το ζεις μέσα

έντονης οικονομικής δυσπραγίας, τα στοιχεία μιλούν για εκατοντάδες αυτοχειρίες, ενώ η κατάθλιψη βασανίζει όλο και περισσότερους ανθρώπους που, πλέον, εντοπίζουμε ακόμα και στο κοντινό μας περιβάλλον. Γιατί νιώθει ένας άνθρωπος απελπισία και τι τον οδηγεί στην κατάθλιψη; Ποια είναι τα όρια μεταξύ της πνευματικής καθοδήγησης και της θεραπευτικής παρέμβασης για την αντιμετώπισή της;

«Ε.Ε.»: Όσον αφορά τους αδελφούς μας, οι οποίοι έθεσαν οι ίδιοι τέρμα στη ζωή τους, δε θα ήθελα να πω τίποτα, ούτε να κάνω κάποιο σχόλιο, πέρα από το να μην τους ξεχνάμε ποτέ στη προσευχή μας. Ποτέ. Τόσο αυτούς όσο και τους οικείους τους. Από κει και πέρα... Ας δούμε λίγο γύρω μας. Ας δούμε λίγο τι συμβαίνει. Πώς να μην λυγίζει ο άνθρωπος; Πώς να μην σπάει; Πώς να μην χάνει το κουράγιο του;

Οι άνθρωποι της σημερινής εποχής, είναι ήρωες. Ήρωες που παλεύουν να μείνουν όρθιοι σε έναν κόσμο πραγματικό τρελοκομείο. Ρωτάτε τι οδηγεί ένα άνθρωπο στην κατάθλιψη... Μα σε αυτόν τον κόσμο που ζούμε, η σωστή ερώτηση είναι, τι δεν οδηγεί πλέον τον άνθρωπο στην κατάθλιψη. Οι κοινωνίες σήμερα, και δη οι δυτικές, στραπατσάρουν τον άνθρωπο. Τον ευτελίζουν. Τον συστηματοποιούν.

Για αυτό ερχόμαστε και λέμε... Ας πιαστούμε τώρα όλοι από το φουστάνι της Παναγίας μας. Σε αυτό το τρελοκομείο. Όλοι στην μάνα Εκκλησιά μας...

Τέλος, όσον αφορά την πνευματική καθοδήγηση και την ψυχοθεραπευτική παρέμβαση μπορούμε να πούμε το εξής. Σκεφτείτε τον άνθρωπο σαν ένα αυτοκίνητο. Ο ψυχολόγος, ο ψυχίατρος, ο ειδικός ψυχικής υγείας, είναι ο μάστορας. Χαλάει κάτι στο αμάξι και το φτιάχνει. Έτσι... Μικροπαρεμβάσεις κάνει... **Κάνα λάστιχο, κάνα μπουζί. Ο πνευματικός είναι GPS. Είναι ο οδηγός. Είναι αυτός που θα σε καθοδηγήσει στη ζωή.** Είναι οδοδείκτης... Καλή και άγια η επιστήμη. Και πρέπει να την χρησιμοποιούμε. Άλλωστε, από τον Θεό είναι και αυτή... Και όντως είναι πολύ ευεργετικές οι παρεμβάσεις, είτε ψυχοθεραπευτικές είτε εκεί που χρειάζεται και φαρμακευτικές. Από κει και πέρα όμως... Καρδιογνώστης, είναι μόνο ο Χριστός. Αυτός είναι που θεραπεύει την ψυχή. Εμείς, χάριτι Θεού πάλι, κάνουμε απλά κάποιες παρεμβάσεις...

«Π.»: Έχετε χαρακτηρίσει την ακηδία ως «περιεκτική θανάτου» αξιολογώντας την μάλιστα ως κατάσταση σοβαρότερη και από την κατάθλιψη. Τι εννοούμε όταν μιλάμε για ακηδία και γιατί θεωρείτε ότι έχει τόσο μεγάλη βαρύτητα;

«Ε.Ε.»: Ακηδία... Ο όρος αυτός δεν είναι κλινικός. Είναι πατερικός. Ακηδία... Όταν εκούσια, μένεις σε μια κατάσταση παραίτησης είτε λόγω εγωισμού είτε λόγω θυμού είτε λόγω ραθυμίας τότε μιλάμε για ακηδία... Υποβάλλεις τον εαυτό σου σε παραίτηση. Υποβάλλεις τον εαυτό σου σε αργία. **Είναι, θα μπορούσαμε να πούμε, μια συνεχόμενη, εκούσια, ψυχολογική αυτοκτονία.** Είναι τρομερό. Και ναι. Προσωπικά, την κατάσταση αυτή

τη θεωρώ χειρότερη από μια κατάθλιψη.

Σε μια κλινική κατάθλιψη, ο άνθρωπος παιδεύεται αλλά δεν το θέλει ο ίδιος. Σε μια κατάθλιψη λόγω πένθους, ο άνθρωπος πενθεί, αυτόν που έχασε... Δεν το διάλεξε. Δεν το όρισε ο ίδιος.

Η ακηδία, είναι μια δαιμονική κατάσταση. Ο άνθρωπος, έχει τη δύναμη να αλλάξει, ξέρει και ο ίδιος ότι μπορεί, αλλά αρνείται. Πεισματικά... Θα μπορούσαμε να πούμε ότι έχει χειριστικά στοιχεία μια τέτοια κατάσταση. «...Έτσι είστε όλοι σας; Θα σας δείξω εγώ. Αφήστε με ήσυχο. Δεν θέλω κανέναν. Δεν θέλω να βοηθηθώ. Δεν θέλω τίποτα...». Δαιμονική κατάσταση...

«Π.»: Στη σημερινή εποχή, αναμφισβήτητα, έχουμε πολλά περισσότερα υλικά αγαθά, προηγμένη και προσιτή τεχνολογία και μεγάλες διευκολύνσεις στην καθημερινή ζωή σε σχέση με τον μέσο άνθρωπο των προηγούμενων δεκαετιών. Τι είναι αυτό που μας οδηγεί στο να έχουμε μεγαλύτερο άγχος και στρες; Γιατί φτάνουμε σε σημείο να χάνουμε λόγω του άγχους βασικές χαρές που παλιότερα οι άνθρωποι ζούσαν, αν και με πολλές περισσότερες στερήσεις;

Ε.Ε.: Η απομάκρυνση από τον Θεό και από τον συνάνθρωπο... **Όσο ο άνθρωπος απομακρύνεται από τον Θεό, τόσο αυξάνεται το άγχος του. Αλλά και όσο ο άνθρωπος απομακρύνεται από τον συνάνθρωπο, πάλι το ίδιο γίνεται...**

Αν με ρωτάτε, αυτός πιστεύω ότι είναι ένας από τους κύριους λόγους που στις σημερινές κοινωνίες, έχουμε αυτή τη ραγδαία αύξηση αυτής της μορφής ψυχοπαθολογίας. Η απομόνωση. Η αποξένωση του ανθρώπου. Να το πούμε και πιο απλά. Σκεφτείτε, το ίδιο είναι, να έχεις και να μπορείς να μοιραστείς τον πόνο σου με φίλους και το ίδιο είναι να είσαι στο πόνο μοναχός σου;

Οι δυτικές, οι «εξελιγμένες» κοινωνίες, έχουν οδηγήσει τον άνθρωπο σε μια απομόνωση, σε ένα κλείσιμο. Τώρα, οι άνθρωποι των κοινωνιών αυτών, θερίζουμε ό,τι έχουμε σπείρει. Στην ουσία τι βλέπουμε; Ότι το άγχος αυξάνεται όταν δε τηρείται το «ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. αὕτη πρώτη ἐντολή. καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι...».

«Π.»: κ. Ελευθεριάδη, σας ευχαριστούμε πολύ γι' αυτή την επικοινωνία!

Ε.Ε.: Και εγώ σας ευχαριστώ. Στις μπόρες που έρχονται, να μην χάσουμε το θάρρος μας. Να σταθούμε όλοι όρθιοι. Με αντρείοσύνη. Με λεβεντιά. Να πιαστούμε από φουστάνι της Παναγίας, και να μην φοβηθούμε τίποτα. Τίποτα. Εμείς τη Παναγιά την έχουμε μάνα. Καλή δύναμη. Η Παναγιά μαζί μας.

* Ο κ. Ελευθέριος Ελευθεριάδης έχει εκδώσει τα βιβλία «Πριν νυκτώσει» και «Από καρδιάς» από τις εκδόσεις «Εν Πλω».

Η ΦΥΣΑΡΜΟΝΙΚΑ

Είχε καιρό να πιάσει την φυσαρμόνικα. Έκλεινε τον δέκατο τρίτο χρόνο της στο συρτάρι του σκρίνιου στο σαλόνι. Κάποτε είχαν βάλει στοίχημα οί δύο τους: «Μόλις βγάλεις το πρώτο κομμάτι, θα σε πάω εκεί που θές...». Έτσι της είχε πει και είχε κλείσει την πόρτα, γιατί βιαζόταν· είχε δουλειά.

Δεν είχε πει ποτέ σε κανέναν ποιανού ήταν ή φυσαρμόνικα εκείνη. Την είχαν πρωτοανακαλύψει τα παιδιά, παραμονές Πρωτοχρονιάς, όταν ψάχναν για κάτι γιορτινά σερβίτσια. «Τίποτα δεν είναι, είναι παλιά, την είχα κάποτε... για δές στο από κάτω ράφι καλύτερα» είχε πει.

Η φυσαρμόνικα ήταν βυσινί και ήταν μέσα στο συρτάρι άφημένη χωρίς θήκη. Εκείνη, βέβαια, την θυμόταν ακόμα την θήκη. Ήταν από εκείνες τις συνηθισμένες της εποχής, σαν μικρός φάκελος από ένα ελαστικό πλαστικό και με μικρά χρυσά γράμματα κάτω δεξιά ήταν το όνομα της φίρμας. Όμως την θήκη την κράτησε εκείνος. Εκείνη την φορά, το θυμάται ακόμα, άφησε την φυσαρμόνικα στο τραπέζι και ξανάβαλε μηχανικά την θήκη στην τσέπη του παντελονιού του.

Ο Μίλτος ήταν ο μεγάλος της ξάδελφος, που ποτέ δεν θέλησε να κρύψει την μεγάλη αδυναμία που της είχε. Της έμαθε πρώτη φορά ποδήλατο «χωρίς βοηθητικές» μετά από δύο καλοκαίρια αποτυχημένων προσπαθειών στο έξοχικό τους στον Κάλαμο· ακόμα την θυμάται εκείνη την φορά: ανήμερα της Παναγίας, μετά την λειτουργία στο ξωκκλήσι τους, την πήρε άγκαλιά, την έβαλε στην σέλα και με μια μικρή σπρωξιά της έδωσε ώθηση χαχανίζοντας... Λίγες στιγμές αργότερα, βέβαια, έχασε την ισορροπία της και βρέθηκε στην άσφαλτο. Τρεις μέρες ολόκληρες του κράταγε μούτρα, μα, πράγματι, την είχε κάνει να τα καταφέρει.

Ο Μίλτος την αγαπούσε πολύ, όλο το ξέραν. Ήταν απ' αυτές τις άνομολόγητες αδυναμίες που υπάρχουν στις οικογένειες: όλοι τις γνωρίζουν αλλά ποτέ κανείς δεν αναφέρεται σ' αυτές ρητά. Τραγούδαγαν μαζί τα βράδια στην βεράντα στον Κάλαμο. Έβγαζε την κιθάρα του από μια θήκη από δερματίνη, φθαρμένη σε πολλά σημεία, κι άρχιζε πάντα με το «Στραβός βελόνα γύρευε...» του Κηληδόνη. Φορούσε συνήθως κάτι φαρδιά παντελόνια σκοουρα, μια βαμβακερή λευκή φανέλα και τιράντες. Η Άλίκη έσκαιγε πάντα στα γέλια, όταν έβαζε τις τιράντες· γι' αυτό τις έβαζε και ο Μίλτος τα βράδια στην βεράντα. Ένα βράδυ του Αύγουστου, στην πανσέληνο, μετά από το βραδινό τους, ο Μίλτος έβγαλε ένα μεγάλο καρπούζι από το ψυγείο, έκοψε μία γιγάντια φέτα, της την έδωσε, και έκοψε και μία αντίστοιχη για εκείνον: «Θα την φάμε με τα χέρια... δεν έχει πλάκα άλλωστε! Όποιος την φάει πρώτος κερδίζει...» Ένα, δύο, τρία...».

Την άφησε να κερδίσει. Μετά από ένα λεπτό είχαν γίνει και οί δύο τους γεμάτοι ζουμιά, λερώσανε και την βεράντα, ποιός την άκουει την θεία Έλλη... «Εσείς, δεσποινίς, κερδίσατε. Συγχαρητήρια! Θα σταθείτε, λοιπόν, στα κάγκελα του μπαλκονιού και θα με περιμένετε» της είχε πει. Κατέβηκε τα πέντε σκαλοπατάκια από την άλλη πλευρά της βεράντας και ήρθε μπροστά της, κάτω από το μπαλκόνι. Τότε ήταν και η πρώτη φορά που έβγαλε από την τσέπη του αυτό το μικρό μουσικό έργαλειο και της έπαιξε την εισαγωγή απ' το «Λαλούν τ' απδόνια».

Λαλούν τ' απδό- λαλούν τ' απδόνια και πλαντάζω, ανθούν τα ρό- ανθούν τα ρόδα και μεθώ, το φεγγαράκι κουβεντιάζω/ και μου 'ρχεται να τρελαθώ.

Χαράχτηκε μέσα της εκείνη ή μελωδία· κλείνει μέσα της τον Δεκαπενταύγουστο του '94. Την άκουσε χρόνια μετά ένορχηστρωμένη, από το στερεοφωνικό του σπιτιού της, όταν κάποιος τους δώρισε το cd του Κηληδόνη και σκέφτηκε πώς καιρό είχε να φάει καρπούζι με το στόμα, χωρίς πιάτο, μαχαίρι και πηρούνι. Εκείνη δεν τ' άφηνε πότε να φάνε έτσι τα παιδιά.

Μεγάλωσε. Ήτανε πια ενήλικη. Ο Μίλτος της έδωσε πολλά. Την άγκάλιασε με την τρέλα του μεγάλου που δεν ξέχασε να αγαπάει σαν μικρός, που «δεν τον νοιάζει τίποτα», που του άρεσει να σκάβει το χώμα και να λερώνει τα ρούχα του, που δεν ντρέπεται να όδηγā και να πατā την κόρνα ρυθμικά για να ξαφνιάζει τους πεζούς, που λαχταρā να πάει στο περίπτερο και να της πάρει καραμέλες και γλειφιτζούρια και σοκολάτα άμυγδάλου -κρυφά απ' τους γονείς· που ξέρει μερικούς άστερισμούς, ψαροντούφεκο και βαριέται την συζήτηση για την πολιτική και την οικονομία, που έχει διαβάσει τον Τόμ Σόγιερ δέκα φορές και τρελαίνεται για Άστεριξ και Όβελίξ, που του άρεσουν τα ανέκδοτα και κάθε μέρα της βάζει να λύσει και από έναν γρίφο, που μέσα του «ψοφάει» ακόμα για φάρσες, πειράγματα και σκανταλιές.

Η Άλίκη τον «ζήληψε» εκείνη την στιγμή τον Μίλτο. Τριάντα, σχεδόν, χρόνια μετά την πανσέληνο του '94, νοστάληψε το άειθαλές εκείνο πρόσωπο που τόσο πολύ απολάμβανε την συντροφιά της και δεν κουραζόταν να της άνοιγει κάθε μέρα νέα παράθυρα. Τριάντα, σχεδόν, χρόνια μετά την πανσέληνο του '94, θυμήθηκε πόσο την μάγεψε μιā βυσινί φυσαρμόνικα, που ξεπρόβαλε από μιā τσέπη, και δυο άστεϊες τιράντες πάνω από μιā βαμβακερή φανέλα. Της έφταναν.

Είμαι κιόλας σαράντα, σκέφτηκε. Της έλειψαν τα καλοκαίρια στον Κάλαμο, ακόμα και αν είχε γυρίσει όλα σχεδόν τα νησιά του Αιγαίου μέσα στην τελευταία δεκαετία. Της έλειψαν οί βόλτες προς το ξωκκλήσι για την παράκληση, ο άερας που έκανε το φουστάνι της να φουσκώνει, τα μαλλιά της, που τ' άφηνε να στεγνώσουν με το άεράκι, και το παγωτό μηχανής με ένα μπισκότο πάνω στην κορυφή του, που κάθε φορά ο Μίλτος έκανε, τάχα, πώς πήγαινε να της το «κλέψει». Της λείψανε κι εκείνες οί νύχτες που την έπαιρνε ο ύπνος έξω στην βεράντα, ξάπλα στα πολυκαιρισμένα έμπριμε στρώματα του '70 που είχαν για τα ράντζα στο έξοχικό. Ύπηρχαν μέρες που είχε μείνει με το φόρεμα της θαλάσσης από το πρωί -και από μέσα το μαγιώ- και κοίταζαν με τον Μίλτο τον ούρανο μέχρι που αποκοιμιόντουσαν. Δεν τους ένοιαζε!

«Μόλις βγάλεις το πρώτο κομμάτι, θα σε πάω εκεί που θές...» της είχε πει, όταν της έδωσε την φυσαρμόνικα. Δεν έβγαλε ποτέ το κομμάτι. Ήταν το τελευταίο καλοκαίρι στον Κάλαμο πριν το μεγάλο ταξίδι του Μίλτου. Μαθαίνει νέα του που και που, μιλάνε Πάσχα και Χριστούγεννα και οίς γιορτές τους. Και δεν την πήγε τελικά εκεί που ήθελε. Κι αυτή είχε βγάλει μόνον την εισαγωγή...

«Πολλά ψέματα είπαμε, ολά ολά,/ άς πούμε καί μιā αλήθεια,/ βατζιτζέλο βατζιτζό,/ άς πούμε καί μιā αλήθεια,/ βατζιτζέλο βατζιτζό...» σιγοτραγούδησε και έκλεισε το συρτάρι.

Επιμέλεια:
Σοφία Μπουγά

Οι Χριστιανοί σε όλο τον κόσμο αντιμετωπίζουν σοβαρούς διωγμούς

Εφημερίδα GUARDIAN¹- Ελληνική απόδοση για την «Παρεμβολή»

Αγνοείται στη Δύση, αλλά ο Χριστιανισμός είναι η περισσότερο διωκόμενη θρησκεία. Γιατί τόσο συγχία πάνω σε αυτό το θέμα;

Είχα ξυπνήσει πριν την αυγή σήμερα, ετοιμαζόμενοι για την πρώτη λειτουργία για το Πάσχα. Αυτό σήμαινε ότι, την ίδια περίπου ώρα που βόμβες έπεφταν στις εκκλησίες της Σρι Λάνκα, εγώ διάβαζα ένα απόσπασμα στο εκκλησίασμα από το βιβλίο του Ιεζεκιήλ. Το απόσπασμα μιλάει για κόκκαλα που επιστρέφουν για τη δημιουργία σώματος, για σώματα που επανακαλύπτονται με σάρκα και για τη ζωή που εμφυσήθηκε πίσω σε αυτά. Στη Σρι Λάνκα, κόκκαλα εκτοξεύονταν, και σώματα απογυμνώνονταν. Οι άνθρωποι αυτοί ξύπνησαν εκείνο το πρωί γεμάτοι ελπίδα, ενθουσιασμένοι εν αναμονή της Ανάστασης του Χριστού. Έβαλαν τα καλύτερά τους ρούχα και γυάλισαν τα παπούτσια τους. Τώρα το αίμα τους σφουγγαρίζεται από το πάτωμα του ναού.

Μιλούσα πριν μέρες με την κλασικίστρια Mary Beard σχετικά με τους διωγμούς των χριστιανών στα ρωμαϊκά χρόνια- όλα εκείνα με τα λιοντάρια και το Κολοσσαίο. Ήταν της άποψης ότι ίσως δεν ήταν τόσο μεγάλο θέμα όπως το έκαναν αργότερα οι χριστιανοί. Και χωρίς αμφιβολία δεν υπάρχει τίποτα σαν μερικές υπερβολικές ιστορίες βίαιου μαρτυρίου να δυναμώνουν την αίσθηση της αλληλεγγύης μεταξύ μιας αγωνιζόμενης θρησκευτικής κοινότητας. Λοιπόν, υποκλίνομαι στη βαθιά γνώση της Mary για την κλασική Ρώμη. Αλλά ενώ μπορεί να ήταν αλήθεια ότι πολ-

λά ακούστηκαν για τους ρωμαϊκούς διωγμούς, το αντίθετο ακριβώς συμβαίνει στις μέρες μας. Ζούμε μια από τις πιο σοβαρές φάσεις της χριστιανικής δίωξης στην ιστορία και οι περισσότεροι άνθρωποι αρνούνται να το αναγνωρίσουν.

Κατά τη διάρκεια του περασμένου αιώνα, ο Χριστιανισμός απωθήθηκε από τη Μέση Ανατολή, τον τόπο γέννησής του. Πέρσι τέτοια εποχή, βρισκόμουν στη Δαμασκό, επισκεπτόμενος τη χριστιανική κοινότητα εκεί. Στο μπροστινό μέρος της εκκλησίας στην οποία πήγα την Κυριακή το πρωί υπήρχε μια τεράστια τοιχογραφία που απεικόνιζε τη φρίκη της γενοκτονίας των Αρμενίων. Αυτοί οι Χριστιανοί ήταν αρχικά πρόσφυγες από την Τουρκία και έφτασαν εκεί φεύγοντας από τις πιο παρατεταμένες και φρικιαστικές διώξεις. Πόσα από αυτή την ιστορία γνωρίζουμε; Αυτή την εβδομάδα, οι Ισραηλινοί ιστορικοί Benny Morris και Dror Ze'evi θα δημοσιεύσουν ένα πολύ αναμενόμενο απολογισμό της περιόδου. Η τριαντάχρονη γενοκτονία: Η Καταστροφή των χριστιανικών μειονοτήτων της Τουρκίας υποστηρίζει ότι από το 1894 έως το 1924, οι τουρκικές αρχές δολοφόνησαν συστηματικά περίπου 2,5 εκατομμύρια χριστιανούς. Στην αρχή αυτής της περιόδου, σε μέρη όπως η Ανατολία, οι Χριστιανοί αντιπροσώπευαν το 20% του πληθυσμού. Μέχρι το τέλος της, είχε μείνει μόλις το 2%. Κατά τη διάρκεια του 20ού και του 21ου αιώνα, εκδιώχθηκαν οι χριστιανοί έξω από τη Μέση Ανατολή με βόμβες και σφαίρες και με ελάχιστα επεισόδια διαμαρτυρίας από τη κοσμική δύση.

Γιατί δεν υπάρχει καμία εξέγερση; Ναι, αυτές οι φοβερές

1 Giles Fraser, 21.4.2019

δολοφονίες θα φτάσουν στον Τύπο σε μια δυο μέρες- αλλά γενικά ενδιαφερόμαστε περισσότερο για τη φωτιά σε έναν διάσημο καθηδρικό απ' ότι για εκείνους των οποίων τα σώματα έγιναν κομμάτια σε τόπους λατρείας όχι τόσο μεγάλης αρχαιολογικής σημασίας.

Γιατί αυτό το τυφλό σημείο- ειδικά όταν ενδιαφερόμαστε τόσο πολύ για άλλες μορφές καταπίεσης; Όχι, δεν είναι ανταγωνισμός. Αλλά αναρωτιέμαι αν σε κάποιο ασυνείδητο επίπεδο η κοσμική και γενικά προοδευτική Δύση πιστεύει ότι ο Χριστιανισμός το περίμενε. Συνδέουν τον Χριστιανισμό με τους Πάπες και τους στρατούς τους, με σταυροφορίες και ανακρίσεις, με αντισημιτισμό, βρετανικό ιμπεριαλισμό, υποστηρικτές του Trump και διαδηλωτές κατά της έκτρωσης.

Οι χριστιανοί στη Δύση δεν έχουν βοηθήσει. Περιγράφοντας ως «διωγμό» τις ελάσσονες εκστρατείες που ο Χριστιανισμός είχε με το νόμο - για τούρτες για ομοφυλόφιλα ζευγάρια ή για κήρυκες δρόμου, για παράδειγμα - οι χριστιανοί έχουν υποβαθμίσει τη λέξη δίωξη και την έκαναν να ακούγεται σαν χειραγώγηση που αποσκοπεί στην αποκατάσταση κάποιου χαμένου χώρου στον πολιτισμό. Επιπλέον, οι χοιροειδείς και ροδοκόκκινοι επίσκοποι στη Βουλή των Λόρδων δεν μοιάζουν με διωκόμενο είδος, και έτσι όταν μιλάνε για χριστιανική δίωξη φαίνονται ακνά γελοίοι.

Και ίσως υπάρχουν μερικοί που δεν θέλουν να μιλήσουν για χριστιανικές διώξεις επειδή φοβούνται ότι θα μπορούσαν εύκολα να χρησιμοποιηθούν - όπως είναι μερικές φορές - ως ένα άλλοθι για την ισλαμοφοβία. Είναι πιο εύκολο να

σιωπήσουμε για τη δολοφονία των χριστιανών απ' ό,τι να ειπωθούμε να συμπαρατασσόμαστε με εκείνους τους ρατσιστές που κατηγορούν τους μουσουλμάνους για τα πάντα. Αυτό το καταλαβαίνω - αλλά δεν είναι ακόμα αρκετά καλό.

Σύμφωνα με την ευρέως αποδεκτή έκθεση Pew, **ο Χριστιανισμός παραμένει η πιο διωγμένη θρησκεία στον κόσμο.** Και ο μόνος λόγος που το αναφέρω τόσο άθλια όσον αφορά τους πίνακες πρωταθλήματος είναι απλά ότι χρησιμεύει για να τονίσει την εκκωφαντική σιωπή της ανταπόκρισής μας σε αυτό. Από τη Βόρεια Κορέα (εντάξει, προφανώς), την Κίνα και όλο και περισσότερο σε μέρη όπως η Ινδία - σε όλο τον κόσμο, οι χριστιανοί υπόκεινται σε πραγματική και διαρκή βία για το επάγγελμα της πίστης τους, αυτό που διακηρύσσουμε επίμονα σήμερα. Αυτή η ζωή είναι ισχυρότερη από το θάνατο. Αυτή η αγάπη τελικά θα θριαμβεύσει πάνω από το μίσος.

Και αυτό σημαίνει ότι πιστεύουμε ότι η τρομοκρατία δεν μπορεί να οβήσει ποτέ τη διακήρυξη των καλών ειδήσεων του Πάσχα. Στο Πάσχα, το σκοτάδι δεν έχει την τελευταία λέξη. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι άνθρωποι πήγαν στην εκκλησία στη Σρι Λάνκα, για να ακούσουν ξανά αυτό το μήνυμα: το Χριστός Ανέστη. Αλληλούια.

Επιμέλεια:
Γεωργία Νικολαΐδου
Φοιτ. Τεχνολογίας Τροφίμων
Παν. Δυτικής Αττικής

«Το τέλος είναι μονάχα η αρχή»

Η περιπλάνηση απ' το σκοτάδι της πλάνης στο φως της Ορθοδοξίας

Κλάους Κένεθ

«Ο διάβολος είναι αρκετά επαγγελματίας. Μου έλεγε για έξι χρόνια "παίρνε ναρκωτικά Κλάους, θα είσαι ευτυχισμένος". Εικοσιπέντε φορές επιβίωσα από τον θάνατο και στο τέλος ήθελα να αυτοκτονήσω. Γιατί τι είναι κόλαση; Η μοναξιά».

Τη Δευτέρα 15 Απριλίου 2019, σ' ένα γεμάτο αμφιθέατρο της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, έλαβε χώρα η εκδήλωση-ομιλία που συνδιοργάνωσαν η Χριστιανική Φοιτητική Ένωση με την Χριστιανική Φοιτητική Δράση. Ομιλητής ήταν ο Κλάους Κένεθ, συνέντευξη του οποίου έχουμε φιλοξενήσει στην «Παρεμβολή» στο παρελθόν (τ. 92), ο οποίος, με το δικό του μοναδικό τρόπο, μας ταξίδεψε από την Ευρώπη στην Ασία και από 'κει στην Αμερική, σε μια περιπλάνηση για την ανεύρεση της αλήθειας, που τελικά τον οδήγησε στον Χριστό, μέσα από πτώσεις, πλάνες και δοκιμασίες. Δημοσιεύουμε στο παρόν τεύχος, τα σημαντικότερα αποσπάσματα της ανωτέρω ομιλίας, με τις αναγκαίες μόνο παρεμβάσεις για την μετατροπή του προφορικού σε γραπτό λόγο.

Η Σύναξη

Οταν βρισκόμουν στον άγριο κόσμο των ναρκωτικών, μερικές φορές, έλεγα ότι δε θέλω να πάω στον Παράδεισο γιατί όλοι μου οι φίλοι είναι στην Κόλαση. Βέβαια δεν ήξερα ότι η Κόλαση είναι κόλαση γιατί εκεί δεν υφίσταται κοινωνία προσώπων, δεν υπάρχουν φίλοι.

Λέει μια ιστορία ότι κάποτε, είπε σε έναν άνθρωπο ο Θεός: «Μπορείς να πας και στον Παράδεισο και στην Κόλαση. Δοκίμασε και τα δύο και διάλεξε.». Οπότε αυτός είπε «Θέλω να πάω στην Κόλαση». Τον άφησε λοιπόν ο Θεός να πάει όπως επιθυμούσε. Εκεί ο άνθρωπος αντίκρισε ένα τεράστιο τραπέζι με το καλύτερο φαγητό. Όλα έμοιαζαν εξαιρετικά. «Ωραία», λέει «θα μείνω εδώ». Κοιτώντας όμως πιο προσεκτικά, είδε κάποιους ανθρώπους που κάθονταν μπροστά από όλα αυτά τα φαγητά και κρατούσαν πιρουνία, που όμως ήταν πολύ μακριά, ώστε να μην μπορούν να τα φέρουν στο στόμα τους. Έβλεπαν, αλλά δεν μπορούσαν να φάνε. Ήταν πάρα πολύ απελπιστικό, αφού καθόντουσαν και δεν μπορούσαν να απολαύσουν ό,τι υπήρχε. «Τότε», σκέφτηκε ο άνθρωπος, «καλύτερα να πάω στον Παράδεισο».

Άγγελος τού ανοίγει την πόρτα, όπου βλέπει την ίδια εικόνα, το ίδιο μεγάλο τραπέζι με τα καλύτερα φαγητά, αλλά πάλι τα ίδια μακριά πιρουνία... «Μα πού είναι η διαφορά;», σκέφτηκε, ώσπου κοίταξε προσεκτικά και είδε τους ανθρώπους να χρησιμοποιούν εκεί τα πιρουνία για να ταΐσουν ο ένας τον άλλον. Βλέπετε; Αυτό είναι Παράδεισος, το δίνεις στους άλλους, το να μην κοιτάς το «εγώ» σου, το να διακονείς τους άλλους. Θυμηθείτε τον Άγιο Ιωάννη τον Βαπτιστή που έλεγε, όσο μικραίνω εγώ, τόσο

μεγαλώνεται ο Χριστός. Μικραίνει το εγώ και μεγαλώνει η αγάπη. Έτσι πρέπει να λειτουργούμε κι εμείς. Έχουμε μεγαλώσει σε έναν κόσμο γεμάτο διαφήμιση, όπου όλα θέλουν τα λεφτά μας. Είναι σχεδόν δαιμονικό. Όλα μας λένε: πρέπει να έχεις, πρέπει να έχεις! Έχουμε, όμως, την εικόνα του Χριστού που γράφει στο φωτοστέφανο «Ο Ων». Αυτό σημαίνει ότι κι εγώ πρέπει να είμαι και όχι να έχω.

Πώς μπορούμε να ξεχωρίσουμε, αυτό μάλλον είναι το πιο δύσκολο πράγμα, τι μας βλάπτει, τι μας καταστρέφει και τι μας χτίζει. Κι αυτό γιατί ο διάβολος είναι αρκετά επαγγελματίας. Μου έλεγε για έξι χρόνια «παίρνε ναρκωτικά Κλάους, θα είσαι ευτυχισμένος». Εικοσιπέντε φορές επιβίωσα από τον θάνατο και στο τέλος ήθελα να αυτοκτονήσω. Γιατί τι είναι κόλαση; Η μοναξιά. Είμαι σίγουρος ότι πολλοί από εσάς έχετε ήδη βιώσει τη μοναξιά. Η κόλαση δεν είναι μέρος με φωτιά, κόλαση είναι το μέρος όπου έχεις φωτιά μέσα σου επειδή είσαι μόνος, κανένας δεν είναι εκεί. Ένωθα τόσο μόνος που ήθελα να αυτοκτονήσω πέφτοντας από τον 4^ο όροφο, από το μπαλκόνι. Η κοπέλα μου με είχε παρατήσει γιατί εγώ ο ίδιος ήμουν τρομακτικός, ένα μνημείο του «εγώ». Είχα μετατραπεί σε μνημείο εγωισμού γιατί όταν γεννήθηκα η μητέρα μου με απέρριψε, ο πατέρας μου ήταν απών, η μητέρα μου όταν μεγάλωσα με έδωσε σε έναν ρωμαιοκαθολικό ιερέα που με βίαζε για 7 ολόκληρα χρόνια, οπότε έπρεπε να προστατέψω τον εαυτό μου και να γίνω εγωιστής. Στο πανεπιστήμιο ένιωσα την ελευθερία από τον ιερέα και μπορούσα να πάρω ναρκωτικά. Κι αυτό έκανα. Δύο φορές έπρεπε να έχω πεθάνει από υπερβολική δόση ουσιών. Έψαξα να βρω

μια λύση κυρίως μέσω της ψυχοθεραπείας. Δεν είμαι εναντίον της ψυχανάλυσης, αλλά όλο μου έδινε επεξηγήσεις. Εγώ δεν ήθελα όμως εξηγήσεις, ήθελα να αγαπηθώ, να νιώθω ότι με σέβονται κι έτσι την παράτησα. Δοκίμασα τη φιλοσοφία, διάβαξα Ζωκράτη, Πλάτωνα μέχρι και Νίτσε, όλους τους φιλοσόφους. Η φιλοσοφία έφτασε στο τέλος της όταν διάβασα κάτι στον Νίτσε: «Ο Θεός είναι νεκρός». Όταν ήμουν στο πανεπιστήμιο είχα δει γραμμένη αυτή τη φράση «Ο Θεός είναι νεκρός», με υπογραφή Νίτσε. Μερικά εξάμνηνα μετά, ένας άλλος φοιτητής είχε γράψει από κάτω «Ο Νίτσε είναι νεκρός», με υπογραφή Θεός. Αν αυτό είναι το αποτέλεσμα της φιλοσοφίας τότε δε με βοηθάει να βρω την αγάπη. Έτσι πέραγα τα βράδια μου, πολλές φορές και τις μέρες, με ροκ συγκροτήματα στο Αμβούργο παίρνοντας ναρκωτικά και παίζοντας μουσική. Μια μέρα, η μοναξιά ήταν τόσο αφόρητη που δεν άντεχα να ζω άλλο έτσι και πήγα να πηδήξω από το μπαλκόνι. Καθώς ήμουν έτοιμος να πηδήξω, είναι δύσκολο να περιγράψω μια τέτοια στιγμή, κάποιος στεκόταν πίσω από τον δεξί μου ώμο. Δεν φαινόταν κάποιος, ήξερα όμως βαθιά μέσα μου ότι κάποιος είναι εκεί, και μου έλεγε: «Δεν είσαι μόνος». Ευτυχώς δεν έπεσα, ήταν όμως ένας συναγερμός. [...]

Τη δεκαετία του '60 ήταν εύκολο να βγάλεις λεφτά στη Γερμανία, οπότε για ένα τρίμηνο ταξίδεψα στο Μαρόκο, στην Τουρκία, στο Ιράν, στο Αφγανιστάν και στο Πακιστάν και ερευνούσα το Ισλάμ λίγο περισσότερο. Κατάλαβα γρήγορα ότι στο Ιράν, στο Αφγανιστάν, ότι το Ισλάμ είναι μια θρησκεία τιμωρίας των ανθρώπων. Φοβάσαι συνεχώς ότι αν κάνεις ένα παράπτωμα θα σε μαστιγώνανε. Από τη μία έχεις καλούς ανθρώπους, αλλά από την άλλη υπάρχει

το Κοράνι και ο φόβος ότι θα κάνεις κάποια παράβαση, οπότε δεν άντεξα και τα παράτησα. Δεν ήταν για μένα. Μέσω του Πακιστάν βρέθηκα στην Ινδία. Εκεί είχε πολλά εντυπωσιακά πράγματα.

Τριάντα τρία εκατομμύρια θεοί, κάποιοι πολύ ελκυστικοί, αλλά πάλι έψαχνα για την αληθινή αγάπη, τον αληθινό Θεό. Βρήκα λοιπόν ένα υποκατάστατο της μητέρας μου, τη θεά Κάλι, από την Καλκούτα, όπου και έμεινα για 7 χρόνια, στον ινδουισμό. Και η Κάλι προσωπογραφείται σαν κάποια που τους σκοτώνει όλους, ακόμα και τους θεούς του ινδουισμού. Πολύ ελκυστικά τα αγάλματα που έχει. Ήταν όμορφη αλλά είχε την ψυχή ενός δαίμονα. Υποσυνείδητα νόμισα πως βρήκα τη μητέρα μου, φυσικά ήταν λάθος, αλλά μου έδινε τη δύναμη που χρειαζόμουν, γιατί όταν σε παραμελούν ως παιδί θες να υπερασπιστείς τον εαυτό σου, να αποκτήσεις δύναμη.

Όταν μπήκα στα βαθιά του διαλογισμού, μπορούσα να αιωρούμαι, να εγκαταλείπω το σώμα μου και να κάνω αστρικά ταξίδια, μπορούσα να διαβάζω τις σκέψεις των ανθρώπων όταν κοίταζα στα μάτια τους. Είχα την ιδιότητα του μάντη, μπορούσα να ακούσω τη φωνή ανθρώπων που είχαν πεθάνει και να πάρω μηνύματα. Τότε πίστευα πως δεν πρέπει να με φοβίζει κανείς, αλλά ακόμα με φοβίζει ο θάνατος και ήθελα να εξαλείψω το θάνατο. Πού μπορώ να βρω το θάνατο; Η μόνη ιδέα που είχα ήταν ακούσματα για τη μητέρα Τερέζα που είχε οίκους ετοιμοθάνατων οπότε σκέφτηκα ότι θα πάω εκεί να τον βρω. Αντί να βρω τον θάνατο, βρέθηκα στην αγκαλιά της μητέρας Τερέζας, η οποία με ρώτησε «Τι κάνεις εδώ Κλάους;». Της αποκρίθηκα ότι ψάχνω την αλήθεια κι εκείνη άρχισε να γελάει. «**Δε**

μπορείς να βρεις την αλήθεια στην Καλκούτα ή στο Μεξικό ή στην Νέα Υόρκη ή στην Αθήνα. Βάλε το χέρι στην καρδιά σου, μόνο στην καρδιά μπορείς να βρεις την αλήθεια», μου είπε. Τη ρώτησα «Ποια είναι η αλήθεια;» και εκείνη μου απάντησε «Κλάους, δεύτερη λάθος ερώτηση. Όχι ποια είναι η αλήθεια, αλλά Ποιος είναι η αλήθεια. Η αλήθεια είναι ένα πρόσωπο». Ήταν καλός άνθρωπος και στο τέλος γίναμε φίλοι, έγινε η μητέρα μου γιατί είχε αγάπη μέσα της. Ο πρώτος άνθρωπος με αυθεντική αγάπη που συνάντησα. Μου είπε να ζητήσω βοήθεια από την Παναγία, τη μητέρα του Ιησού λέγοντας «Μαρία, μητέρα του Θεού, γίνε μητέρα μου και οδήγησε με στον Υιό σου» και ότι αυτή θα μεσιτεύσει για μένα. Αγαπούσα τη μητέρα Τερέζα αλλά δεν το έκανα, γιατί ήταν τότε πολύ «χριστιανικό» για μένα. Μετά από εκεί ταξίδεψα για δύο μέρες και πήγα στο Θιβέτ. Ο ινδουισμός για μένα είχε πεθάνει. Όλοι ψάχνουν τον θεό, όλες οι θρησκείες. Το πρόβλημα είναι πάντα το ερώτημα των ενοχών. Τι γίνεται με τις ενοχές; Ο ινδουισμός πιστεύει στη μετενσάρκωση. Αν δεν απέβαλες την ενοχή σε αυτή τη ζωή, δοκίμασε σε μία άλλη. Και μετά από 8.400.000 ζωές, θα είσαι αυτόματα ελεύθερος. Είναι μακρύς δρόμος... Αν μετά από 8.400.000 έρχεται η απελευθέρωση, τότε ο Στάλιν, ο Χίτλερ, οι απόστολοι Πέτρος και Παύλος είναι όλοι ίδιοι! Δεν υπάρχει ενοχή, αυτό είναι νομιμοποιημένη αδικία.

Ο Θεός αγαπάει τον αμαρτωλό, αλλά όχι την αμαρτία. Ο Θεός δεν ήρθε να καταδικάσει τους ανθρώπους. Πρέπει να σεβόμαστε την αγάπη. Ο κυριότερος θεός του ινδουισμού είναι ο Κρίσνα. Ο Κρίσνα έρχεται για να καταστρέψει τους αμαρτωλούς. Ο Ιησούς δεν ήρθε να καταστρέψει τους αμαρτωλούς, ήρθε να σώσει τους αμαρτωλούς. Τι διαφορά! Πήγα στο Θιβέτ, γνώρισα το βουδισμό, μήπως και βρω την απάντηση. Ο βουδισμός έρχεται πολύ κοντά στην ορθόδοξη διδασκαλία, είναι η υψηλότερη φιλοσοφία που βρήκα σε αυτόν τον πλανήτη. Αλλά υπάρχει μια σημαντική διαφορά που θα σας εξηγήσω. Ο Βούδας αναρωτιέται γιατί υποφέρουμε, γιατί υπάρχει ο θάνατος, η αδικία, από πού ξεκινάει και απαντάει ότι όλα ξεκινάνε από τις σκέψεις μας.

Ο Βούδας ήταν καλός άνθρωπος, δεν ήταν αιρετικός ή κάτι άλλο, έψαχνε την αλήθεια 650 χρόνια πριν τη Γέννηση του Χριστού, την εποχή του Λάο Τσε και του Κομφούκιου αναπτύσσοντας ένα μεγάλο μέρος ηθικών διδασκόντων που είναι όλα λογικές και ηθικές σκέψεις. Σκέφτηκα να ακολουθήσω το βουδισμό που έμοιαζε με τον χριστιανισμό. Έγινα βουδιστής μοναχός για 3,5 χρόνια σε ένα μοναστήρι στην Ταϊλάνδη, στη ζούγκλα με φίδια και σκορπιούς. Η ιδέα του Βούδα είναι ότι εφόσον όλα ξεκινάνε από τις σκέψεις, τότε σταμάτα να σκέφτεσαι. Πηγαίνετε σπίτι και προσπαθήστε να μη σκεφτείτε. Το μυαλό τρέχει μέρα νύχτα. Γι' αυτό είχαμε διάφορες τεχνικές. Εμείς λέμε να το αφήσουμε με τη βοήθεια του Θεού, αλλά ο Βούδας δεν ήξερε το Θεό, οπότε έλεγε, αρνήσου κάθε σκέψη.

Έτσι, καθόμασταν και κάναμε αναπνευστικό διαλογισμό ή μάντρα, έναν ήχο. Το όνομα του Βούδα είναι ήχος

διαλογισμού από μόνο του. Σε αυτό το μοναστήρι δεν μπορούσαμε να διαβάσουμε βιβλία, να μιλήσουμε μεταξύ μας, ήταν πάρα πολύ αυστηρά, το μόνο γεύμα ήταν στις 9 το πρωί. Καθόσουν 24 ώρες την ημέρα κι επαναλάμβανες τη λέξη Βούδας. Μετά από 6 λεπτά έφτανες σε μια κατάσταση, τη «νιρβάνα». Όταν έφτασα στη νιρβάνα, ένιωθα το σκοτάδι μέσα μου και τον θάνατο. Οι άνθρωποι λένε ότι είναι δαιμονικά όλα αυτά και οι δαίμονες ήρθαν και τους είδα με τα βιολογικά μου μάτια, δεν ήταν φαντασία. Ήταν τέτοιος ο τρόμος, που έπρεπε να παρατήσω το βουδισμό. Έτσι, πήγα στη νότια Αμερική, σαν μαθητευόμενος μάγος στο Μεξικό να μάθω όλα τα μυστικά της μαγείας. Μέχρι αυτό το σημείο, είναι αστείο, αλλά είχα επιβιώσει ήδη 20 φορές από τον θάνατο. Επιθέσεις από γορίλλες, από βόα, από πυρά στην Ινδία, πυροβολισμούς στον πόλεμο μεταξύ Ιράν και Ιράκ, δύο φορές παραλίγο να πεθάνω από αστία, φίδια και άλλα.

Γενικά ήμουν άτρωτος. Σίγουρα σωζόμουν από τη χάρη του Θεού. Ο Θεός δεν εμφανίζεται σε ροζ σύννεφο, αλλά είναι γεμάτος εκπλήξεις. Για μένα ήταν κακή η έκπληξη. Ήρθε. Στην Κολομβία, με πήρε όμηρο ο επαναστατικός στρατός. Ταξίδεψα από την Μπογκοτά στη Βενεζουέλα, το λεωφορείο το επέταξαν και προσπάθησα να ξεφύγω, με έπιασαν, με χτύπησαν, ήμουν καλυμμένος με αίμα και κατέληξα στην κορυφή των Άνδεων σε ένα καταφύγιο. Με έγδυσαν και με έριξαν στο μέρος των εκτελέσεων. **Μερικές στιγμές μετά, 7 καλάσνικοφ με πλοσίασαν με τα δάχτυλα μετά σκανδάλες και τότε ήξερα πως είχα ένα δευτερόλεπτο ζωής ακόμα. Ο χρόνος είναι κάτι αρκετά περίεργο, κάτι σαν τρίχα που διαρκώς κινείται. Οπότε για αυτό το μισό ένα δευτερόλεπτο, πολύ βαριά μέσα μου έκλαψα. «Θεέ, αν υπάρχουν, κάνε κάτι**

και σώσε με, δεν μπορώ να βοηθήσω τον εαυτό μου τώρα». Στα ελληνικά θα έλεγα «Κύριε ελέησον». Σκανδαλίζομαι όταν ακούω στην εκκλησία να λένε 50 φορές το «Κύριε ελέησον» τόσο γρήγορα. Πρέπει να

μάθουμε να εννοούμε ό, τι λέμε.

Εκείνη τη στιγμή που είπα «Θεέ μου, αν υπάρχουν, σώσε με», ο Θεός με γλίτωσε! Μέσα από τους θάμνους εμφανίστηκαν άλλοι στρατιώτες, ίσως της κυβέρνησης και τα όπλα στράφηκαν προς αυτούς. Είδα σώματα να πέφτουν. Ήξερα ότι ο Θεός με είχε σώσει, ήταν πασιφανές, αλλά είχα την ερώτηση «Πού είσαι Θεέ μου; Ποιος είσαι Θεέ μου;»...

Κάποιους μήνες αργότερα γύρισα στην Ευρώπη και πήγα στην Ελβετία. Εκεί γνώρισα κάποιους νέους ανθρώπους, Προτεστάντες, που άκουσαν την ιστορία μου και μου είπαν ότι είναι ξεκάθαρο ότι ο Θεός σε έσωσε. Μου κινήθηκε η περιέργεια, τι γίνεται με αυτόν τον Θεό τέλος πάντων... Ένας πάστορας μου ζήτησε να προφέρω καθαρά τη λέξη «Ιησούς». Ήθελα να το κάνω, αλλά ήταν αδύνατον, επειδή είχα όλους τους ινδουιστικούς δαίμονες μέσα μου. Δεν μπορούσαν να φύγουν, αφού εγώ ο ίδιος τους είχα προσκαλέσει. Βέβαια, ο Θεός γνώριζε ότι θα γίνω ορθόδοξος αργότερα οπότε κατά χάριν επέτρεψε να γίνουν κάποια πράγματα τα οποία κανονικά δε θα συνέβαιναν. Αφού

«Δε μπορείς να βρεις την αλήθεια στην Καλκούτα ή στο Μεξικό ή στην Νέα Υόρκη ή στην Αθήνα. Βάλε το χέρι στην καρδιά σου, μόνο στην καρδιά μπορείς να βρεις την αλήθεια».

μπόρεσα να πω το όνομα Ιησούς, ρώτησα πού είναι αυτός ο Θεός; Είπα στον πάστορα ότι προσπάθησα να μιλήσω στον Βούδα, στον Κρίσνα, στον Μωάμεθ, αλλά ποτέ δεν πήρα απάντηση και μου είπε ότι ήταν όλοι τους νεκροί και ότι είναι απλά ιδρυτές θρησκειών. Ο Χριστός ανέστη εκ των νεκρών, μου είπε. Μα πώς γίνεται αυτό; Ένας άνθρωπος ή πεθαίνει ή όχι. Εφόσον λοιπόν έχει αναστηθεί από τους νεκρούς, μπορώ να του μιλήσω, σωστά; Σαν λογικός Γερμανός είπα ότι θα μπορεί να μου μιλήσει αφού είναι ζωντανός. Πώς μπορώ όμως να του μιλήσω; «Πρέπει να προσευχηθείς», μου είπε ο πάστορας. Ακούγεται αρκετά απλό, πες αυτό που βγαίνει από την καρδιά σου. Οπότε είπα «Ιησού Χριστέ, αφού γνωρίζεις τα πάντα σε αυτόν τον κόσμο και γνωρίζεις

κι εμένα όπως μου είπαν, τότε πρέπει να ξέρεις ότι δε σε πιστεύω. Αλλά σου κάνω μια προσφορά, αν μου μιλήσεις θα σε πιστέψω. Αλλά σε προειδοποιώ, θέλω να είμαι βέβαιος ότι είσαι εσύ». Σαν μέντιουμ στην Ινδία άκουγα πολλές φωνές και δεν ήθελα να ξεγελαστώ ακόμα μία φορά. Ο πάστορας μου είπε ότι ο Ιησούς θα μου μιλήσει. Την επόμενη μέρα, ήταν μια εθνική θρησκευτική γιορτή για όλη την Ελβετία. Υπήρχαν δύο ενορίες, μια προτεσταντική και μια καθολική. Οι Προτεστάντες έχουν και αυτοί κοινωνία με ψωμί και κρασί, αλλά δεν είναι σαν την Ορθοδοξία όπου γίνεται η μεταβολή των Τιμίων Δώρων, τα έχουν συμβολικά. Στην κοινωνία, οι φίλοι μου προσεύχονταν για μένα αλλά δεν μπορούσα να κοινωνήσω δεν ήμουν καν χριστιανός. Αφού δεν μπορούσε να αποφασίσει κανείς για το αν πρέπει να κοινωνήσω, είπα να ρωτήσω το Θεό. Και είπα «Χριστέ μου, θέλεις να έρθεις μέσα μου»; Και μου απάντησε τόσο καθαρά όσο ακούτε εσείς εμένα, «Ναι, θέλω». Αυτό ήταν το Big Bang της αγάπης, δεν το περίμενα, μου είναι τόσο δύσκολο να το περιγράψω. Την ίδια ακριβώς στιγμή, ακούστηκε σα να έρχεται από το ταβάνι και να με σκίζει στα δύο μία δίστομος ρομφαία. Ήταν τόσο γεμάτο μίσος το βίωμα αυτό ένα δευτερόλεπτο μετά, που νόμιζα ότι πάλι δεν είναι αλήθεια, ότι ξεγελάστηκε. Τρέχω έξω από την εκκλησία και πέφτω από ένα ύψωμα, παραλίγο να είχα σκοτωθεί. Ακούω μια φωνή να λέει: «Κλάους, είσαι δυστυχισμένος; Κάνε αυτό που κάνεις πάντα. Κοίτα πίσω σου».

Μερικές όμορφες κοπέλες περνούσαν εκείνη τη στιγμή. Ήμουν συνηθισμένος στο να σκοτώνω τις ψυχές των ανθρώπων, οπότε σηκώθηκα, τους έκλεισα το δρόμο και κοίταξα μια από αυτές στα μάτια. Σκέφτηκα ότι είτε θα σκοτωθώ εγώ είτε θα σκοτώσω τη δική της ψυχή. Επειδή ίσως ήδη ήταν ο Χριστός μέσα μου, μπόρεσα να δω τη λύπη μέσα στα μάτια της, ότι δεν ήταν ικανοποιημένη. Έχασα τις αισθήσεις μου κι έπεσα κάτω. Όταν συνήλθα, είδα τους φίλους μου, 7-8 άτομα, μαζί με τον ιερέα και μου εξήγησαν τι είχε γίνει. Ήταν πρώτα μια αντεπίθεση του Σατανά. Δεν του αρέσει να αλλαξοπιστούμε. Έχοντας μια τόσο ξεκάθαρη εμπειρία, μπορούσα πλέον να πω «Δε

σε θέλω πια Σατανά. Την επόμενη φορά θα σε νικήσω». Ο πάστορας μου είπε ότι κανένας δεν μπορεί να νικήσει το Σατανά κι ότι εκείνος είναι πάντα πιο πονηρός από εμάς. **Μόνο ο Χριστός στο Γολγοθά νίκησε τον διάβολο. Έχει νικηθεί εδώ και 2.000 χρόνια και ότι δεν υπάρχει λόγος να αναμετρηθώ μαζί του. Όταν είσαι μαζί με το Χριστό, ο Σατανάς είναι νικημένος. Όταν όμως δεν είσαι κοντά του μπορεί να σε προσβάλλει».**

Την επόμενη μέρα, για να τελειώσει η ιστορία, ήταν πάλι μέρα κοινωνίας και ήξερα ότι ο ίδιος ο Χριστός με είχε προσκαλέσει. Την ώρα της κοινωνίας φοβόμουν ότι θα ξαναερχόταν αυτή η ρομφαία και θα έκοβε πάλι στα δύο κι έπαθα πανικό. Μέσα σε αυτόν τον πανικό, ο Χριστός ήρθε για δεύτερη φορά. Ξέρετε, γνωρίζω τι χρειαζόμαστε, δεν του ζήτησα εγώ κάτι. Είδε τον πόνο μου και το φόβο μου και με δυνατή φωνή είπε: «Μη φοβάσαι. Στο όνομά μου θα είσαι πάντα πιο δυνατός». Εγώ είπα τι συμφωνία! Θα είμαι πάντα ο δυνατότερος! Όλοι το θέλουμε αυτό, έτσι δεν είναι; Δέχτηκα τη συμφωνία, και αυτή ήταν η μεταστροφή μου στο Χριστιανισμό. Τώρα είχα τη δύναμη να πάω στον ιερέα, να του δώσω το χέρι μου και να του πω «Σε συγχωρώ». Στη Στουτγάρδη βρήκα τον πατέρα μου και τον συγχώρησα, συγχώρησα τη μητέρα μου, όλους αυτούς που με είχαν βλάψει, χωρίς κανένα αντάλλαγμα. Ο ίδιος ο Χριστός μου είπε ότι με συγχώρησε και ότι πρέπει κι εγώ να κάνω το ίδιο, να συγχωρήσω τους γύρω μου.

Τώρα γνωρίζω ότι η Ορθοδοξία είναι η μία και μοναδική πίστη. Γιατί όσοι είναι ορθόδοξοι δεν πάνε να πούνε παντού, στις τράπεζες, στα μαγαζιά, ότι αυτή είναι η αλήθεια; Υπάρχουν πολλοί καλοί Προτεστάντες, με υγιή σκέψη, μπορείς να τους καλέσεις να γνωρίσουν την Ορθοδοξία, αρκεί να τη ζεις κι εσύ πραγματικά. Αυτό που λέω για την Ορθοδοξία είναι πως όλοι εμείς είμαστε οι ασθενείς, η Εκκλησία είναι το νοσοκομείο, οι ιερείς είναι οι γιατροί και η Θεία Κοινωνία είναι το φάρμακο. Μεταστράφηκα το 1981 και μετά από δύο χρόνια γνώρισα τον γέροντα Σωφρόνιο. Μου πήρε δύο χρόνια να βρω τον γέροντα στην Ελβετία. Όταν τον είδα, αυτή ήταν η αγάπη προσωποποιημένη. Τότε είπα ότι αυτό είναι που θέλω. Μπορεί να είναι ευκολότερο για μένα που έρχομαι απ' έξω και δεν γεννήθηκα ορθόδοξος όπως οι περισσότεροι από εσάς.. Από τότε, το λέω πάντα. Ο μόνος τρόπος για να γιατρέψουμε το «εγώ» μας, όπως ακριβώς είπε και ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, πρέπει να μικρύνουμε το εγώ μας για να μεγαλυνθεί ο Κύριος, ώστε να γίνουμε όλοι σαν τους αγίους, τον Άγιο Παΐσιο, τον Άγιο Πορφύριο και όλους.

Απομαγνητοφώνηση-Επιμέλεια:

Γεωργία Νικολαΐδου

Φοιτ. Τεχνολογίας Τροφίμων, Παν. Δυτικής Απτικής

θα πρέπει οι απόφοιτοι των πανεπιστημίων να είναι τόσοι όσες και οι ανάγκες της αγοράς και να έχουν ήδη από τις σπουδές τους εφοδιαστεί με γνώσεις λειτουργίας της. Παράλληλα ωστόσο πρέπει να εξασφαλιστεί και η δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης στην γνώση, για να εξακολουθήσει να υπάρχει η γενικότερη πολιτισμική πρόοδος για την οποία έγινε μνεία προηγουμένως, χωρίς κατ' ανάγκη η γνώση αυτή να συνδέεται με ένα σύστημα απόδοσης επαγγελματικών δικαιωμάτων όπως συμβαίνει σήμερα μέσω του θεσμού των πανελληνίων εξετάσεων.

Τα πανεπιστήμια του σήμερα, με όρους του χθες

Φωτογραφίες: Δημήτρης Κρυφός

Αναμφίβολα η πανεπιστημιοκεντρική λογική που κυριάρχησε στην ελληνική κοινωνία τα προηγούμενα χρόνια παρήγαγε έναν πολύ μεγάλο αριθμό αποφοίτων πανεπιστημίων στη χώρα. Το γεγονός αυτό αποτιμάται κατά το πλείστον θετικά. Πράγματι είναι εμφανής η εξέλιξη στον τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς των Ελλήνων, εξ όσων ο καθένας μπορεί να αντιληφθεί από τα προσωπικά του βιώματα αλλά κι από γεγονότα που έχουν καταγραφεί στη σύγχρονη μεταπολιτευτική ιστορία. Η γενικότερη αυτή

πολιτισμική πρόοδος είναι αποτέλεσμα της ανοικτής κι ελεύθερης δυνατότητας εισόδου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της διαδικασίας των πανελληνίων εξετάσεων.

Κι αν σε επίπεδο πολιτισμικό παρατηρείται σαφής εξέλιξη, η συσσώρευση αποφοίτων πανεπιστημιακών σχολών δεν έχει τα ίδια θετικά αποτελέσματα στον εργασιακό τομέα. Συγκεκριμένα η αναντιστοιχία μεταξύ των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας και της προσφοράς των πανεπιστημιακών αποφοίτων είναι υπαρκτή κι έχει γίνει περισσότερο ορατή στα χρόνια της κρίσης. Το γεγονός αυτό οφείλεται σε δυο βασικές αιτίες: **Πρώτον, την παραγωγή αποφοίτων από τα πανεπιστήμια, χωρίς επαγγελματικές δεξιότητες και δεύτερον, την υπερπλεονασματική παραγωγή αποφοίτων χωρίς την ύπαρξη αντίστοιχων θέσεων εργασίας.**

Ως προς την πρώτη αιτία είναι γεγονός ότι τα περισσότερα προγράμματα σπουδών των ελληνικών πανεπιστημίων είναι προσανατολισμένα σε θεωρητικές κατευθύνσεις. Η δομή αυτή δεν είναι κατ' ανάγκη εσφαλμένη, σίγουρα όμως είναι ελλιπής. Και είναι ελλιπής διότι δεν είναι αποτελεσματικό και λυσιτελές οι απόφοιτοι να έχουν πλήρη άγνοια της πραγματικής κατάστασης που επικρατεί στην αγορά εργασίας. Για παράδειγμα, δεν μπορούν οι απόφοιτοι

των νομικών σχολών να μην γνωρίζουν παρά ελάχιστα για την δικαστηριακή πρακτική, ενώ την ίδια στιγμή όταν βγαίνουν στην αγορά εργασίας ακόμα κι ως ασκούμενοι δικηγόροι οι γνώσεις αυτές που δεν έχουν να θεωρούνται δεδομένες. Και ακόμα, δεν γίνεται να υπάρχουν απόφοιτοι πληροφορικής, των οποίων το κύριο αντικείμενο σπουδών είναι πάνω σε προγράμματα υπολογιστών τα οποία έχουν ξεπεραστεί από την αλματώδη πρόοδο της τεχνολογίας ή απόφοιτοι σχολών μαθηματικών, οι οποίοι για να προσαρμόσουν τις γνώσεις τους στο επίπεδο που απαιτεί η διδασκαλία του μαθήματος στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση αναγκάζονται να διαβάσουν περισσότερο απ' όση χρειαζόταν για να αποφοιτήσουν. **Προς τούτο, είναι απαραίτητο να αναθεωρηθούν άμεσα τα προγράμματα σπουδών των περισσότερων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, ούτως ώστε να αφουγκραστούν τις εξελίξεις της αγοράς κι ως εκ τούτου να εκσυγχρονιστούν.** Όταν όμως κάποιος διαπιστώσει τη συντεχνιακή αντίληψη που διαπνέει ορισμένους πανεπιστημιακούς καθηγητές, τον βασικότερο παράγοντα αναμόρφωσης των πανεπιστημιακών προγραμμάτων σπουδών, ενδεχομένως να καταλήξει στο απαισιόδοξο συμπέρασμα ότι τέτοιου είδους εξέλιξη θα καθυστερήσει να επιτευχθεί.

Ακολούθως, ως προς την δεύτερη αιτία, η ελληνική κοινωνία παραδοσιακά θέλει να έχει παιδιά δικηγόρους, γιατρούς, καθηγητές και φαρμακοποιούς. Πλην όμως η νοοτροπία αυτή οδήγησε σε κορεσμό των συγκεκριμένων ειδικοτήτων και σε μεγάλο έλλειμμα αποφοίτων σε τεχνικές ειδικότητες. Έτσι έχουμε το παράδοξο οι θέσεις αυτές να καταλαμβάνονται από αποφοίτους σχολών που δεν είχαν τεχνικό προσανατολισμό. Προς τούτο **επιβάλλεται πλέον το κράτος να είναι ενεργός παρατηρητής των εξελίξεων της αγοράς και να κατευθύνει τους εν δυνάμει φοιτητές σε σχολές για τις οποίες υπάρχει ζήτηση.** Επί παραδείγματι θα μπορούσαν να προκηρύσσονται λιγότερες θέσεις εισακτέων σε σχολές με κορεσμένα επαγγέλματα. Τίθεται όμως ζήτημα ως προς το πόσο μια τέτοια λύση συμβιβάζεται με τον φιλελεύθερο χαρακτήρα του ελληνικού κράτους, όπως αυτός αποτυπώνεται στις συνταγματικές διατάξεις. Θα ήταν βέβαια φιλελεύθερη λύση το αν το κράτος απλώς εξέφερε γνώμη για τα επαγγελματικά πεδία στα οποία υπάρχει ζήτηση και δεν υποχρέωνε τους εν δυνάμει φοιτητές να επιλέγουν σπουδές που έχουν απαραίτητα επαγγελματικό μέλλον. **Το μόνο σίγουρο είναι ότι το κράτος οφείλει να παρέμβει κατά το μέτρο του δυνατού και να αποτρέψει την συσσώρευση των νέων σε συγκεκριμένα πανεπιστημιακά ιδρύματα και ταυτόχρονα την απαξίωση άλλων ιδρυμάτων, τα οποία όμως ενδεχομένως θα παράξουν αποφοίτους που θα είναι περισσότερο αναγκαίοι για την αποτελεσματική λειτουργία της κοινωνίας.** Η παραγωγή δε αποφοίτων δεν συμβαδίζει με τις ανάγκες της αγοράς θα συμβάλλει μακροπρόθεσμα και στην μείωση της ανεργίας. Συνεπώς πρέπει να παράγονται τόσο απόφοιτοι συγκεκριμένης εξειδίκευσης όσες είναι και οι αντίστοιχες κοινωνικές ανάγκες.

Καταληκτικά, προκειμένου να υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ προσφοράς των αποφοίτων και ζήτησης από την αγορά πρέπει η πολιτική που θα ακολουθηθεί να λαμβάνει υπ' όψιν πραγματιστικά δεδομένα και να μην υπακούει σε ιδεαλιστικές παρορμήσεις. **Και πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει οι απόφοιτοι των πανεπιστημίων να είναι τόσοι όσες και οι ανάγκες της αγοράς και να έχουν ήδη από τις σπουδές τους εφοδιαστεί με γνώσεις λειτουργίας της. Παράλληλα ωστόσο πρέπει να εξασφαλιστεί και η δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης στην γνώση, για να εξακολουθήσει να υπάρχει η γενικότερη πολιτισμική πρόοδος για την οποία έγινε μνηεία προηγουμένως, χωρίς κατ' ανάγκην η γνώση αυτή να συνδέεται με ένα σύστημα απόδοσης επαγγελματικών δικαιωμάτων όπως συμβαίνει σήμερα μέσω του θεσμού των πανελληνίων εξετάσεων.** Σε κάθε περίπτωση η πρόσβαση στην γνώση και η λειτουργική οργάνωση του συστήματος παραγωγής αποφοίτων πρέπει να είναι δυο αυτοτελή μεγέθη που και τα δυο θα πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης μέριμνας από το κράτος.

Επιμέλεια:
Πρεμέτης Κωνσταντίνος
 Απόφοιτος Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ

Μετά τη νέα Εύα

Μαριάμ, Ρεβέκκα, Ραχήλ, Ρούθ και Εσθήρ ενώ δεν έλειπαν οι περιπτώσεις που οι γυναίκες εμφάνιζαν ένα δυναμισμό, αναλαμβάνοντας ηγετικούς ρόλους όπως η Δεββώρα που ήταν η μητέρα του Ισραήλ. Επίσης, στη Σοφία Σειράχ (11, 16) αναφέρεται ότι η καλή γυναίκα αποτελεί δώρο για τον άνδρα της και δίδεται από το Θεό, σε όποιον τηρεί τις εντολές του, ενώ στις Παροιμίες διαβάζουμε πως «Ευτυχής είναι ο άνδρας εκείνος, ο οποίος έχει αγαθήν γυναίκα».

Σε αντίθεση με τη φιλοσοφία που επικρατούσε στην κοινωνία της Παλαιάς Διαθήκης, ο Χριστός έρχεται για να καταρρίψει τα στερεότυπα της εποχής και να θέσει νέα θεμέλια στη θέση που κατείχαν τα δύο φύλα. Καταρχήν συναναστρέφεται με γυναίκες, η δράση και η διδασκαλία του συμπεριλαμβάνει όχι μόνο άνδρες ως είθισται, αλλά και γυναίκες όλων των τάξεων, των ηλικιών και των φυλών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Σαμαρείτιδα, η οποία προερχόταν από άλλο έθνος και παρ' όλα αυτά μίλησε δημοσίως μαζί της, γεγονός πρωτάκουστο και της αποκαλύφθηκε, γνωρίζοντας μάλιστα πως πρόκειται για μία αμαρτωλή γυναίκα. Επέλεξε δηλαδή μία γυναίκα που δεν πληρούσε καμία από τις προϋποθέσεις της τότε νομιμότητας, για να αποκαλύψει τη θεϊκή του φύση, καθιστώντας την έτσι την πρώτη ιεραπόστολο. Σε άλλο σημείο της δράσης του ανατρέπει διπλώς τα όσα η κοινωνία θεωρεί φυσιολογικά, σώζοντας τη ζωή της αμαρτωλής γυναίκας που λιθοβολείται, προκαλώντας παράλληλα τους κατηγορούς της οι οποίοι θεωρούνταν δίκαιοι και ευσεβείς. Επίσης, οι πρώτοι μάρτυρες της Αναστάσεως δεν ήταν άντρες ούτε καν οι μαθητές του Χριστού που είχαν βαθύτατα συγκλονιστεί, αλλά γυναίκες. Οι γυναίκες ήταν εκείνες που ακολούθησαν τον Ιησού μέχρι το πάθος και εκείνες έγιναν οι πρώτες ευαγγελίστριες. Στην Καινή Διαθήκη οι μαθήτριες του Χριστού παρουσιάζονται ως φιλόστοργες διακόνισσές Του, ως αφοσιωμένες μαθήτριες, ως ευαγγελίστριες του μηνύματος της Ανάστασης, ως τολμηρές Μυροφόρες και ως συνεργάτιδες των Αποστόλων.

Στις Πράξεις των Αποστόλων όπως και στις Επιστολές του Αποστόλου Παύλου γίνεται λόγος σε μία πληθώρα γυναικών που δέχθηκαν το μήνυμα της Αναστάσεως και συνέβαλαν στη διάδοση του Ευαγγελίου παίζοντας καθοριστικό ρόλο στην εξάπλωση της πίστης στον Αναστάνα Χριστό. Στις Πράξεις γίνεται, λοιπόν, λόγος για την Πρίσκιλλα, η οποία υπήρξε πολύτιμη συνεργάτιδα του Αποστόλου Παύλου μαζί με το σύζυγό της και κατήχησε ακόμη και τον Απολλώ. Ο Απόστολος Παύλος στην προς Ρωμαίους

Συχνά γίνεται λόγος από ανθρώπους εκτός του χώρου της Εκκλησίας για την άνιση μεταχείριση που υφίσταται η γυναίκα και τον περιορισμό των δικαιωμάτων της εντός της Εκκλησίας. Με το κείμενο που ακολουθεί γίνεται μία στοιχειώδης προσπάθεια αποσαφήνισης της αντιμετώπισης που λαμβάνει η γυναίκα στην Εκκλησία και της ανάδειξης της τιμής που της αποδίδει η Εκκλησία κατά το πέρασμα των αιώνων.

Στη Γένεση αναφέρεται ότι η γυναίκα δημιουργείται δεύτερη χρονικά και ως βοηθός του άντρα. Το γεγονός αυτό δεν της αποστερεί κάποιο δικαίωμα, ούτε την υποβιβάζει, διότι το νόημα της λέξης βοηθός, είναι να καθοδηγήσει τον άντρα για να οδηγηθεί στην αυτογνωσία. Το ίδιο ισχύει και για τον άντρα προς τη γυναίκα. Η γυναίκα είναι ισότιμη και ομότιμη με τον άντρα καθώς είναι «οστόν εκ του οστέους του και σαρξ εκ της σαρκός του», είναι δηλαδή και οι δύο μία σάρκα δίχως διακρίσεις. Ο Αδάμ βλέποντας την Εύα βλέπει ένα ισότιμο πρόσωπο και όχι κάποια κατώτερη ύπαρξη.

Στην Παλαιά Διαθήκη παρατηρούμε ότι ο ρόλος της γυναίκας είναι υποβαθμισμένος, διότι η κοινωνία που πρωταγωνιστεί είναι καθαρά πατριαρχική. Χαρακτηριστικό είναι για παράδειγμα πως οι Εβραίοι προσεύχονταν που δεν γεννήθηκαν γυναίκες! Ωστόσο παρά την υποβάθμιση της γυναικείας ύπαρξης, η παρουσία της είναι εμφανής σε πολλά βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης. Η γυναίκα παρουσιάζεται πολλές φορές ως υπόδειγμα φιλοξενίας, ταπείνωσης, πίστης, όπως ήταν για παράδειγμα οι: Σάρα, Ολδά, Ιαήλ,

Η ανυπακοή της Εύας αποκαταστάθηκε μέσω της αποδοχής της βούλησης του Θεού για την Ενσάρκωση του Χριστού. Η Θεοτόκος είναι η ανακαίνιση της αρχαίας πεσούσης ανθρωπότητας που αντιπροσωπεύει η Εύα, η οποία συντελέστηκε με τη Γέννηση του Χριστού.

Επιστολή (κεφ. 16) γράφει «Χαιρετίστε την Περσίδα την αγαπητή, τον Ρούφο τον εκλεκτό εν Κυρίω και τη μητέρα του και δική μου μητέρα, τον Ανδρόνικο και την Ιουνία, τον Ακύλα και την Πρίσκιλλα». Γίνεται επίσης αναφορά στην Τρύφαινα, στην Τρυφώσα και στην Περσίδα (Προς Ρωμαίους 16,12), στην Ευοδία, στη Συντύχη (Προς Φιλιππίσιους 4, 2-3) και στη Λυδία (Πράξεις 16, 14). Πρέπει να αναφέρουμε επίσης ότι ο πρώτος άνθρωπος στην Ευρώπη που πίστεψε στο Χριστό ήταν η Λυδία η πορφυροπώλιδα από τους Φιλίππους της Μακεδονίας.

Ο Παύλος προσπαθώντας να ενσωματώσει το μήνυμα του ευαγγελίου στις ήδη υπάρχουσες δομές και να τις μεταμορφώσει, αποδέχθηκε τα κοινωνικά σχήματα δίνοντας τους όμως ένα νέο περιεχόμενο. Προσπαθούσε λοιπόν ο Παύλος να εισάγει το μήνυμα της Ανάστασης στη ζωή των ανθρώπων, σεβόμενος τις τότε κοινωνικές συνθήκες. Αναφέρει για τις γυναίκες τα εξής: «Υποτασσομένας τοις ιδίοις ανδράσιν, ίνα μη ο λόγος του Θεού βλασφημηται» (Προς Τίτον 2,5). Ο λόγος που μιλά για υποταγή είναι για να μη σχηματίσουν οι εκτός της Εκκλησίας ειδωλολάτρες αρνητική εντύπωση για το χριστιανισμό, διότι η αντίληψη που είχαν για την ευπρεπή γυναίκα ήταν εκείνη του Πλούταρχου «υποτάττουσαι μεν γαρ εαυτάς τοις ανδράσιν επαινούνται» (Πλούταρχου, Γαμικά Παραγγέλματα, 33, 142e). Η υποταγή που πρέπει να δείξουν έχει βέβαια νέο περιεχόμενο καθώς είναι η θυσία και η αγάπη που αξίζει να αποδίδει η κάθε γυναίκα στον άντρα της.

Ο Παύλος λέει ότι ο άνδρας είναι η κεφαλή της γυναίκας, όμως αναφέρει και τα εξής: «Οι άνδρες αγαπάτε τας γυναίκας καθώς και ο Χριστός ηγάπησεν την εκκλησίαν και εαυτόν παρέδωκεν υπέρ αυτής» (Προς Εφεσίους 5, 25). «Ούτως οφείλουσιν και οι άνδρες αγαπάν τας εαυτών γυναίκας ως τα εαυτών σώματα. Ο αγαπών την εαυτού γυναίκα εαυτόν αγαπά» (Προς Εφεσίους 5, 28). Όταν αναφέρει «η δε γυνή να φοβείται τον άντρα» καλεί τις γυναίκες να σέβονται τον άντρα τους, ένας κανόνας που ισχύει και για τον άνδρα. Ο Απόστολος τονίζει την ισοτιμία των δύο

Η γυναίκα συμβολίζει την εκκλησία, το ναό του Θεού που δέχεται το σώμα των πιστών. Το διακονικό της έργο είναι έργο αγάπης και φιλανθρωπίας προς τον πλησίον. Ο χριστιανισμός ύψωσε ναούς σε γυναίκες, τις υμνεί με ύμνους και εικόνες, ύψωσε γυναικεία πρότυπα που κάθε γυναίκα μπορεί να κατακτήσει.

φύλων απέναντι στη σωτηρία, γεγονός που αποδεικνύεται και από τις εξής ρήσεις του: «Ουκ ένι άρσεν και θήλυ, πάντες γαρ υμείς εις έσθε εν Χριστώ Ιησού» (Γαλ. 3, 28). Και οι δύο ενώνονται σε μία εν Χριστώ ζωή. «Ηγίασται ο ανήρ ο άπιστος εν τη γυναικί και ηγίασται η γυνή η άπιστος εν τω ανδρί» (Α΄ Κορ.7,14). «Υποτασσόμενοι αλλήλοις εν φόβω Χριστού» (Προς Εφεσίους 5, 21). «Η γυνή του ιδίου σώματος ουκ εξουσιάζει, άλλ ο ανήρ ομοίως δε και ο ανήρ του ιδίου σώματος ουκ εξουσιάζει, άλλ η γυνή» (Α΄ Κορ. 7,4).

Πέραν των επίσημων κειμένων της Εκκλησίας μας, παρατηρούμε ότι και στην πράξη οι Πατέρες της Εκκλησίας υπερασπίζονταν τη γυναίκα και διαμαρτύρονταν για τις αδικίες που υφίστατο. Τόνιζαν την ισοτιμία των δύο φύλων, ο Δημιουργός των οποίων είναι ένας και ο αυτός. Ο Θεός πλάθοντας τον άντρα και τη γυναίκα, δημιουργεί την ίδια εικόνα, διότι και οι δύο έχουν τον ίδιο θάνατο και την ίδια Ανάσταση. Βλέπουμε έτσι τον Άγιο Γρηγόριο το Θεολόγο να καταφέρεται εναντίον των ισχυόντων νόμων του κράτους, που ευνοούσαν τους άνδρες και τιμωρούσαν

τις γυναίκες. Επίσης, τον Άγιο Ιωάννη τον Ελεήμονα να εξηγεί πως «για το Χριστό είμαστε ίσοι έτσι πρέπει να ισχύει και κοινωνικά» και τον Άγιο Κύριλλο των Ιεροσολύμων να γράφει ότι η ψυχή της γυναίκας και η ψυχή του άντρα είναι ίσες (Κατηχήσεις 20). Ο Μέγας Βασίλειος αναφέρει «όμοιοι γαρ αι φύσεις αμφοτέρων επλάσθησαν και ίσαι τούτων αι πράξεις, ίσα τα έπαθλα, ίση η τούτων καταδίκη» (“Περί τής του ανθρώπου κατασκευής,” Λόγ.Ι, 22-23. PG 30, 33-36.). Οι Πατέρες της Εκκλησίας όχι μόνο υπερασπίζονταν τις γυναίκες, αλλά αναγνώριζαν την αξία τους εμπράκτως έχοντάς τες ως συνεργάτες και βοηθούς στο θεάρεστο έργο τους. Ενδεικτικά ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος συνεργάστηκε με την Ολυμπιάδα, απευθύνοντάς της 17 επιστολές υψηλού πνευματικού περιεχομένου. Δεν πρέπει επίσης να λησμονούμε τις γυναίκες που βρίσκονταν πίσω από μεγάλους άνδρες της Εκκλησίας, όπως η Νόνα η μητέρα του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, η Εμμέλεια η μητέρα του Μεγάλου Βασιλείου, η Ανθούσα, η Μόνικα και η Ολυμπία. Τέλος γυναίκες όπως η Φοίβη, η Πενταδία, η Αμπρούκλα, η Σιβιριανή χειροτονήθηκαν διακόνισσες και αφοσιώθηκαν με περίσσεια ευλάβεια στη λατρεία του Κυρίου.

Η γυναίκα συμβολίζει την εκκλησία, το ναό του Θεού που δέχεται το σώμα των πιστών. Το διακονικό της έργο είναι έργο αγάπης και φιλανθρωπίας προς τον πλησίον. Ο χριστιανισμός ύψωσε ναούς σε γυναίκες, τις υμνεί με ύμνους και εικόνες, ύψωσε γυναικεία πρότυπα που κάθε γυναίκα μπορεί να κατακτήσει. Πρότυπα γυναικών ενώθηκαν με το Θεό, τέλεσαν θαύματα, δίδαξαν άντρες, αντιστάθηκαν σε αυτοκράτορες, όπως η Αγία Αικατερίνη η Πάνσοφος, η Αγία Κυριακή, η Αγία Ειρήνη, η Αγία Παρασκευή, η Αγία Μαρίνα, η Αγία Αναστασία, η Αγία Καλλιόπη κ.ά.

Η εξύψωσή της βέβαια, βρίσκει την υψηλότερη έκφρασή της στο πρόσωπο της Παναγίας μέσω της συμβολής της στην ενσάρκωση του Χριστού. Η ανυπακοή της Εύας αποκαταστάθηκε μέσω της αποδοχής της βούλησης του Θεού για την Ενσάρκωση του Χριστού. Η Θεοτόκος είναι η ανακαίνιση της αρχαίας πεσούσης ανθρωπότητας που αντιπροσωπεύει η Εύα, η οποία συντελέστηκε με τη Γέννηση του Χριστού. Κατά τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο με τη γέννηση του Νέου Αδάμ από τη Νέα Εύα έκλεισε ο κύκλος της δημιουργίας του ανθρώπου και θεμελιώθηκε θεολογικά η ισοτιμία των δύο φύλων.

Πηγές:

Η γυναίκα στην Ορθοδοξία, ΕΡΤ3, Χαρά Θεού, www.webtv.ert.gr/category/ert3/chara-theou/

Η θέση της γυναίκας στον Χριστιανισμό, www.onisimos.gr

Η διδασκαλία των Πατέρων για τη θέση της Γυναίκας στην Εκκλησία, Ειρήνη Αρτέμης, 11.3.2019, www.pemptousia.gr/

Η θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα και τον χριστιανισμό, Ι. Τακού, www.impantokratoros.gr/

Επιμέλεια:
Μαρία Γούλα,
Δικηγόρος

Φωτιά στα... σενάρια

Φωτογραφία: Ελένη Μαυρίδη

Περιστατικό πρώτο:

Χτυπάει το ξυπνητήρι. Ανοίγω τα μάτια.
Κυριακή πρωί. Σηκώνομαι και αρχίζω να ετοιμάζομαι.
Παίρνω την τσάντα, τα κλειδιά μου και βγαίνω από το σπίτι.
Φτάνω στην εκκλησία. Βγάζω ψιλά, ανάβω κερί και προσκυ-
νώ τις εικόνες.
Είναι νωρίς ακόμη οπότε υπάρχουν πολλές κενές θέσεις.
Σκέφτομαι πως προλαβαίνω να κάτσω σε κάποια καρέκλα
πριν έρθουν οι γριούλες για να πάρω σκαμπό.
Αλλά είναι μέσα καλοκαιριού. Δεν θα γεμίσει η εκκλησία.
Με αυτές τις σκέψεις βρίσκω μια καρέκλα πίσω από μια
οικογενειακή φίλη, αφήνω την τσάντα μου στο μπράτσο της
μπροστινής καρέκλας και κάθομαι.
Δεν περνά πολύ ώρα, και σε διαφωνία με τις προβλέψεις
μου, αρχίζουν να μαζεύονται αρκετές κυρίες.
Πολύ αργότερα, εισέρχεται στο οπτικό μου πεδίο μία μεσή-
λικη κυρία που προσπαθεί να βολευτεί, επιδεικτικά εκνευ-
ρισμένη, στο σκαμπό που της δώσανε.
Δίχως δεύτερες σκέψεις, απλώνω το χέρι μου και την πιάνω
ελαφρά από τον ώμο.
«Καθίστε εδώ. Θα κάτσω εγώ στο σκαμπό», λέω με τις κινή-
σεις μου να συμφωνούν με τα λόγια μου.
«Να'σαι καλά κορίτσι μου», αποκρίνεται χαμογελώντας μου
πλατιά.
Την στιγμή που ανταποδίδω το χαμόγελο, πέφτει η ματιά
μου στην τσάντα μου που την ενοχλεί.
«Ωχ, συγγνώμη, σας ενοχλεί. Θα την πάρω αμέσως!», λέω
και αλλάζω θέση στην τσάντα μου.
«Άσε την εδώ μπροστά μου», λέει η κυρία δίπλα μου.
«Δεν με ενοχλεί. Άλλωστε, εκκλησία είναι, δεν είναι θέατρο!»,
είπε και τα λόγια της καθησυχασαν κάτι μέσα μου.
«Δεν είναι θέατρο..», επαναλαμβάνω συνεχώς αυτή την φρά-
ση για όλη την υπόλοιπη μέρα.

Περιστατικό δεύτερο:

Πρέπει να ήταν στο γυμνάσιο, όταν ο καθηγητής της ιστορίας,
πάνω στην προσπάθειά του να στηρίξει το επιχειρήμα πως
πάντοτε οι άνθρωποι αγαπούσαν το θέατρο και γενικότερα τις
επαναλαμβανόμενες πράξεις, ισχυρίστηκε πως αυτό φαίνεται
και από την Θεία Λειτουργία κάθε Κυριακή.
«Γιατί, αν το καλοσκεφτείτε παιδιά, ένα θέατρο δεν παρα-

κολουθούμε κάθε Κυριακή; Τα ίδια και τα ίδια δεν κάνει ο
παπάς;»

Είχα θυμώσει τόσο πολύ εκείνη την μέρα με τα λεγόμενά
του καθηγητή μου.

Όταν αυτή η ανάμνηση ξυπνά στο μυαλό μου, χαμογελώ όταν
θυμάμαι πως ξεσηκωθήκαμε ολόκληρη η τάξη και φωνάζαμε:
«ε, όχι και θέατρο κύριε!», κι ας μην υποστήριζαν όλοι οι
συμμαθητές μου ότι πιστεύουν στα Θεία. Αυτή η εναντίωση
με συγκίνησε βαθειά.

Συμπέρασμα:

Με τρομάζει το γεγονός, ότι μπορεί κάπου μέσα μας, σαν
ενήλικες, να νιώσαμε κάποια στιγμή πως πάμε σε Κυριακάτι-
κη παράσταση. Πως πάμε να παρακολουθήσουμε μία πράξη
καλά προβαρισμένη και στο τέλος αντί να χειροκροτήσουμε,
να προτάξουμε τα χέρια μας για να πάρουμε αντίδωρο.
Άραγε γνωρίζουμε συνειδητά σε τι μετέχουμε και τι ζούμε
κατά τη διάρκεια της Θείας Λειτουργίας;
Γνωρίζουμε με φόβο και πίστη τι συμβαίνει όταν κοινωνούμε
το Σώμα και το Αίμα του Χριστού;
Υπολογίζουμε σωστά με τι λόγια μιλάμε στα παιδιά για τον
Χριστό;
Ζυγίζουμε ορθά την βαρύτητα που φέρουμε όταν μιλάμε
για Εκείνον;
Τρομάζω αδελφοί μου.
Τρομάζω μήπως το αγέρωχο και υπεροπτικό ανάστημά μας
απέναντι στον Θεό, γίνει η κρεμάλα μας πριν μετανοήσουμε.
Ας θυμηθούμε λοιπόν πως τα Μυστήρια δεν είναι θέατρα,
και εμείς δεν είμαστε θίασος.
Είμαστε μέλη του Σώματος της Εκκλησίας και έτσι πρέπει
να συμπεριφερόμαστε.
Τα σενάρια του «φαίνεσθαι» και του «καθως-πρεπει-ισμού»
που φτιάξαμε στο μυαλό μας, ας τα κάψουμε.
Δεν ζητά αυτό από εμάς ο Κύριος.

Επιμέλεια:

Χρυσούλα Ζαγκόνη

Φοιτ. Οικονομικής Επιστήμης ΠαΠει

ΡΩΤΗΜΕΣ

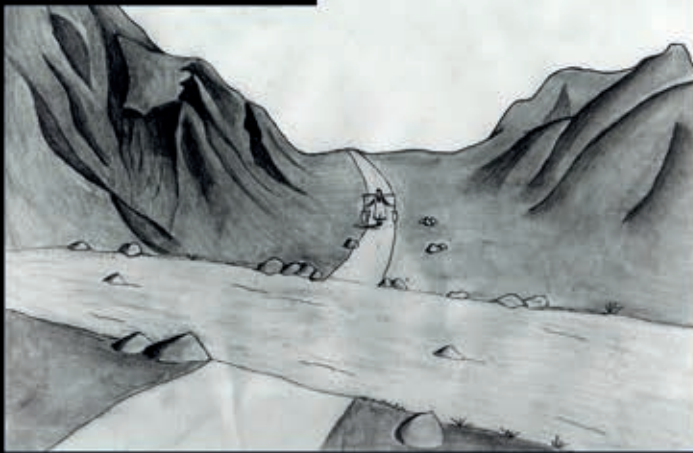
ΜΕ ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΑ ΔΟΧΕΙΑ ΚΡΕΜΑΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΩΜΟΥΣ ΤΗΣ...

ΜΙΑ ΓΙΑΓΙΑ ΚΟΥΒΑΛΟΥΣΕ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΝΕΡΟ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ...

ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΝΤΙΝΟ ΡΥΑΚΙ.

ΤΟ ΕΝΑ ΔΟΧΕΙΟ ΗΤΑΝ ΑΥΓΟ ΚΑΙ ΜΕΤΕΦΕΡΕ ΠΑΝΤΑ ΟΛΗ ΤΗΝ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΝΕΡΟΥ.

ΤΟ ΑΛΛΟ ΕΙΧΕ ΜΙΑ ΡΩΓΜΗ ΚΑΙ, ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΜΑΚΡΙΑΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΡΥΑΚΙ ΣΤΟ...

ΣΠΙΤΙ ΕΦΘΑΝΕ ΠΑΝΤΑ ΜΙΣΟΛΔΕΙΟ.

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟ ΔΟΧΕΙΟ ΕΝΙΩΘΕ ΥΠΕΡΗΦΑΝΟ ΠΟΥ ΕΚΠΛΗΡΩΝΕ ΤΟΝ ΣΚΟΠΟ ΤΟΥ ΕΝΩ ΤΟ ΡΑΓΙΣΜΕΝΟ ΗΤΑΝ ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΟ.

ΕΤΣΙ ΓΙΑ ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ Η ΓΙΑΓΙΑ ΚΟΥΒΑΛΟΥΣΕ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΜΟΝΟ ΕΝΑΜΙΣΙ ΔΟΧΕΙΟ ΝΕΡΟ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ.

Εικονογράφηση: Ευριπίδης Γκουσάκης

ΤΟ ΔΟΧΕΙΟ ΔΕΝ ΑΝΤΕΧΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΥΤΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΝΑ ΜΙΑΨΕΙ ΣΤΗ ΓΙΑΓΙΑ.

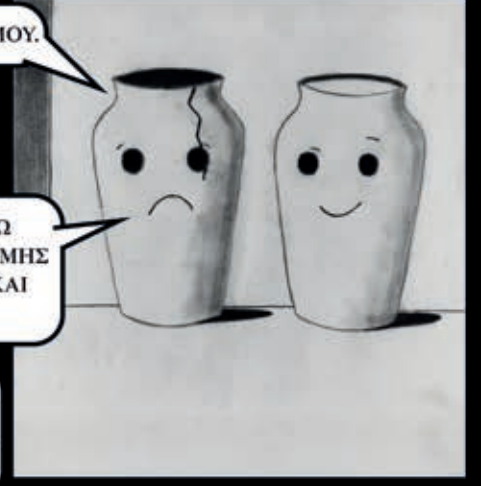

ΝΤΡΕΠΟΜΑΙ ΤΟΣΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ.

ΜΑ ΓΙΑΤΙ; ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ ΝΙΩΘΕΙΣ ΝΤΡΟΠΗ;

Ε, ΝΑ! ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΤΩΡΑ, ΜΕΤΑΦΕΡΩ ΜΟΝΟ ΤΟ ΜΙΣΟ ΝΕΡΟ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΡΩΓΜΗΣ ΜΟΥ ΚΑΙ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΜΟΥ ΚΟΠΙΑΖΕΙΣ ΚΑΙ ΕΣΥ!

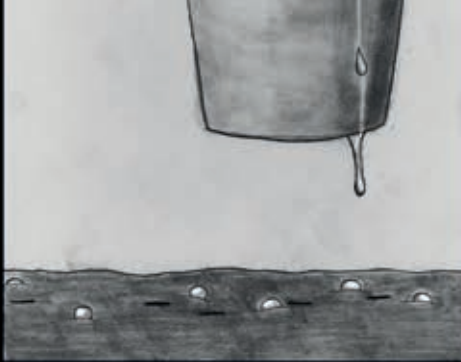
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΣ ΟΤΙ ΣΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΜΟΝΟ ΣΤΗ ΔΙΚΗ ΣΟΥ ΠΛΕΥΡΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΜΕΡΙΑ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ ΔΟΧΕΙΟΥ;

ΠΡΟΣΕΞΑ ΤΗΝ ΑΤΕΛΕΙΑ ΣΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΗΚΑ ΦΥΤΕΥΟΝΤΑΣ ΣΠΟΡΟΥΣ ΣΤΗΝ ΜΕΡΙΑ ΣΟΥ.

ΕΣΥ ΤΟΥΣ ΠΟΤΙΖΕΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΕΡΟ ΠΟΥ ΣΤΑΖΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΡΩΓΜΗ ΣΟΥ ΚΑΙ ΕΤΣΙ ΑΝΘΙΖΟΥΝΕ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ.

ΔΥΟ ΧΡΟΝΙΑ ΤΩΡΑ ΜΑΖΕΥΩ ΤΑ ΑΝΘΗ ΚΑΙ ΣΤΟΛΙΖΩ ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΜΟΥ.

ΑΝ ΔΕΝ ΗΘΟΥΝ ΕΣΥ ΑΥΤΗ Η ΟΜΟΡΦΙΑ ΔΕΝ ΘΑ ΛΑΜΠΡΥΝΕ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ!

ΒΕΒΑΙΑ ΔΕΝ ΗΤΑΝ Η ΑΤΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΔΟΧΕΙΟΥ ΠΟΥ ΤΟ ΕΚΑΝΕ ΞΕΧΩΡΙΣΤΟ ΑΛΛΑ Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΝΑ ΔΙΑΚΡΙΝΕΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΙ ΤΗΝ ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΤΟΥ.

Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΜΑΣ ΕΧΕΙ ΤΙΣ ΡΩΓΜΕΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΝΑ ΟΜΟΡΦΥΝΟΥΝ ΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ. ΚΑΘΕ ΡΩΓΜΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ ΠΙΟ ΠΛΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΠΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΣΑ, ΑΡΚΕΙ ΝΑ ΒΡΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΤΗΝ ΟΜΟΡΦΙΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΩΣΕΙ Η ΑΤΕΛΕΙΑ ΜΑΣ.

ΡΑΓΙΣΜΕΝΟΙ ΦΙΛΟΙ, ΑΝ Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΜΑΣ ΜΕΤΕΤΡΕΠΕ ΣΑΝ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ ΤΙΣ ΑΤΕΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΔΙΠΛΑΝΟΥ ΤΟΥ ΣΕ ΚΑΤΙ ΧΡΗΣΙΜΟ ΚΑΙ ΟΜΟΡΦΟ, ΣΙΓΟΥΡΑ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΑΣ ΘΑ ΗΤΑΝ ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ.

Ήταν ένα μικρό καράβι αταξίδευτο...

Γίνεται αταξίδευτο της ζωής το καράβι για τον άνθρωπο, όταν χάνεται η κατεύθυνση, όταν λησμονείται ο μόνος προορισμός του ανθρώπου, η θέωση, και παρασύρεται από τις στάσεις που προκύπτουν κατά την πλεύση όπως η ηδονή, ο πλούτος, η δόξα, ο ναρκισσισμός. Γίνεται αταξίδευτο όταν πια σώνονται όλες... οι τροφές.

Αλήθεια, ποιος μπορεί να ξεκάσει ένα τραγούδι που χιλιοτραγουδύθηκε κάποτε, σε εκείνα τα χρόνια της ανεπανάληπτης ακούσιας παιδικής αθωότητάς του; ...“Ήταν ένα μικρό καράβι αταξίδευτο” τραγουδούσαμε δυνατά κάποτε και γελούσαμε. Κανείς όμως τότε δεν μας είχε εξηγήσει την ιστορία αυτού του τραγουδιού.

Το «**Ήταν ένα μικρό καράβι**» (**Il était un petit navire**) είναι ένα παραδοσιακό γαλλικό ναυτικό τραγούδι που πλέον θεωρείται παιδικό, παρά το μακάβριο θέμα του. Η ελληνική εκδοχή του τραγουδιού διηγείται την ιστορία ενός μικρού καραβιού που παραμένοντας επί αρκετό καιρό στη Μεσόγειο θάλασσα δεν έχει πλέον άλλα τρόφιμα. Τότε οι ναύτες τραβώντας κλήρο αποφασίζουν ότι ο μικρότερος ανάμεσά τους θα φαγωθεί. Στην γαλλική του έκδοση, το τραγούδι συνεχίζει την εξιστόρηση και εκεί οι υπόλοιποι ναύτες συζητούν για το πώς θα μαγειρέψουν τον νεαρό άντρα και τι σος θα χρησιμοποιήσουν. Τότε εκείνος προσεύχεται στον

ουρανό και σώζεται από ένα θαύμα.¹

Η έννοια του πλοίου, από τα αρχαία χρόνια μέχρι και τα έσχατα ήταν και θα είναι η καταλληλότερη για να παρομοιάσει κανείς τη ζωή του κάθε ανθρώπου που περνάει από τη γη. Ο καθένας μας επιβιβάζεται στο πλοίο της ζωής, το οποίο ρίχνεται στη θάλασσα από τη στιγμή της γέννησής του και ταξιδεύει πότε με φουρτούνες και πότε με μπουνάτσες, πότε με ξαστεριές και πότε με αντάρες. Προσπαθεί με όλες του τις δυνάμεις, με τις πράξεις, τις σκέψεις, ακόμα και με τις προθέσεις και τα όνειρά του να κατευθύνει το πλοίο της ζωής του στον προορισμό του.

Ενώ όμως ο σωστικός **προορισμός** του πλοίου είναι από τον Ιδρυτή της Εκκλησίας προδιαγεγραμμένος, δε συμβαίνει το ίδιο και με την πορεία του κάθε πλοίου και την εν τέλει κατάληξη του ταξιδιού, γιατί πολλές παράμετροι, που εξαρτώνται αποκλειστικά από τον άνθρωπο, επηρεάζουν αποφα-

1 https://el.wikipedia.org/wiki/Ήταν_ένα_μικρό_καράβι

Φωτογραφία: Αγγελική Καλκάνη

σιστικά τόσο το ταξίδι όσο και τον προορισμό. Ο άνθρωπος κάνοντας χρήση των θεόσδοτων δώρων, της ελευθερίας και του αυτεξουσίου, καλείται να διαχειριστεί αυτή την πορεία προς την τελείωση ή μη. Καλείται να πάρει αποφάσεις και να φερθεί υπεύθυνα και ακέραια, όπως ακριβώς κλήθηκε.

Ο άνθρωπος καλείται να κατασκευάσει ο ίδιος και κατ' επιλογή του το μεταφορικό μέσο που θα πλεύσει επ' αυτού στη θάλασσα της ζωής. Αντίθετα, στην περίπτωση του Νώε που ήταν σαφείς οι οδηγίες κατασκευής «ποίησον οὖν σε-αυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων...» (Γεν. 6,14) καθώς ετίθετο θέμα ασφάλειας και σκοπού επιβίωσης και διάσωσης, τόσο του γένους των ανθρώπων, όσο και των ζώων. Τίθενται, λοιπόν, στη διάθεση του ανθρώπου, όλα τα μέσα προκειμένου να δημιουργήσει ένα αξιόπλοο καράβι, έτοιμο να αντιμετωπίσει κάθε περίπτωση, από τα στοιχειά της φύσης μέχρι εκείνα των ανθρώπων, από τα ακραία «καιρικά φαινόμενα», μέχρι τους «πειρατές» της θάλασσας.

Πρωταρχικά, καθοριστικό ρόλο για την ασφάλεια στην

πορεία του θα παίξει το **υλικό** από το οποίο θα φτιαχτεί το πλεούμενο. Ο Χριστός ήδη μάς έχει προειδοποιήσει σχετικά «Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν ..καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον» (Ματθ. Ζ, 24 και 26).

Ανάλογα, θα κριθεί ως φρόνιμος ή μωρός και ο κατασκευαστής του πλοίου, σύμφωνα με το υλικό που επέλεξε για να ναυπηγήσει το πλεούμενο. Οποιοδήποτε φθινό υλικό που βρίσκει κάποιος εύκολα και χωρίς κόπο, είναι εκείνο το υλικό που θα του εξασφαλίσει μία ανέξοδη κατασκευή, αλλά και μια βραχύβια πλεύση, γεμάτη κινδύνους και περιπέτειες. Οποιοδήποτε δυσεύρετο, πολύτιμο και ίσως ακριβό υλικό θα είναι εκείνο που θα του επιτρέψει να πλεύσει με μεγαλύτερη ασφάλεια απέναντι σε κάθε ενδεχόμενο κίνδυνο.

Θα επιλέξει άραγε ο άνθρωπος να κατασκευάσει το καράβι της ζωής του με υλικά που επιτάσσει η εκάστοτε εποχή και που γι' αυτό το λόγο προσφέρονται απλόχερα; Θα χτίσει το καράβι της ζωής του πάνω στις ιδεολογίες που κατασκευάσανε άνθρωποι όμοιοι μ' αυτόν και ναυαγήσανε; Θα επιλέξει τα υλικά του βασιζόμενος αποκλειστικά στην ομορφιά τους και όχι στην χρησιμότητα ή την αναγκαιότητά τους; Θα απορρίψει δοκιμασμένες μεθόδους και την εμπειρία άλλων πιο έμπειρων και θα κινηθεί καθαρά αυτόνομα και εγωιστικά;

Όλες οι επιλογές ανοίγονται μπροστά στη νεότητα του ανθρώπου, στην αρχή της κατασκευής του πλοίου του. Εκείνος όμως, που είχε την παρησία να αποκαλέσει τον εαυτό Του Αλήθεια και Ζωή, έδειξε την πρώτη ύλη, το ασάλευτο υλικό, τον ίδιο Του το λόγο. Η γνώση-ακοή και κυρίως η τήρηση του λόγου Του είναι εκείνο το αδιάβροχο, αδιάτρητο και δοκιμασμένο από την πείρα των αιώνων, υλικό που ο άνθρωπος θα πρέπει να επιλέξει για να πλεύσει με ασφάλεια στη ζωή του.

Το **είδος** του πλεούμενου, είναι αναμφισβήτητη καθοριστικό για την διάρκεια του ταξιδιού, την ποιότητα και για την ασφάλεια. Η προφανής διαφορά ανάμεσα σε ένα σωσίβιο, σε μία σχεδία, σε ένα ψαροκάικο και σε ένα ιστιοφόρο είναι προφανής, έχει σαφή αντίκτυπο στο ταξίδι.

Αρκετοί από 'μας, στη δίψα και την επιπολαιότητά μας για να ξεκινήσουμε το ταξίδι στα βαθιά της ζωής, όσο πιο νωρίς γίνεται, ξεκινάμε το ταξίδι με μια πρόχειρη σχεδία. Κάποιοι, όμως, έχοντας κατά νου ότι σε κάποια στάση του ταξιδιού τους θα ναυπηγήσουν ένα μεγαλύτερο, ασφαλέστερο και πιο άνετο πλεούμενο. Κάποιοι από τους κατόχους σχεδίας... συνεχίζουν το αυτο-σχέδιο ταξίδι τους χωρίς να έχουν την ανησυχία για την ασφάλεια του ταξιδιού τους με τα συνηθισμένα ναυάγια να ακολουθούν τη σύντομη πορεία.

Άλλοι, γνωρίζοντας εξ αρχής τη δυσκολία και τις απαιτήσεις του ταξιδιού, φροντίζουν να κατασκευάσουν ένα πλοίο μεγάλο που θα παρέχει ασφάλεια, θα διαθέτει χώρους για να φιλοξενεί ανθρώπους και συναισθήματα. Θα έχει χώρους που θα εξασφαλίσει τις σκευές του, να μη βραχούν και να μη φθαρούν. Θα φροντίσει τα αμπάρια του να είναι γεμάτα κυρίως από το «Εφόδιο Ζωής Αιωνίου», το Σώμα και το Αίμα του Χριστού και από αρετές και κυρίως αυτής της αγάπης και της υπομονής, με ένα κριτήριο όμως, για να μη βυθιστεί από το πολύ βάρος το πλοίο. Κριτήριο πά-

Φωτογραφία: Αγγελική Καλκάνη

να θα είναι η βασίλισσα διάκριση. Αυτή θα είναι το μέτρο πληρότητας των αμπαριών του.

Τέλος, το πλεούμενο, πρέπει να εφοδιαστεί με τα καλύτερα **μέσα ναυσιπλοΐας** εξάντες, πυξίδες, χάρτες, ραντάρ, φώτα, σωσίβια, διασωστικές λέμβους και άλλα πολλά απαραίτητα. Εξάντες και πυξίδες, όπως το Λόγο του Θεού, την Ιερή Παράδοση των Πατέρων της Εκκλησίας, τον πνευματικό τού ταξιδευτή που θα τον κατευθύνει ακέραια προς το πρόσωπο του Θεού. Οι λέμβοι και τα σωσίβια είναι απαραίτητα τόσο σε περίπτωση κινδύνου του ιδίου του ανθρώπου, όσο και για την περισυλλογή άλλων, ενδεχομένως ναυαγών..της ζωής.

Ήταν ένα μικρό καράβι... αταξίδευτο όμως, λέει το τραγούδι, μέσα στα κύματα της ζωής. Πελαγωμένο, όταν χάνεται ο έλεγχος της ζωής του ανθρώπου. Και είναι αλήθεια, αταξίδευτο το καράβι της ζωής του καθενός μας υπό περιστάσεις. Μπορεί μεν να είναι ένα ακριβό, και αξιόπλοο αρχικά καράβι, αλλά από τα κουμάντα του καπετάνιου του, να φάει γερές σφαλιάρες από τα «στοιχεία» και να χάσει... τη θάλασσα κάτω από το κύτος του.

Γίνεται αταξίδευτο της ζωής το καράβι για τον άνθρωπο, όταν χάνεται η κατεύθυνση, όταν λησμονείται ο μόνος προορισμός του ανθρώπου, ο αγιασμός του και η θέωση, και παρασύρεται από τις στάσεις που προκύπτουν κατά την πλεύση όπως η ηδονή, ο πλούτος, η δόξα, ο ναρκισσισμός. **Γίνεται αταξίδευτο όταν πια σώνονται όλες... οι τροφές.** Όταν δεν μετέχει στο Μυστήριο της Θείας Κοινωνίας, όταν παύει να ενώνεται με τον Θεό του. Όταν ξεμένει στα αμπάρια του από τις προμήθειες των αρετών.

Σε αυτό ακριβώς το τραγικό σημείο, ξεκινάει και η ανθρωποφαγία. Ξεκινάει ο άνθρωπος να στρέφεται εναντίον όσων μέχρι πρότινος φιλοξενούσε στο πλεούμενό του. Νομίζει ότι θα καταφέρει να επιβιώσει τρώγοντας τις σάρκες των άλλων που ο ίδιος επέλεξε και έβαλε στη ζωή του ή ο Θεός του τούς πρόσφερε.

Ο θάνατός σου, η ζωή μου γίνεται πλέον το νέο μοτο. Η απάντηση σε ένα πληγωμένο εγωισμό (το πιο σύνθετο φαινόμενο και αφορμή σχεδόν όλων των κακών) που προέρχεται από τις ίδιες τις επιλογές του ή τις συνθήκες της ζωής ή τους άλλους ανθρώπους, είναι μία άλλη πληγή, την οποία θα καταφέρει ο ήδη πληγωμένος σε άλλον προκειμένου να δείξει τη δύναμή του, να αυτο-επιβεβαιωθεί ως προς την

ύπαρξή του, να τροφοδοτηθεί για να συνεχίσει προς το σκοπό του.

Όπως ομολογεί με θάρρος ο ποιητικότερος Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος στην επιστολή του στον ρήτορα Εύδοξο «ό πλοῦς ἐν νυκτί, πυρσὸς οὐδαμοῦ, Χριστὸς καθεύδει» (Επιστολή 80η, Εύδοξίω ρήτορι, PG 37, 153). Αποτελεί κοινή ομολογία, πως τα πράγματα δεν πάνε καλά, η πλεύση όλων των ανθρώπων γίνεται μέσα στο σκοτάδι, χωρίς να υπάρχει το παραμικρό ίχνος φωτός. Αναγκαία συνέπεια είναι να

θαλασσοδέρνονται οι άνθρωποι, να καταναλώνουν όλα τα αποθέματά τους, να χάνονται οι αντοχές, να λησμονείται κάθε ευγενής και υψηλός στόχος, να γίνονται κανίβαλοι.

Ο Χριστός «καθεύδει». Βρίσκεται στο πλοίο της ζωής του καθενός μας, αλλά κοιμώμενος, όπως και άλλοτε μαζί με τους μαθητές του «καὶ ἰδοὺ σεισμός μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων, αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν» (Ματθ 8,24). Και στη μεγάλη ταραχή το μόνο που κάνουν οι φοβισμένοι μαθητές του, είναι να τον ξυπνήσουν και να παραπονεθούν και εκείνος αφού τους κατηριάζει για την ολιγοπιστία τους, επιτιμά τα κύματα και εκείνα ερπνεύουν, «*Τί δειλοί ἐστε, ολιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπέτιμῃσεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη*» (Ματθ 8, 26).

Αναμφισβήτητα, στην πλεύση της ζωής πρέπει να υπάρχουν οι προϋποθέσεις που θέσαμε στην αρχή, αλλά πρέπει να υπάρχουν και δυο πιο σημαντικές, σύμφωνα με το Χριστό. Η **ανδρεία** και η **πίστη!** Χωρίς ανδρεία και πίστη δε μπορεί ο άνθρωπος να πει συνειδητά το **μεγάλο «Ναι»** για το σπουδαίο ταξίδι, την πορεία προς Εκείνον, δε μπορεί να ξανοιχτεί στο πέλαγος της ζωής. Όταν δεν ακουστεί το μεγάλο αυτό «Ναι» τότε συνήθως διακρίνονται δυο καταστάσεις ή ο άνθρωπος θα βαλτώνει στη ζωή του χωρίς να ταξιδεύει, ή θα επιχειρήσει να ταξιδέψει λόγω απερισκεψίας και επιπολαιότητας με επακόλουθο, ένα άμεσο ναυάγιο.

Μόνο η ανδρεία και η πίστη ότι ο Χριστός βρίσκεται στο καράβι του καθενός σε κάθε μίλι που διανύει θα εξασφαλίσουν ένα ταξίδι που θα «αξίζει τον κόπο». Ένα ταξίδι που ίσως δε θα διακρίνεται τόσο για τη διάρκειά του σε κάποιες περιπτώσεις, αλλά για την ποιότητά του. Καλοτάξιδες ας είναι οι ζωές όλων μας. Χωρίς το φόβο του να αναγνωρίσουμε τη μικρότητα των δυνατοτήτων μας για ασφαλή και μεγάλα ταξίδια, αλλά με το θάρρος του να αναγνωρίσουμε το μεγαλείο της δυνατότητας που μας δίνεται να έχουμε τον καλύτερο συγκυβερνήτη στο ταξίδι μας, εφόσον τον καλέσουμε στο πηδάλιο... «*ναὶ ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ*».

Επιμέλεια:
Αριστείδης Καλαμπαλίκης
Νομικός

Τι προτιμάς, να δείχνεις τέλεια, ή να είσαι καλά;

Φωτογραφία: Αλέξανδρος Παλαιός

Με ρώτησε στα ίσια μια φίλη καρδιακή, την ερώτηση που της είχε κάνει ο πνευματικός της. Και με άφησε εμβρόντητη να χτυπούνε χίλια καμπανάκια στο κεφάλι μου, σαν νταλικά που κάνει όπισθεν στην προβλήτα του λιμανιού και βαράνε όλοι μαζί οι συναγερμένοι οπισθοπορείας.

Εάν ρωτήσεις ένα παιδί, έναν ασθενή ή έναν ηλικιωμένο, θα σου πουν σίγουρα και χωρίς δεύτερη σκέψη, να είμαι καλά. Γιατί έχουν συναίσθηση της αδυναμίας τους, και ξέρουν ότι έτσι κι αλλιώς δεν δείχνουν τέλειοι, κοντούλικο όπως είναι το παιδί ή με εκείνα τα άτιμα τα αυτιά που μεγαλώνουν πρώτα και ασύμμετρα, ταλαιπωρημένος ο ασθενής, με τις ρυτίδες και τα πονεμένα του κόκκαλα ο γέροντας. Επομένως εκ των πραγμάτων αναγκάζονται να γίνουν ρεαλιστές και σοφοί, και να βλέπουν την ουσία του θέματος.

Το πρόβλημα το έχουμε εμείς, οι στη μέση των χρόνων μας, οι υγιείς και δυνατοί, που τα μπερδεύουμε πολύ εύκολα τα πράγματα.

Μα πόση σπατάλη και πόση προσπάθεια, πόσος κόπος και χρόνος χαμένος, για να θεωράσουμε τους εαυτούς μας χτίζοντας την εικόνα μας, απέναντι σε αυτήν την κοινωνία που πράγματι το θαυμάζει αυτό. Όπου πράγματι πιάνει αυτό.

Μα πόσο χαμένος κόπος. Σαν να τρέχεις μαραθώνιο επί τόπου, χωρίς να φτάνεις πουθενά. Να επενδύεις την ύπαρξή σου ολόκληρη σε πράγματα που γίνονται θρύψαλα και σκόνη. Και να φτάσεις να ακούσεις - ο μη γένοιτο: άφρον, ταύτη τῆ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἂ δὲ ἤτοιμάσας, τίνι ἔσται¹;

Κάποια στιγμή πρέπει να καταλάβουμε ότι ο χρόνος είναι παραπάνω από πολύτιμος. Και όχι μόνο δεν μας δίνεται για να τον σπαταλάμε, αλλά ούτε για να τον «αξιοποιούμε» με τον λάθος τρόπο: για να εγκλωβιζόμαστε στο εδώ και το τώρα, και να επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε έναν τέλειο, για τα μάτια του κόσμου τούτου, εαυτό.

Ας απελευθερωθούμε απ' αυτά κι ας κυνηγήσουμε τα

ουσιαστικά: να είμαστε καλά. Ξέρει καλά η ψυχούλα μας τι γυρεύει και πού θα το βρει, αρκεί να μην την πνίγουμε εμείς. Και αυτό εξοφλείται στην αιωνιότητα, όχι ίσαμε την άσπρη εκείνη πλάκα.

Δεν μπορούμε να καλλιεργούμε και την εντυπωσιακή εικόνα μας και την ψυχή μας, όπως ακριβώς δεν μπορούμε να υπηρετούμε και τον Θεό και τον κόσμο. Ουδείς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν², μας τα έχει πει. Εάν θέλουμε να είμαστε με τον Χριστό, Αυτός θέλει την πρωτοκαθεδρία στην καρδιά μας. Και μας ζητάει το πρώτο και κύριο πράγμα που θα κάνουμε σ' αυτήν την ζωή να είναι η αγάπη σ' Αυτόν και στους αδελφούς μας. Ναι, μπορεί να μας χαρίσει την αληθινή ευτυχία, μπορεί να είναι για μας τα πάντα, φίλος κι αδερφός, πατέρας και μητέρα κι όλα αυτά³, σ' αυτήν την ζωή και στην επόμενη. Αλλά ζητάει ξεκάθαρα την καρδιά μας⁴. Πώς αλλιώς, η αληθινή αγάπη είναι ακριβή.

Κι έρχεται η στιγμή για να αποφασίσεις, με ποιους θα πας και ποιους θα αφήσεις⁵.

Επιμέλεια:

Μαριαλένα Μωραΐτου

Δικηγόρος

2 Ματθ. 6,24

3 « Ἐγὼ πατήρ, ἐγὼ ἀδελφός, ἐγὼ Νυμφίος, ἐγὼ οἰκία, ἐγὼ τροφεύς, ἐγὼ ἱμάτιον, ἐγὼ ρίζα, ἐγὼ θεμέλιος. Πᾶν ὅπερ ἂν θέλῃς ἐγώ. Μηδενὸς ἐν χρεῖα καταστῆς. Ἐγὼ δουλεύσω. Ἦλθον γὰρ διακονῆσαι, οὐ διακονηθῆναι. Ἐγὼ καὶ φίλος καὶ ξένος καὶ κεφαλὴ καὶ ἀδελφός καὶ συγκληρονόμος καὶ φίλος καὶ μέλος. Τί πλέον θέλεις; τί ἐγὼ πένης διὰ σέ, καὶ ἀλήτης διὰ σέ, ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ σέ, ἐπὶ τάφου διὰ σέ, ἄνω ὑπὲρ σοῦ ἐντυγχάνω τῷ Πατρὶ, κάτω ὑπὲρ σοῦ πρεσβευτῆς παραγέγονα παρὰ τοῦ Πατρὸς. Πάντα μοι σὺ καὶ ἀδελφός καὶ συγκληρονόμος καὶ φίλος καὶ μέλος. Τί πλέον θέλεις; τί τὸν φιλοῦντα ἀποστρέφῃ; τί τῷ κόσμῳ κάμνεις; τί εἰς πῖθον ἀντλεῖς τετρημένον; Τοῦτο γάρ ἐστιν εἰς τὸν παρόντα βίον πονεῖσθαι. Τί εἰς πῦρ ξαίνεις; τί τῷ ἀέρι πυκτεύεις;» Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς οοσῆ (76) ὁμιλίας Ἁγίου Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον 24,16-31 (ΕΠΕ τόμ. 12, σελ. 34)

4 «Υἱέ μου δός μοι σὴν καρδίαν» (Παροιμ. κγ' 26)

5 Διονύσιος Σαββόπουλος, Οι παλιοί μας φίλοι, Δίσκος : Φορτηγό, Λγρα, 1966

1 Λουκ. 12,20

God dies...

Σκέψεις, γύρω από τη ζωή της ηθοποιού Φράνσις Φάρμερ

Θυμάμαι την έκπληξή μου, όταν για πρώτη φορά σε ένα βαρετό μάθημα, όπως είναι η Εγκληματολογική Θεωρία II, η καθηγήτρια μάς ανέφερε σύντομα, τη ζωή της Φράνσις Φάρμερ. Ενώ «κοιμόμουν», ξύπνησα και με ανυπομονησία περίμενα να δω τις φωτογραφίες της, που μοίρασε στην τάξη. Όταν τις πήρα στα χέρια μου, δεν μπόρεσα παρά να παρατηρήσω, την εκθαμβωτική της ομορφιά. Μια γυναίκα, ξανθιά και λίγο γερασμένη, στα γραφεία μιας επιχείρησης. Όμως, αυτό που κυρίως πρόσεξα, ήταν η θλίψη στα μάτια της. Μια

θλίψη που πρόδιδε μια στέρση. Και μάλλον τότε κατάλαβα, πως έπρεπε να ψάξω περισσότερα σχετικά μ' εκείνην.

Στο πρώτο «γκουγκλάρισμα», βρήκα τις κλασικές πληροφορίες. Μια γυναίκα, ηθοποιός στο επάγγελμα, που γνώρισε μια επιτυχημένη πορεία στο Hollywood της δεκαετίας του '30. Ωστόσο, μετά από μάχη με τον αλκοολισμό, τα ναρκωτικά, τα οικογενειακά προβλήματα, τις ψυχικές διαταραχές και τον εγκλεισμό σε ψυχιατρικά ιδρύματα, πέθανε άδοξα από καρκίνο του οισοφάγου, την 1η Αυγούστου του 1970. Σε μια δεύτερη ανάγνωση όμως,

Φωτογραφία: Χρήστος Χατζής
Θερμές ευχαριστίες στην Όλγα Κίκιζα για
την πολύτιμη βοήθειά της στη φωτογράφιση.

διέκρινα κάτι που μου έδωσε μεγάλη χαρά, χωρίς να ξέρω τον λόγο. Και αυτό ήταν η σχέση της με τη θρησκεία, λίγα χρόνια πριν το θάνατό της.

Η Φράνσις ήταν πάντα ένα ανήσυχο πνεύμα (όπως και όλοι μας νομίζω). Ιδιαίτερα σε ότι είχε να κάνει με την σχέση της με το Θεό. Δεν μπορούσε να αποδεχτεί τον Θεό, όχι γιατί πίστευε πως δεν υπήρχε, αλλά γιατί η ύπαρξή του δεν είχε καμιά ωφέλεια στον άνθρωπο. Αυτό διαφαίνεται καθαρά σε μια έκθεσή της, που έγραψε όταν ήταν 18 χρονών και η οποία κέρδισε το 1ο βραβείο σε ένα

παν-αμερικανικό διαγωνισμό. Ο τίτλος της(ομώνυμος του άρθρου) ήταν, «God dies». Εμπνευσμένη από τις απόψεις του Φρίντριχ Νίτσε, η νεαρή Φάρμερ, καταφέρνει με απλά λόγια και εικόνες, να πει το δικό της πόνο. Και όντως, σε αυτό το κείμενο, υπάρχει πολύς πόνος.

Γιατί η Φράνσις ήταν πονεμένη. Είχε μια ραγισμένη καρδιά, μια τάση αυτοκαταστροφής. Ίσως η προβληματική σχέση με τη μητέρα της αλλά και ο χωρισμός των γονιών της, όταν ήταν μικρή, να συνέβαλλαν σε αυτό(αλλά αυτά θα μας τα πουν οι ψυχολόγοι). Αυτή η θλίψη ήταν που την οδηγούσε σε κατάχρηση αλκοόλ και ναρκωτικών. Όμως αυτή η θλίψη, ήταν και που την ώθησε πολύ εύκολα, στο να ταυτιστεί με έναν πονεμένο Θεό, που μέχρι τότε, πίστευε ως ανούσιο. Και αυτό συνέβη πολλά χρόνια μετά, μια συνηθισμένη μέρα.

Θα φανεί μάλλον περίεργο σε κάποιους (σε μένα καθόλου), πως τα πιο σπουδαία πράγματα της ζωής μας, συμβαίνουν τις πιο μη αναμενόμενες στιγμές. Κάτι τέτοιο έγινε και με την Φάρμερ και μάλιστα, αφού είχε μόλις τελειώσει τα συνηθισμένα ψώνια της ημέρας. Κουρασμένη καθώς ήταν, σκέφτηκε να μπει στην καθολική εκκλησία της γειτονιάς της. Στον ναό δεν υπήρχε κανείς. Επικρατούσε ησυχία και σκοτάδι. Αφηρημένη η Φράνσις, αφοσιώθηκε στο να παρατηρεί τον Εσταυρωμένο, που υπήρχε πάνω από την αγία Τράπεζα. Όπως φανερώνεται σε ένα βιβλίο, που αναφέρεται στο συγκεκριμένο περιστατικό από τη ζωή της, για πρώτη φορά συνειδητοποίησε το νόημα και τη δύναμη της Σταύρωσης.

Από εκείνη την ημέρα, η Φάρμερ αποφάσισε να μεταστραφεί επίσημα στον ρωμαιοκαθολικισμό, γιατί ήταν ο μόνος τρόπος για να δώσει ένα νόημα στην ζωή της. Επίσης, από τότε, προσπάθησε να κόψει το αλκοόλ, παρά το ότι μάλλον δεν τα κατάφερε. Χωρίς να το ξέρει, ήταν σαν να προετοιμαζόταν για τον επικείμενο θάνατό της, που ήρθε δύο χρόνια αργότερα. Σε ένα ντοκιμαντέρ για τη ζωή της, μια οικογενειακή φίλη της, την περιγράφει λουσομένη στο φως, λίγους μήνες πριν πεθάνει. Ακόμη, αναφέρει πως ο θάνατος δεν την φόβιζε και τον είχε αποδεχθεί.

Και ας επιστρέψω σε μια προηγούμενη σκέψη μου, στο γεγονός δηλαδή πως χάρηκα όταν έμαθα αυτήν την αλλαγή, χωρίς να ξέρω το λόγο. Όντως φίλοι μου. Σας μιλάω ειλικρινά. Χάρηκα. Γιατί όμως; Η Φράνσις Φάρμερ δεν έγινε ορθόδοξη, πέθανε από καρκίνο, και έζησε μια ταλαιπωρημένη ζωή, με πολύ λίγες αναλαμπές χαράς. Και όμως, συνεχίζω να χαίρομαι, γιατί μέσα από την απελπισία, βλέπω μια σπουδαία ελπίδα: πως για όλους τους ανθρώπους, όπου κι αν ζουν, ότι κι αν κάνουν, ο Θεός τους βλέπει και δεν τους ξεχνάει. Γιατί Εκείνος μπορεί να πέθανε αλλά Αναστήθηκε εν δόξη!

Χρήστος Χατζής
Φοιτ. Κοινωνιολογίας
Παντείου Πανεπιστημίου

Οι ευτυχισμένοι άνθρωποι

Ο Barbey D'Aureville, Γάλλος συγγραφέας του 19^{ου} αιώνα, είχε πει: «Οι ευτυχισμένοι άνθρωποι είναι σοβαροί. Κουβαλούν την ευτυχία τους πολύ προσεκτικά σαν ένα ποτήρι ξέχειλο που δεν θέλουν να το χύσουν».

Αλήθεια... Πόσο μακριά από την σημερινή εποχή μοιάζει αυτός ο χαρακτηρισμός; **Άνθρωποι γύρω μας διαλαλούν την «ευτυχία» τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το μέγεθός της μετριέται πια σε «likes»...**

Η ζωή μας όλη πια περιστρέφεται γύρω από «vlog» και «live stories», όπου περιγράφουμε πόσο «τέλεια» είναι η ζωή μας και πόσο «cool» είμαστε που αποκτήσαμε το τάδε μοδάτο ζευγάρι παπούτσια κάνοντας “unboxing” σαν ιέρειες της μόδας.

Η ευτυχία όμως δεν μπαίνει σε βιτρίνες και δεν χρειάζεται επιβεβαίωση από followers. Είναι σοβαρή υπόθεση!

Αλλά ακόμα και έξω από τον ψηφιακό κόσμο, οι άνθρωποι δεν βρίσκουμε πουθενά ευτυχία. Είμαστε σε όλα αχόρταγοι. Θέλουμε να απολαύσουμε πολλά, χωρίς όμως να είναι εφικτό να τα προλάβουμε όλα. Κι αυτό γιατί επιχειρούμε να ζήσουμε χωρίς τον εαυτό μας, όπως είχε γράψει κάποτε κι ο Φώτης Κόντογλου¹.

Όποιος όμως χάσει τον εαυτό του, έχει χάσει την ευτυχία. Ο Χριστός είπε: «Ίδού γάρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντός ὑμῶν ἐστίν». Χωρίς λοιπόν την ειρήνη της καρδιάς και την σιωπηλή αγαλλίαση της ψυχής, έχοντας χάσει τον εαυτό μας, ποια κοσμική ηδονή και απόλαυση περιμένουμε να μας κάνει ευτυχισμένους; Μακριά από την Βασιλεία του Θεού, πώς να βρεις την χαρά;

Άδειοι από κάθε ουσία. Δυστυχισμένοι! Πεθαμένη η ψυχή! Γι' αυτό και ανύπαρκτη η «ευτυχία»!

Πως όμως να βρεις την ευτυχία; Ποιος δρόμος να

βγάξει στην ειρήνη της καρδιάς;

Μα ποιος άλλος; Εκείνος... Εκείνος που είναι «η οδός, η αλήθεια και η ζωή»!

Από τις διδαχές του Αγίου Νεκταρίου μαθαίνουμε πως «Τίποτα δεν είναι μεγαλύτερο από την καθαρή καρδιά, γιατί μία τέτοια καρδιά γίνεται θρόνος του Θεού. Και τί είναι ενδοξότερο από τον θρόνο του Θεού; Ασφαλώς τίποτα. Λέει ο Θεός γι' αυτούς που έχουν καθαρή καρδιά: “Θα κατοικήσω ανάμεσα τους και θα πορεύομαι μαζί τους. Θα είμαι ο θεός τους, κι αυτοί θα είναι λαός μου”²».

Ποιος μπορεί να νιώθει μεγαλύτερη ευτυχία από έναν τέτοιο άνθρωπο του Θεού; Ποιο αγαθό μπορεί να χρειαζόμαστε περισσότερο από την χάρη του Παναγίου Πνεύματος;

Δες αυτούς τους ανθρώπους. Είναι σοβαροί. Όχι αγενείς, αγέλαστοι ή ακοινωνήτοι. Είτε καλόγεροι είτε κοσμικοί. Μα σοβαροί. Άντρες ή γυναίκες. Νέοι ή ηλικιωμένοι. Μα σοβαροί. Κουβαλούν αυτή την «ευτυχία» τους, την κοινωνία δηλαδή με τον Δημιουργό τους, και τους νοιάζει μην την χύσουν. Εξετάζουν συνέχεια μέσα τους, στην καρδιά τους. Γιατί δεν θέλουν να χύσουν την «ευτυχία» τους... Δεν θέλουν να χύσουν το ποτήρι με τον Θεό Μαργαρίτη στις λάσπες!

Κι εμείς... Κοντά σε «ευτυχισμένους» ανθρώπους, ας μετρήσουμε την δική μας καρδιά! Ας την καθαρίσουμε με τα μυστήρια της Εκκλησίας! Ίσως καταλάβουμε κάποτε πως η ζωή είναι πολλά παραπάνω από μερικά «thumbs up» και τσεκάρισμα υλιστικών «bucket lists».

Επιμέλεια:

Διονυσία Αραβοπούλου

Υπ. Δρ. Σ.Ε.Μ.Φ.Ε. Ε.Μ.Π.

1 Μυστικά Άνθη

2 Β' Κόρ. 6, 16

«Εκοιμήθη ο Γέροντας Αιμιλιανός!»

“Κράζοντας δε εις τον Θεόν, πολλάκις έχουμε την εντύπωση ότι ο Θεός δεν μας ακούει, και λέμε: Πού είσαι Θεέ κρυμμένος; Έχουμε την εντύπωση πώς δεν μας βλέπει, πώς μας έχει ξεχασμένους, διότι εμείς οι άνθρωποι βιαζόμαστε συνήθως. Ο Θεός ξέρει όμως. Όταν δεν σε ακούει, όταν νομίζεις πώς δε σε αγαπά, όταν νομίζεις πώς δεν προστρέχει για να σου γλυκάνει την καρδιά, να ξέρεις ότι κοιμάται μπροστά στην πρύμνη, όπως κοιμόταν τότε με τους μαθητές. Και όταν ήρθε η κατάλληλη στιγμή, είπε στη θάλασσα: “Σιώπα, πεφίμωσο”.

“Βλέποντας τους πειρασμούς, μας πιάνει μία τραγική δειλία. Όμως όχι! Χίλια χρόνια να παιδεύεσαι μέσα στην αμαρτία για να την νικήσεις, θα πας στον παράδεισο, επειδή ο αγώνας σου δείχνει ότι θέλεις τον παράδεισο, και ο Θεός μάς δίνει αυτό που θέλουμε. Άρα το πρόβλημα είναι όχι τι κάνω, αλλά τι θέλω ή τι αγωνίζομαι να επιτύχω.”

(Αποσπάσματα από ομιλία του στο Πανεπιστήμιο της Ξάνθης, 3 Απριλίου 1982)

Η είδηση έφτασε στο σπίτι μας πρωί-πρωί στις 9 Μαΐου. Απλώθηκε σε όλα τα σπίτια των εκατοντάδων πνευματικών του τέκνων, των χιλιάδων ανθρώπων που τον γνώρισαν από κοντά και ακόμα περισσότερων που τον γνώρισαν και τον αγάπησαν μέσα από τα βιβλία του. Οι γονείς μου τον είχαν γέροντα από τα νεανικά τους χρόνια, πριν το γάμο τους. Τα μεγάλα μου αδέρφια πρόλαβαν κι αυτά και τον είχαν πνευματικό. Εγώ δεν τον θυμάμαι, ήμουν πολύ μικρή όταν αρρώστησε, είχα όμως την ευλογία να με πάρει πολλές φορές αγκαλιά και να με παίξει σαν μωράκι όταν ήμουν ακόμη 2 ετών. Παρόλο όμως που δεν τον γνώρισα, σε όλα μου τα χρόνια μέχρι σήμερα ήταν σαν διαρκώς παρών στη ζωή μου.

Την επόμενη κιόλας μέρα, έγινε η εξόδιος ακολουθία, η οποία έλαβε χώρα στο Ιερό Κοινόβιο Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, στην Ορμύλια Χαλκιδικής. Ο Γέροντας Αιμιλιανός, από τις αρχές του 1995 διέμενε στην Ορμύλια, το γυναικείο Μετόχι της Σιμωνόπετρας. Αυτό έγινε γιατί ένας μόνιμος κλονισμός της υγείας του, τον υποχρέωσε να αποσυρθεί σταδιακά από τα ηγουμενικά καθήκοντά του στην Αγιορείτικη Μονή και να εγκατασταθεί μόνιμα εκεί.

Καθώς φτάσαμε στην πύλη του Μοναστηριού, αντικρίσαμε έναν τεράστιο αριθμό αυτοκινήτων. Ήταν πολύ περισσότερα από αυτά που είχαμε συνηθίσει να βλέπουμε στα πανηγύρια του μοναστηριού όλα αυτά τα χρόνια. Όταν ανεβήκαμε πάνω στο μοναστήρι, αντιλήφθηκα ότι ο κόσμος εκείνη τη μέρα ήταν υπερβολικά πολύς. Τόσος πολύς, που σκέφτηκα μέσα μου, τι άνθρωπος ήταν αυτός που για χάρη του ήρθε ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος, δεκάδες Μητροπολίτες και Επίσκοποι από όλη την Ελλάδα, εκατοντάδες μοναχοί και μοναχές τόσο από το εσωτερικό όσο κι από το εξωτερικό, οι Ηγούμενοι των άλλων Αγιορείτικων μονών και τα πνευματικοπαίδια του, που είχαν 25 χρόνια να τον δουν, αλλά ποτέ δεν ξέχασαν

τον Γέροντά τους; Ήρθαν ολόκληρες οικογένειες από όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό για να τον χαιρετήσουν. Το ίδιο έκανε και η δική μου οικογένεια.

Όσο περνούσε η ώρα, διαπίστωνα ότι το κλίμα που επικρατούσε μεταξύ όλων των επισκεπτών, λαϊκών και μοναχών, ήταν γνήσιο και αδελφικό. Η συγκίνηση ήταν μεγάλη, αλλά συγκρατημένη. Συγκρατημένη από όλους μέχρι να ακουστεί από τον νυν Ηγούμενο της Σιμωνόπετρας, Γέροντα Ελισαίο, ο επικίδητος λόγος. Πολύς κόσμος δεν κατάφερε να συγκρατήσει τα δάκρυά του, ακόμη και νεότεροι άνθρωποι που δεν είχαν προλάβει να τον γνωρίσουν. Τα δάκρυα αυτά δεν ήταν μόνο λύπης, αλλά και χαράς. Ένας Άγιος, ο δικός μας άγιος ανεβαίνει στον ουρανό. Αυτός ο συνδυασμός χαράς και λύπης ισοδυναμεί με το αίσθημα της Ελπίδας. **Ο Γέροντας Αιμιλιανός ήταν πάντοτε ελπιδοφόρος και κατάφερε με τη χάρη του Θεού να εμψυχήσει ελπίδα σε όλους εμάς που ήμασταν εκεί για να πάρουμε την τελευταία ευχή του.**

Ιδιαίτερα εκείνη την ημέρα κατάλαβα ότι ο Χριστιανός δεν πρέπει ποτέ να απογοητεύεται, αλλά να είναι αισιόδοξος, χαρούμενος και ελπιδοφόρος! Να θυμάται ότι δεν είναι μόνος του. Ο Θεός πάντα μεριμνά και στέλνει στον κόσμο ανθρώπους, στους οποίους μπορούμε να ακουμπήσουμε, να στηριχθούμε, να ενδυναμωθούμε και με τη βοήθειά τους να φτάσουμε σε Αυτόν. Ο Γέροντας υπήρξε ένας τέτοιος άνθρωπος. **Αποτέλεσε στήριγμα πολλών**

ανθρώπων που μαζί με αυτόν, ακολούθησαν τον μοναχικό βίο και άλλων που επέλεξαν τον γάμο και την οικογένεια. Ακόμη και σε περιπτώσεις που κάποιος ξεκίνησε με στόχο τον μοναχικό βίο και κατέληξε στον έγγαμο, επ' ουδενί δεν μειώθηκε η αγάπη του Γέροντα προς αυτόν.

Μία μόνο φορά είχα την ευκαιρία να τον δω από κοντά και να πάρω την ευχή του. Ήταν το 2010. Το άγχος μου καθώς με οδηγούσαν προς το κελί του ήταν μεγάλο. Όταν έφτασα, κοντοστάθηκα στην πόρτα του δωματίου του και δεν είχα θάρρος να μπω παραμέσα. Είδα τον Γέροντα σκεπασμένο με μια κουβέρτα, καθισμένο σε μία αναπηρική καρέκλα με τα μάτια του κλειστά. Η αδερφή Χ. που με συνόδευσε, του μιλούσε με πολλή φυσικότητα λεγοντάς του: «Γέροντά μου ήρθε να σας δει η Αιμιλιανή. Είχατε χρόνια να τη δείτε». Συγκλονίστηκα. Ένιωσα ότι η εικόνα που είχα για τον Γέροντα πήρε σάρκα και οστά. Μέχρι τότε όσα άκουγα ήταν σε χρόνο αόριστο. «Είπε ο Γέροντας», «Ήταν του Γέροντα» κλπ, και δεν πίστευα ότι εκείνη την στιγμή «βλέπω» (ενεστώτας) τον Γέροντα. Η αδερφή με άφησε λίγη ώρα μόνη μου μέσα στο δωμάτιο. Πήρα την ευχή του και τον παρατηρούσα συγκινημένη και αμίλητη. Ήθελα να του πω διάφορα πράγματα αλλά δεν έβγαιναν οι λέξεις. Ένιωθα όμως ότι με καταλαβαίνει.

Φέτος, όπως και κάθε χρόνο θα γιορτάσουμε την γιορτή του Αγίου Αιμιλιανού, στις 18 Ιουλίου, αλλά για πρώτη φορά χωρίς τον Γέροντα Αιμιλιανό. Μέχρι τώρα ξέραμε ότι σε εκείνο το ψηλό παράθυρο με το στενό μπαλκονάκι, εκεί μέσα είναι ο Γέροντας, και του ευχόμασταν νοερά τα Χρόνια Πολλά. Αυτά τα «Χρόνια Πολλά» κράτησαν για 25 συνεχόμενα χρόνια. Όσα χρόνια δηλαδή θέλησε ο Θεός να μας τον αφήσει αλλά και να τον στερηθεί. Βλέπετε, θα μπορούσε να τον έχει κοντά Του 25 χρόνια νωρίτερα! Το λιγότερο που θα ήθελα να πω εγώ προσωπικά για αυτό είναι «Θεέ μου σ' ευχαριστώ». Και «Σ' ευχαριστώ» γιατί παρόλο που δεν υπήρχε η δυνατότητα να τον βλέπω, μόνο η αίσθηση ότι βρίσκεται κοντά μου συνέβαλε στην εξέλιξη και την πορεία της πνευματικής μου ζωής.

Τώρα πια, θα μπορούμε να παίρνουμε την ευχή του πολύ πιο εύκολα, γιατί είναι θαμμένος στον εξωνάρθηκα, ακριβώς στη είσοδο του Καθολικού της Ορμούλιας. Θα τον έχουμε πολύ πιο κοντά μας από τότε που ήταν στο ψηλό παράθυρο.

Ας Ευχόμαστε ο Γέροντας να μεσιτεύει για όλους μας. Για αυτούς που τον γνώρισαν και για αυτούς που δεν τον γνώρισαν, ενώ χαριτολογώντας, θέλω να πιστεύω, ότι εμάς που πήραμε το όνομά του θα μας αγαπάει λίγο παραπάνω!

Επιμέλεια:

Αιμιλιανή Γρηγορίου

Φοιτ. Οργάνωσης & Διοίκησης

Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών - 13/6/2019

Κατηφορίζοντας την Αλεξάνδρας...

Μία ολόκληρη ώρα... Τόση χρειάστηκε για να κατηφορίσει την πολυσύχναστη λεωφόρο. Τόση χρειαζόταν για να αποφορτιστεί από την ένταση του σπιτιού. Δεν μπορούσε να θυμηθεί πότε ήταν η τελευταία φορά που είχε περπατήσει τόσο πολύ. Τους τελευταίους μήνες οι καθημερινές διαδρομές της ήταν ένα συνεχόμενο πήγαινε – έλα μεταξύ σπιτιού και σχολής, κουζίνας και σαλονιού. Δεκάδες βήματα φροντίδας, εγνοιών και αγωνιών...

Βάδιζε σκυφτή, με βήμα γοργό. Μια κυρία την σταμάτησε και της ζήτησε οδηγίες. Ένας κόμπος στεκόταν στον λαιμό της και εμπόδιζε τη φωνή να βγει. Ανασάκωσε τους ώμους της, για να δηλώσει την άγνοιά της, την αδυναμία της να βοηθήσει. Πώς να βοηθήσει τη στιγμή που κι εκείνη έψαχνε για βοήθεια; Μια κραυγή πνιγόταν κάπου μέσα της...

Πήρε μια βαθιά ανάσα και συνέχισε τη διαδρομή της. Ο απογευματινός ήλιος χάριζε γλυκές αποχρώσεις του κίτρινου και του πορτοκαλί στα τριγύρω κτίρια. Περπατούσε – περπατούσε κι όλο νόμιζε ότι ήταν κοντά στο τέλος της λεωφόρου, στο τέλος της διαδρομής της. Όμως, ένα καινούργιο οικοδομικό τετράγωνο ξεφύτρωνε και άντε λίγο ακόμα... Όπως στην καθημερινότητά της. Δεν προλάβαινε να ξεποστάσει, να σκεφτεί «τέλειωσε κι αυτό» κι άρχιζε κάτι άλλο. Και στο ενδιάμεσο στιγμές, πολύτιμες στιγμές αγάπης και χαράς. Μικρές ανάσες δύναμης και αναζωογόνησης. Να, όπως αυτό το καταπράσινο πάρκο ανάμεσα στις πολυκατοικίες που προσπερνάει στα αριστερά της...

«Στα δύσκολα να τραγουδάς» την είχε συμβουλεύσει κάποτε ο παππούλης της. Έπιασε να σιγοψιθυρίζει έναν σκοπό. Κάτι άρχισε να σπάει μέσα της... Συγχρόνισε το βήμα της με τη μελωδία... Η ένταση της φωνή της δυνάμωσε... Στο επόμενο ρεφραίν αυτό το «κάτι» μέσα της, το βαρύ κι ασήκωτο διαλύθηκε! Έγινε ένα με τα σύννεφα του δειλινού και έφυγε μαζί τους...

Είχε φτάσει πια στον προορισμό της. «Ένα δέμα από Θεσσαλονίκη» ζήτησε με φωνή που φανέρωνε τη χαρά μιας μικρής νίκης. Ήταν έτοιμη πια να επιστρέψει σπίτι! Στη συγκάτοικο... Στον φίλο... Στο γονιό ... Στα παιδιά... Ή μήπως στον σύζυγο; Όπως και να 'χει, την περίμενε ανηφόρα. Αλλά αυτή την φορά ήταν έτοιμη να την περπατήσει! Και... ΕΧΕΙ Ο ΘΕΟΣ!

Επιμέλεια:
Χρυσούλα Τιφικισή
Δασκάλα

Φωτογραφία: Κάρμεν Μαυρομουστάκη

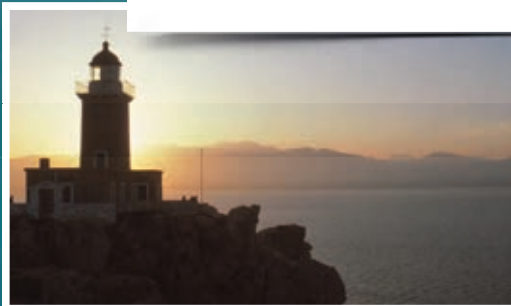

Καράβι

Νέα ζωή. Καινούργιοι κόσμοι. Πρωτοτάξιδο καράβι της ζωής μου, με τ' απλωμένα πανιά, πρίμα για το μεγάλο ταξίδι. Και πού θ' αράξεις; Χίλιες φωνές. Χίλια φώτα. Χίλιες ακρογιαλιές που γοπεύουν. Καράβι της ψυχής μου πού θ' αράξεις; Κι ήλθε ένα βράδυ...

Φάρος

Κι ο φάρος έφεξε εμπρός μου. Ένας φάρος που οδηγεί στις αλήθειας το λιμάνι. Στης ζωής. Ναι, Συ Βιβλίο αιώνιο, με οδήγησες σ' όμορφους κόσμους, πθικούς, αγγελικά πλασμένους. Στο λιμάνι που λέγεται «Χριστιανική ζωή».

Χαρείτε αδέρφια. Στη χαρά μου, χαρείτε αδέρφια. Κι αν ανοιχτώ στα πελάγη, κι αν με δείρει το κύμα του πόντου «Ιδέστε, κρατώ την πυξίδα της ζωής».

Πυξίδα

«Όλοι με της νιότης τα φτερά γύρω στο Ευαγγέλιο του Χριστού μας».

Το Βιβλίο του Θεού. Μα δεν είναι γραμμένο από ανθρώπους; Να το θαύμα. Το 'γραψαν άνθρωποι με τα χωμάτινα χέρια τους. Κι όμως είναι το γράμμα το σταλμένο σε σένα από τον Θεό. Αποκλειστικά για σένα.

Γράφημα

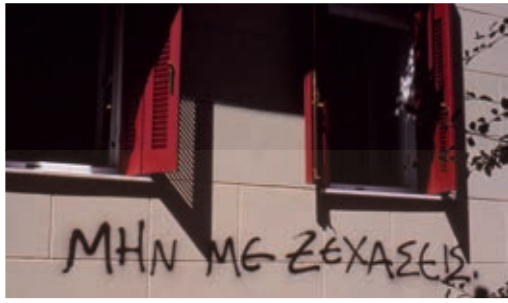

Να το εκεί!

«Να 'ναι ευλογημένες οι στιγμές που τον άγιο μας χαρίζουν Νόμο κι οι καρδιές αγνές και δυνατές πλημμυρίζουν του φωτός το δρόμο».

Σου το 'στείλε Αυτός που τον αγάπησαν και τον λάτρεψαν χιλιάδες καρδιές, μυριάδες χείλη. «Εμπρός» είναι το σύνθημά Του. «Ψηλά κι Εμπρός». Κύτταξε πώς σου νεύει, πώς σε καλεί! Να η ευτυχία, δεν πρέπει να μείνει δική μου, ούτε δική σου. Η ευτυχία πρέπει να γίνει παλιμός. Να γίνει φωνή, να γίνει τ ρ α γ ο ύ δ ι.

Η "Παρεμβολή" συνεχίζοντας το ετήσιο αφιέρωμά της στον αείμνηστο Ιωάννη Ζαρταλούδη, δημοσιεύει ένα ανέκδοτο "Περισκόπιο" που εκείνος είχε γράψει.

Φυλακή

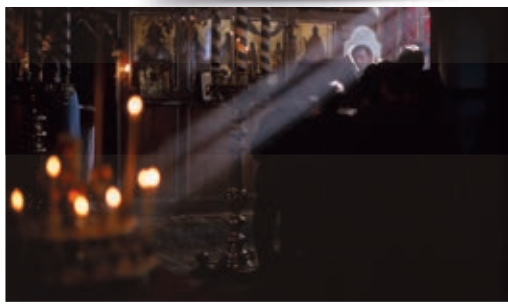
«Ξυπνάτε αλύτρωτοι ραγιάδες για να χαρείτε λευτεριά. Συντρίψετε τις αλυσίδες που σας τύλιξαν βαριά».

«Ω, τι χοντρές που είναι οι αλυσίδες». «Ω, τι βαριά τα σίδερα». Φυλακή. Πόνος. Κάτεργα... Και η ψυχή σπαράζει. Πονά. Σπαράζει στο χάος... Και λοιπόν; Θα το σκορπίσω το μήνυμα. Θα το σκορπίσεις το μήνυμα. Το άγιο. Το λυτρωτικό. Το ουράνιο μήνυμα. Θα το σκορπίσουμε ως ότου δούμε το θαμπωτικό αποτέλεσμα.

Αετός

Και είναι αυτό. -Ιδέστο. Διάπλατα απλώστε τις φτερούγες σας προς τα παλάτια τ' ουρανού. Επέταξε ψηλά ο σκλαβωμένος αετός. Κύτταξε. Πέταξε στο φως! Έτσι γίνεται η σκλαβωμένη ψυχή όταν τη φέρεις εκεί που σπάζουν τα δεσμά. Σκύψε να στο πω, στο ε-ξο-μο-λο-γη-τή-ρι. Στον καθαρισμό.-

Ναι. Εκεί που είναι, της τρανής χαράς το πλήρωμα και το λευτέρωμα του νου. Αδελφέ μου. Τι κι αν κουράστηκες; Τι κι αν μόχθησες; Τι κι αν έτρεξες; Εσύ με το Ευαγγελικό μήνυμα έλυσες τα δεσμά. Εσύ, εσύ με τα γόνατά σου. Εσύ με την προσευχή.

Προσευχή

Και τώρα αδελφέ μου προσεύχου. «Ας προσευχόμαστε, σήμερα, αύριο, πάντα».

«Γλυκειά ν' η προσευχή απ' την καρδιά, όταν βγαίνει και στον Χριστό πηγαίνει Γλυκειά ν' η προσευχή...»

Με την προσευχή θα νιώσω και θα νιώσεις και συ τους θησαυρούς που κλείνει το βιβλίο της ζωής. Πριν το ανοίξεις, ένωση τα χέρια. Έτσι θα καταλάβεις καλύτερα. Θα μπεις στο νόημα του. Και το πιο θαυμαστό. Θα βρεις μέσα σ' αυτό, τι ο Θεός γυρεύει από εσένα. Ω ναι. Θα διαβάσεις τι σου ζητεί ο Θεός. Κι ύστερα; Ύστερα... «Τα νειάτα είναι πλασμένα για τον ηρωισμό». Αγαπημένα νειάτα. Νειάτα. Ελληνικά νειάτα. Νειάτα που σας φύτεψε την πίστη το αλυσσοδεμένο χέρι του Απ. Παύλου. Τραβάτε τώρα εμπρός.

Με την ρομφαία της πίστης. Με τη ρομφαία της αγάπης. Με τη ρομφαία της προσευχής. Νειάτα ελληνικά του 21ου αιώνα. Τ ρ α β ά τ ε Ε μ π ρ ό ς.

Ανοίξτε με την πύρινη ρομφαία του Ευαγγελικού λόγου δρόμο φωτεινό μέσα στην ε ν δ ο χ ώ ρ α της ψυχής σας.

Ανοίξτε με τη ρομφαία του λόγου του Θεού δρόμο και για άλλες χιλιάδες ψυχές.

Εμπρός!

Ένας σκύλος δεμένος στην αυλή του αφέντη του και άλλες Παπαδιαμαντικές παραβολές

Στην αρχή του παπαδιαμαντικού διηγήματος «Όνειρο στο κύμα», ο αφηγητής παρομοιάζει την κατάσταση του μ' ένα σκυλί δεμένο στην αυλή του αφεντικού του:

«Καθώς ό σκύλος, ό δεμένος με πολύ κοντόν σκοινίον εις την αυλήν του αφέντου του, δέν ήμπορεί να γαυγίζη ούτε να δαγκάση έξω από την άκτινα και τό τόξον τά όποια διαγράφει τό κοντόν σκοινίον, παρομοίως κ' έγώ δέν δύναμαι ούτε να εϊπω, ούτε να πράξω τίποτε περισσότερο παρ' όσον μου επιτρέπει ή στενή δικαιοδοσία, την όποιαν έχω εις τό γραφεϊον του προϊσταμένου μου».¹

Ο ήρωας του διηγήματος, φτωχός υπάλληλος στο γραφείο μεγαλοδικηγόρου και πολιτευτή της Αθήνας, αισθάνεται δέσμιος του εργοδότη του. Δεν μπορεί να πει ή να πράξει κάτι περισσότερο απ' όσο του επιτρέπει η υπαλληλική του ιδιότητα. Στο τέλος του διηγήματος, αφού αναπολήσει την ευτυχία και την ελευθερία της νε-

ότητας του στα βουνά της πατρίδας του και τον έρωτά του για τη Μοσχούλα, επιστρέφει στη σκληρή τωρινή πραγματικότητα:

«Και τώρα, όταν ένθυμούμαι τό κοντόν έκείνο σκοινίον, από τό όποϊον έσχοινιάσθη κ' επνίγη ή Μοσχούλα, ή κασίκα μου, και άναλογίζομαι τό άλλο σκοινίον της παραβολής, με τό όποϊον είναι δεμένος ό σκύλος εις την αυλήν του αφέντη του, διαπορώ μέσα μου άν τά δύο δέν είχαν μεγάλην συγγένειαν, και άν δέν ήσαν ως «σχοίνισμα κληρονομίας» δι' έμέ, όπως ή Γραφή λέγει».²

Το συγκεκριμένο χωρίο και ιδιαίτερα η λέξη παραβολή έχουν προκαλέσει αρκετό πονοκέφαλο στους μελετητές του Παπαδιαμάντη. Ποια είναι η παραβολή στην οποία αναφέρεται ο Παπαδιαμάντης; Και γιατί την αναφέρει εδώ;

Ήδη στην κριτική έκδοση του Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλου, στο υπόμνημα παραλλήλων, προτείνεται ως πιθανή πηγή το χωρίο Παροιμιών 7,22. Εκεί διαβάζουμε:

*«ό δέ επκκολούθησεν αυτή κεπρωθείς,
ώσπερ δέ βοϋς επί σφαγήν άγεται
και ώσπερ κύων επί δεσμούςς»*

*κι εκείνος έπεσε στην παγίδα και την ακολούθησε,
όπως ακριβώς ένα βόδι που οδηγείται στη σφαγή
και σαν σκυλί δεμένο*

Ο βιβλικός συγγραφέας αφηγείται μια σκηνή αποπλάνησης. Ο «κεπρωθείς» άντρας ακολουθεί την πλανεύτρα σαν ζώο που το πάνε για σφάξιμο και σαν σκυλί δεμένο. Ούτε το περιεχόμενο του χωρίου ούτε και η έκφραση φαίνεται να ταιριάζουν με το παπαδιαμαντικό κείμενο. Ο Παπαδιαμάντης δε μιλά για τη θανάσιμη γοητεία κάποιας γυναίκας· εκτός αν θεωρήσουμε ότι εννοεί τη Μοσχούλα, πως τάχα εκείνη τον κρατούσε δεμένο σαν σκυλί. Κάτι τέτοιο όμως δε συμφωνεί με το γενικό νόημα του διηγήματος. Επιπλέον, ο συγγραφέας των Παροιμιών κάνει λόγο απλώς για «δεμένο σκυλί», χωρίς να αναφέρεται κανένας αφέντης που το έχει δέσει στην αυλή του.

Με την ερμηνεία του παπαδιαμαντικού χωρίου ασχολείται επίσης η Αγγέλα Καστρινάκη στην πρόσφατη μελέτη της «Έρωσ νάρκισσος, έρωσ θεϊός: όψεις του έρωτα στο έργο του Παπαδιαμάντη».³ Σύμφωνα με την Καστρινάκη,

2 Ό.π., σελ. 273.

3 Η μελέτη περιλαμβάνεται ως επίμετρο στην ανθολογία: Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, Ήτον πνοή, ίνδαλμα αφάνταστον, όνειρον... Διηγήματα ερωτικά, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2017, σελ. 173-439.

1 Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, Άπαντα, κριτ. έκδ. Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος, τόμ. Γ', Δόμος, Αθήνα 1984, σελ. 262.

Φωτογραφία: Γιάννης Σταυριανός

το «αίνιγμα του σχοινοῦ» είναι ο πιο δύσκολος γρίφος που μας ζητά να λύσουμε ο συγγραφέας. Στο κείμενο γίνεται λόγος για κάποια παραβολή, κάτι τέτοιο ωστόσο δεν απαντά στην Καινή Διαθήκη (στην Παλαιά Διαθήκη συναντάμε ένα χωρίο με άνθρωπο που άγεται στη μοιχεία σαν σκύλος, αλλά δεν αντιστοιχεί στα δικά μας δεδομένα με το κοντό σχοινί). Ίσως λοιπόν να πρόκειται για έναν μύθο του Αισώπου, όπου πράγματι ένας σκύλος είναι δεμένος με κοντό σχοινί. Συγκεκριμένα: ισχνός λύκος συναντά καλοθερμμένο σκύλο στο υποστατικό του αφέντη του, ο δεύτερος όμως του δείχνει το λουρί του και του εξηγεί με θλίψη πού οφείλεται η καλοταϊσμένη όψη του.⁴

Η Καστρινάκη, όπως κι εμείς παραπάνω, απορρίπτει τη συγγενεία του παπαδιαμαντικού χωριού με το παλαιοδιαθηκικό. Αντιπροτείνει έναν μύθο του Αισώπου, αν και διατηρεί τις αμφιβολίες της: «Ο αφηγητής μας δεν λέει βέβαια ακριβώς αυτό».⁵

Κατά την άποψή μας, το ερμηνευτικό αδιέξοδο οφείλεται στη λανθασμένη εξήγηση της λέξης παραβολή. Η Καστρινάκη, όπως πιθανόν προηγουμένως και ο Τριανταφυλλόπουλος, αποδίδουν στην παραβολή την έννοια

του μύθου, της αλληγορικής διήγησης, την έννοια δηλαδή που έχει η παραβολή στο Ευαγγέλιο. Η παραβολή όμως δεν έχει μόνο αυτή τη σημασία. Παραβολή σημαίνει και σύγκριση, αντιπαραβολή, παραλληλισμός και, συνεπώς, παρομοίωση. Στο σχετικό λήμμα του Λεξικού Δημητράκου διαβάζουμε:

παραβολή (ή) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., παράθεσις πρὸς σύγκρισιν, ἀντιβολή, ἀντιπαραβολή [...] 2) σύγκρισις, παραλληλισμός, ἀναλογία [...] 3) π. ρήτορι, παρομοιώσις, ὁμιλία περιέχουσα παραστάσεις γνωστῶν καὶ συμβαινόντων πραγμάτων [...] 4) κ. μσν., νεώτ. κ. δημ., ἀλληγορική ἀπλῆ διήγησις ἐκ τοῦ καθόλου βίου πρὸς εἰκονικὴν παράστασιν ἠθικῆς τινος διδασκαλίας, γεν. λόγος τροπικῶς καὶ εἰκονικῶς ἐκφερόμενος δι' ἀλληγοριῶν καὶ παροιμιῶν [...]

Η πρώτη και κύρια σημασία της παραβολής είναι η σύγκριση και η παρομοίωση, και μόλις η τέταρτη σημασία είναι η αλληγορική διήγηση. Με αυτή τη σημασία, της παρομοίωσης, χρησιμοποιεί, κατά τη γνώμη μας, τη λέξη ο Παπαδιαμαντής. Προς επίρρωση του συλλογισμού μας θα ανατρέξουμε, στη συνέχεια, σε άλλα σημεία του παπαδιαμαντικού corpus όπου συναντούμε τη λέξη παραβολή.

Το πρώτο τέτοιο σημείο βρίσκεται στη Γυφτοπούλα, όπου διαβάζουμε:

«Τρίτον ἢ Ἄϊμὰ παραβάλλεται μὲ Νεραΐδα, «μίαν τῶν ωραίων

4 Ὁ.π., σελ. 267-268.

5 Ὁ.π.

ων, πονηρῶν καὶ τρομερῶν ἐκείνων νυμφῶν, δι' ὧν ἡ φαντασία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ οἰκίζει μέχρι τῆς σήμερον πάντα τὰ σπήλαια καὶ τοὺς δρυμῶνας». Ὅσον λαμπρὰ καὶ ἂν φαίνεται ἡ παραβολὴ αὕτη, κατ' ἐμέ, εἶναι ἄκαιρος καὶ ἀπροσφυής.⁶

Ο συγγραφέας καταγγέλλει την παρανάγνωση ενός επίδοξου μεταφραστή της Γυφτοπούλας, ο οποίος παρομοιάζει την πρωταγωνίστρια Αἰμά με νεράιδα και νύμφη. Η παρομοίωση (παραβολή) αυτή, μας λέει, μπορεί να φαίνεται λαμπρή, αλλά είναι άκαιρη και ακατάλληλη. Ὅπως είναι φανερό, η παραβολή δε θα μπορούσε εδώ να έχει την έννοια της αλληγορικής διήγησης.

Το δεύτερο χωρίο που μας ενδιαφέρει είναι από τη «Μαυρομαντιπλού». Εκεί ο ξάδερφος του αφηγητή Γιαννιός έχει το ωραιότερο περιβόλι στο χωριό:

«Ὅποιον λαμπρόν, ἀχανές, μεγαλοπρεπὲς περιβόλι! Καὶ πόσον δίκαιον εἶχεν ὁ θεὸς Ὅμηρος νὰ θέσῃ ἐκ παραλλήλου τὰς δύο παραβολὰς τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἀγροῦ μὲ τὸς κομώντας ἀστάχους!»

«Κινήθη δ' ἄγορῇ φῆ κύματα μακρὰ θαλάσσης
πόντου Ἰκαρίοιο, τὰ μὲν τ' Εὐρὸς τε Νότος τε
ῶρον' ἐπαίξας παιρὸς Διδὸς ἐκ νεφελῶν
ὡς δ' ὅτε κινήθη Ζέφυρος βαθὺν λήϊον ἐλθῶν,
λάβρος ἐπαιγίζων, ἐπὶ τ' ἡμίει ἀσταχύεσσιν,
ὡς τῶν πᾶσ' ἄγορῇ κινήθη...»⁷

Σύμφωνα με τον Παπαδιαμάντη, ο Όμηρος παραθέτει δίπλα δίπλα δύο παραβολές στο συγκεκριμένο απόσπασμα από την Ιλιάδα, μία παραβολή «τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης» και μία παραβολή «τοῦ ἀγροῦ μὲ τὸς κομώντας ἀστάχους». Το απόσπασμα προέρχεται ἀπ' τη ραψωδία Β, στ. 144-149. Ο Πολυλάς το μεταφράζει ως εξής:

«κι ὄλη ἐκινήθ' ἡ σύνοδος σὰν τοῦ Ἰκαρίου πόντου
τ' ἀγριωμένα κύματα ποῦ ὁ Νότος μὲ τὸν Εὐρὸν
ἀπὸ τὰ νέφη τοῦ Διδὸς ὀρμώντας τὰ σηκώνουν·
ἢ ὅπως τὸ βαθὺ σπαρτὸ μ' ὄλα τὰ στάχυα κλίνει,
ἂν ἔλθῃ ξάφνου Ζέφυρος σφοδρὸς νὰ τὸ κινήσῃ,
ὅμοια κινήθ' ἡ σύνοδος [...]»

Ὁ Όμηρος παρομοιάζει τη σύναξη των Αχαιῶν, που ορμά ασύντακτα και ασυγκράτητα προς τα πλοία, πρώτα με αγριεμένα κύματα που ξεσηκώνονται ἀπ' τους ανέμους Νότο και Εὐρο, και στη συνέχεια με στάχυα που γέρνουν ὅταν τα φυσά ο Ζέφυρος. Ο Παπαδιαμάντης, επομένως, ονομάζει ἐδῶ παραβολές τις ομηρικές παρομοιώσεις, και ὄχι βέβαια κάποιες ανύπαρκτες αλληγορικές διηγήσεις.

Ας αναφέρουμε, τέλος, το πιο εύγλωττο, κατά τη γνώμη μας, χωρίο, που αποσαφηνίζει πλήρως την έννοια της παραβολής στον Παπαδιαμάντη:

«Δὲν ἦτο ἀνάγκη, φίλε, νὰ ζητήσῃς τόσον πλάτος καὶ βάθος εἰς τὴν ἄκακον ἐκείνην παρομοίωσιν τῆς Νέας. [...] Καὶ ὁ μὲν διευθυντὴς τῆς Νέας μὲ παρέβαλε τούλάχιστον μὲ διηγηματογράφους, σὺ δέ, θέλων ὅπως ὅποτε ν' ἀντικαταστήσῃς παραβολὴν διὰ παραβολῆς καὶ μὴ εὐρίσκων κανένα διηγηματογράφον οὔτε δευτέρας οὔτε τρίτης οὔτε ἐσχάτης τάξεως, πρὸς ὃν νὰ μὲ κρίνῃς ἄξιον προσεγγίσεως, τελευτῶν μὲ παρέβαλες, πλαγίως καὶ ὑπόπτως καὶ ἐλικοειδῶς, μὲ ἓνα... ἄσματογράφον! Εἶναι

λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ὁμοιάζω μὲ κάποιον.»⁸

Ὁ διευθυντὴς τῆς Νέας Εφημερίδος διαφῆμισε σε κάποιον φύλλο τον συνεργάτη του Παπαδιαμάντη παρομοιάζοντάς τον με τον Πόε και τον Ντίκενς. Κάποιος αναγνώστης, που υπέγραφε ως Ζ., διαμαρτυρήθηκε για την υπερβολή της παρομοίωσης, και ο Παπαδιαμάντης του απαντά με τα παραπάνω λόγια. Εδῶ η ταυτοσημία και η εναλλαξιμότητα παρομοίωσης και παραβολής είναι ολοφάνερη. Στην αρχή χαρακτηρίζει το σχῆμα του διευθυντή «παρομοίωσιν» και λίγο παρακάτω «παραβολήν». Κατηγορεῖ τον επιστολογράφο ὅτι αντικαθιστὰ «παραβολὴν διὰ παραβολῆς», δηλαδή παρομοίωση με παρομοίωση, και ὅτι τον «παρέβαλε», δηλαδή τον παρομοίασε, με ασματογράφο. Και για να μην υπάρξει καμία αμφιβολία, αρνείται τελικά ὅτι «ὁμοιάζει» με κάποιον ἄλλο συγγραφέα. Δηλαδή, ζητά να μην παρομοιάζεται με κανέναν.

Ας επιστρέψουμε τώρα στο «Ὀνειρο στο κύμα». Στο τέλος του διηγήματος, ο αφηγητὴς θυμάται το σχοινὶ ἀπ' το οποίο «ἐσχοινιάσθη κ' ἐπνίγη» η αγαπημένη του κατωκούλα και το «σχοινίον τῆς παραβολῆς, μὲ τὸ ὅποιον εἶναι δεμένος ὁ σκύλος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀφέντη του», δηλαδή το «σχοινὶ τῆς παρομοίωσης», της παρομοίωσης που ἔκανε ο ἴδιος στην αρχὴ του διηγήματος. **Και το ἓνα σχοινὶ και το ἄλλο εἶναι σημάδια της προσωπικῆς του δυστυχίας. Το ἓνα σχοινὶ σηματοδοτεῖ το τέλος της ευτυχίας του: με την ἀπόλεια της Μοσχούλας, της αγαπημένης του κατωκούλας, συνδέεται η ἀπόλεια της ομώνυμης κοπέλας, με την οποία ἦταν ἀπόλυτα ἐρωτευμένος, και η ἔξοδος ἀπὸ τον Παράδεισο. Το δεύτερο σχοινὶ εἶναι σημεῖο της τωρινῆς του δυστυχίας, της αιχμαλωσίας του στον σύγχρονο, αστικό τρόπο ζωῆς και στον υπαλληλικὸ καταναγκασμὸ. Δὲν μπορεί να πάει πουθενά, δὲν μπορεί να μιλήσει ἢ να πράξει αυτοβούλως.**

Ἔτσι, τα δύο σχοινιά τοῦ φέρνουν στον νου το «σχοίνισμα κληρονομίας» που αναφέρει η Βίβλος. Σχοίνισμα κληρονομίας εἶναι ο κλῆρος, το μέρος γῆς που κληρονομεῖ κάποιος. Ο Παπαδιαμάντης παίζει με τις λέξεις σχοινὶ και σχοίνισμα αξιοποιώντας την ετυμολογική συγγενειά τους. Ταυτόχρονα, υπαινίσσεται την πικρὴ κληρονομιά του, που εικονίζουν αυτά τα δύο σχοινιά. Η ζωή του κύλησε ἀπ' την ευτυχία του Παραδείσου –στον ὁποῖο ζούσε κατὰ τη νεότητά του– στην τωρινὴ δυστυχία και Κόλαση, ἀπ' την ελευθερία στη δέσμευση και στην αιχμαλωσία. Ὁ πνιγμὸς της Μοσχούλας και το δέσιμο του σκυλιού εἶναι παρομοιώσεις της δυστυχίας στην ὁποία ζει τώρα ο ἴδιος.

Επιμέλεια:
Γιώργος Πινακούλας

*Ὁ υπογραφόμενος οφείλει θερμὲς ευχαριστίες στον Μιχάλη Καρδαμίτση για τις υποδείξεις του και τη βοήθειά του.

*Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα και στο ηλεκτρονικὸ περιοδικὸ Νέον Πλανόδιον <https://neoplanodion.gr>

6 Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, Ἄπαντα, ὁ.π., τόμ. Α', σελ. 633.

7 Ὁ.π., τόμ. Β', σελ. 154.

8 «Ἀπάντησις εἰς τον Ζ. τῆς "Εφημερίδος"», Ἄπαντα, ὁ.π., τόμ. Ε', σελ. 315-316.

Το λίγο που έγινε πολύ

Καθισμένες βλέποντας τη θάλασσα από το ίδρυμα συζητούσαμε για τα παιδιά. Πονεμένες ιστορίες όλες μου λέει. Και σε κάθε παιδί εκφράζεται διαφορετικά το βίωμα. Συμφώνησα, παιδιά που έχουν δεχτεί βία συνήθως είτε θα αποφεύγουν τα πολλά πολλά, θα 'ναι αποτραβηγμένα, θα προτιμούν να κάθονται μόνα τους αρκετές στιγμές ή που σε εκρήξεις τους θα ναι πολύ βίαια, αναπαράγοντας, άθελά τους ίσως, τη βία που τα ίδια δέχτηκαν αφού ασυνείδητα έχει καταγραφεί σαν τρόπος αντιμετώπισης των πραγμάτων.

- Είχαμε εδώ ένα παιδάκι, τον Μιχάλη, έφυγε πριν λίγες βδομάδες. Όταν νευρίαζε γινόταν πολύ βίαιο, μπουνιές κλωτσιές ακόμα και με αυτούς που τα πήγαινε καλά, ακόμα και στις επιμελήτριες. Και μιλάμε για δύναμη, πού την έβρισκε τόση δύναμη 9 χρονών παιδί... Αυτός κι αν είχε δύσκολο παρελθόν.

Παιδί από δεύτερη σχέση της μητέρας, η ίδια με ελαφρές ψυχολογικές ανισορροπίες. Την άφησε ο πατέρας του παιδιού και άφησε τον Μιχάλη να τον μεγαλώσει η γιαγιά του μαζί με τα άλλα παιδιά από τον γάμο της. Η γιαγιά, επειδή ήταν παιδί εκτός γάμου τον κακομεταχειριζόταν, τον κλειδωνε, ξύλο, υποσιτισμός, έγινε καταγγελία και ήρθε εδώ το παιδί...

Δεν είχε λογική, ποτέ το ξύλο δεν έχει λογική, ποτέ δεν κατάλαβα πώς γίνεται να φέρει έτσι σε ένα παιδί. Πώς να ανασυγκροτήσει τα κομμάτια του μετά. Αντίδραση λοιπόν ο Μιχάλης, ιδιαίτερα στις αρχές στο ίδρυμα, καβγάδες, τον είχαν λίγο στην απέξω τα άλλα παιδιά, δημιουργούσε όλο θέματα.

Ο πατέρας του Μιχάλη τον έψαξε και τον βρήκε. Ήρθε μιλήσανε και μετά για να τον ευχαριστήσει του λέει πάμε στο σουπερ μάρκετ να πάρεις ότι τραβά η όρεξη σου. Χαρά ο Μιχάλης, είχε έρθει κάποιος δικός του και θα έπαιρνε και ότι ήθελε. Πέρασε η ώρα και γυρίσανε μπαμπάς με γιό. Ο Μιχάλης είχε ψωνίσει πολλά πράγματα μόνο που δεν ήταν όλα για κείνον... Είχε πάρει για όλα τα παιδιά, ότι πήρε για εκείνον θα το μοιραζόταν και με τους άλλους και στον καθένα ξεχωριστά μια λιχουδιά.

Ο Μιχάλης που 'χε στερηθεί τα πάντα, την αγάπη, την προσφορά, τις λιχουδιές που παίρνουν μόνο για τα παιδιά τους οι γονείς, την πρώτη φορά που κάποιος του είπε πάρε ότι θες για σένα, είπε με μια φυσικότητα θα πάρω για όλους. Άμα χαίρομαι εγώ θέλω να χαίρονται και οι άλλοι. ό,τι έχω εγώ θέλω να το έχουν και τα άλλα παιδιά. Μια εννιάχρονη καρδιά που έκρυβε αγάπη, αγάπη ανεπιτήδευτη. Ένας μικρός επαναστάτης ο Μιχάλης. Σε μια κοινωνία που θέλουμε μονίμως κι άλλα για τον εαυτό μας, που δεν είμαι σίγουρη ότι αν μας λέγανε πάρε δώρο για σένα θα σκεφτόμασταν κάποιον άλλο ακούς μια ιστορία ενός παιδιού που η ζωή δεν του χάρισε τα υλικά και τις ανέσεις τις δικές μας κι όμως συμπεριφέρθηκε σαν να είχε περίσσεια.

Κι όλο ανατρέχω σε τέτοια παραδείγματα ανθρώπων που το λίγο που είχαν το μοιράστηκαν απλόχερα χωρίς δεύτερη σκέψη και στον αντίποδα άνθρωποι με πολλά παραπάνω κάπως δυσκολεύονται να δώσουν. Θα 'θελα να γίνουμε πιο

πολλοί σαν τον Μιχάλη, έχει ανάγκη τούτος ο κόσμος τέτοιους ανθρώπους αλλά και η δική μας καρδιά έχει ανάγκη να δώσει για να μπορέσει να ανθίσει, να ξεπεράσει τον εαυτό της για να νιώθει τη χαρά μέσα από τη χαρά του αδερφού.

Μιχάλη σε ευχαριστούμε για την υπενθύμιση!

*το όνομα δεν ανταποκρίνεται στο πραγματικό όνομα του παιδιού.

Επιμέλεια:

Ελισάβετ Αντωνιάδου

Φοιτ. Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ, Ε.Κ.Π.Α.

Φωτογραφία: Ελένη Μαυρίδη

Συμβαίνουν...

Κινδυνεύουν οι Χριστιανοί πρόσφυγες στην Ελλάδα

Σύμφωνα με διεθνείς εκθέσεις που παρουσιάστηκαν στη Μεγάλη Βρετανία, τη Γερμανία και την Ελλάδα οι Χριστιανοί πρόσφυγες πέφτουν ολοένα και περισσότερο θύματα διώξεων από εξτρεμιστές Μουσουλμάνους στα στρατόπεδα και τα κέντρα προσφύγων στην Ευρώπη και υφίστανται βασανιστήρια προκειμένου να ασπαστούν το Ισλάμ. Όσον αφορά την Ελλάδα, η κατάσταση φαίνεται πως είναι ιδιαίτερα άσχημη καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα οι Χριστιανοί πρόσφυγες χλευάζονται, κακοποιούνται λεκτικά και σωματικά και απειλούνται, ενώ έχουν καταγραφεί αμέτρητες περιπτώσεις επιθέσεων. Το

87-88% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι διώχθηκαν σε καταυλισμούς προσφύγων ενώ η τιμωρία για όσους μουσουλμάνους ασπάζονται τον Χριστιανισμό είναι ο βιασμός και ακολουθούν βασανιστήρια μέχρι να επιστρέψουν στο Ισλάμ. Στην έκθεση γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στο στρατόπεδο της Μόριας στη Λέσβο, όπου το 95% των Χριστιανών προσφύγων δηλώνει ότι φοβάται ακόμα και να διαβάσει τη Βίβλο.

Στην 119η θέση παγκοσμίως το ΕΜΠ

Μία ακόμη διάκριση σε παγκόσμιο επίπεδο κατέκτησε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο σύμφωνα με το US News. Πιο συγκεκριμένα, το ΕΜΠ κατατάσσεται στην 119η θέση για το έτος 2019, ανάμεσα στα 600 καλύτερα

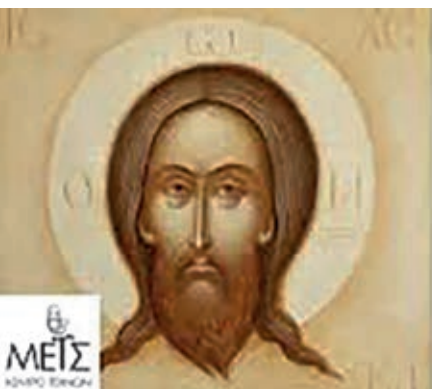
πανεπιστημιακά Ιδρύματα στον τομέα των Μηχανικών. Επιπλέον, οι σχολές του ΕΜΠ καταλαμβάνουν την 36η θέση στην Ευρώπη και την 1η στην Ελλάδα.

Διεθνής έκθεση θρησκευτικής ζωγραφικής στο «Μετς»

Το κέντρο τεχνών «Μετς», σε έκθεση που έλαβε χώρα το Μάιο φιλοξένησε έργα σημαντικών δημιουργών από την Ελλάδα, την Κύπρο και από χώρες του εξωτερικού, παρουσιάζοντας τη σύγχρονη τάση στη θρησκευτική ζωγραφική. Οι νέοι καλλιτέχνες με τα έργα τους τολμούν την ανανέωση, δίνοντας ο καθένας το προσωπικό του ύφος στις δημιουργίες του, ξεφεύγοντας από την πιστή αντιγραφή των αριστουργημάτων του παρελθόντος. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης, οι συμμετέχοντες εικονογράφοι συζήτησαν για τον τρόπο με τον οποίο δημιουργούν στα πλαίσια της παράδοσης και επιχειρήθηκε ένας διάλογος γύρω από τις διαστάσεις της εκκλησιαστικής τέχνης, καθώς και το παρόν και το μέλλον της στην Ελλάδα και τον κόσμο.

Ο διαλογισμός μπορεί να αποβεί επιβλαβής για την ψυχική υγεία

Μια νέα επιστημονική μελέτη για το διαλογισμό, τη δημοφιλή πρακτική που προβάλλεται ως ευεργετική για την ψυχική υγεία και την ισορροπία, αποκάλυψε πως ένας στους τέσσερις ανθρώπους που κάνουν συχνά διαλογισμό βιώνει ιδιαίτερα άσχημα συναισθήματα όπως φόβο, άγχος και αλλοιωμένη αίσθηση του εαυτού. Στην έρευνα συμμετείχαν 1.232 άτομα που έκαναν διαλογισμό τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα για τουλάχιστον

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ

Οι Εικόνες Σήμερα

13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ - 31 ΜΑΪΟΥ

Εγκαίνια: Σάββατο 13 Απριλίου 19.00

Συμμετέχοντες: Γεώργιος Τσιτσάνης, Μιχάλης Ακρίτος, Έλενα Μπαρδάνη, Μίλτος Μίτης, Μελίνα Γαβριηλίδου, Σαβίτρη Μουζιάδου, Έλενα Πέτρον, Ιζακ Παύλου, Σπυρίδων Τζαβρίδης, Κωνσταντίνος Βασιλείδης, Κωνσταντίνος Μπαρδάνης, Μάρκος Καραντζής, Μάρκος Παναγιώτης, Κώστας Λυδίας, Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου, Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου, Δημήτριος Χατζηκαρυστινός, Γιώργος Βασιλείδης

δύο μήνες και ερωτήθηκαν για το αν είχαν αισθανθεί ποτέ ιδιαίτερα δυσάρεστες συναισθηματικές καταστάσεις που απέδωσαν στην πρακτική του διανοητισμού. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως το 25,6% των συμμετεχόντων είχαν τέτοιες εμπειρίες, με τους άνδρες (28,5%) να είναι πιο πιθανό να υποφέρουν από αυτές από ό,τι οι γυναίκες (23%), όπως και οι άνθρωποι χωρίς θρησκευτική πίστη (30,6%) σε σύγκριση με τους θρησκευόμενους (22%).

(Πηγή: ΤοΒΗΜΑ Science 13.5.2019)

Ο πρώην Ταλιμπάν που βαπτίστηκε στο Άγιον Όρος

Ο Αχμέτ γεννήθηκε στο Αφγανιστάν σε περίοδο πολέμου και για χρόνια βρισκόταν στους χώρους των Ταλιμπάν, ως φανατικός ισλαμιστής, ζώντας μέσα στη βία, τον πόνο, τη φτώχεια και το θάνατο. Όταν αποφάσισε πως δεν αντέχει άλλο αυτό το είδος ζωής, στα 23 του χρόνια, επιχείρησε την είσοδο στην Ευρώπη, φτάνοντας μετά από κακουχίες και αμέτρητους κινδύνους σε ένα κέντρο υποδοχής μεταναστών στη

Λέσβο. Έμαθε ελληνικά, δούλεψε για χρόνια και τότε συνειδητοποίησε πως κάτι τον τραβούσε προς την Εκκλησία και το Χριστό. Διαβάζοντας την Καινή Διαθήκη αποφάσισε ότι ήθελε να γίνει Χριστιανός και βαπτίστηκε στη σκίτη του Αγίου Ανδρέα στο Άγιο Όρος, παίρνοντας το όνομα Αλέξανδρος.

Η ελληνική λέξη που ενέπνευσε τον Βίκτωρα Ουγκώ να «χτίσει» τον κόσμο του Κουασιμόδου και της Εσμεράλδας

Η «Παναγία των Παρισίων», το εμβληματικό έργο του Βίκτωρος Ουγκώ, είναι η ιστορία του δύσμορφου κωδονοκρούστου Κουασιμόδου που βρέθηκε εγκαταλελειμμένος στα σκαλιά της Εκκλησίας όταν ήταν βρέφος και της όμορφης τσιγγάνας Εσμεράλδας. Ο ίδιος ο συγγραφέας, στον πρόλογο του βιβλίου αποκαλύπτει πως την έμπνευση για το έργο αυτό δεν την έδωσε ολόκληρο το οικοδόμημα της Notre Dame αλλά μία σκαλισμένη επιγραφή στα ελληνικά. Ο Ουγκώ γράφει χαρακτηριστικά στο προλογικό σημείωμα το οποίο υπογράφει με ημερομηνία Μάρτιος του 1831 «Πριν από μερικά χρόνια, κατά την επίσκεψή του στην Παναγία των Παρισίων, ο συγγραφέας του βιβλίου αυτού θα βρει σε μια σκοτεινή γωνιά ενός από τους πύργους αυτή τη λέξη σκαλισμένη με το χέρι στον τοίχο: Ανάγκη», τονίζοντας πως έχτισε τον κόσμο του Κουασιμόδου και της Εσμεράλδας γύρω από αυτή τη μικρή ελληνική λέξη, που είδε κά-

ποτε σκαλισμένη στην Παναγία των Παρισίων.

Διάδικος σε δίκη στο ΣΤΕ ζήτησε να αφαιρεθούν οι θρησκευτικές εικόνες από την αίθουσα

Κατά την έναρξη της προφορικής διαδικασίας στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας που εξέταζε την αίτηση της Ένωσης Αθέων και γονέων μαθητών αναφορικά με τη μη αναγραφή του θρησκευόμενου των μαθητών στα απολυτήρια και στα αποδεικτικά σπουδών, ο συνήγορος της Ένωσης Αθέων έθεσε το ζήτημα της αφαίρεσης των εικόνων από την αίθουσα του δικαστηρίου. Το αίτημα της Ένωσης Αθέων απορρίφθηκε με ψήφους 24 υπέρ έναντι 3 κατά και η διαδικασία συνεχίστηκε με τα θρησκευτικά σύμβολα να παραμένουν στη θέση τους. Σχετικά με την εκδικαζόμενη υπόθεση, το θέμα το οποίο απασχόλησε ήταν εάν η τήρηση αρχείου τίτλων σπουδών με καταχωρημένο το θρήσκευμα των μαθητών, έρχεται σε αντίθεση με το νόμο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, την Ευρωπαϊκή νομοθεσία και τη Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ως προς το σκέλος που αφορά τη θρησκευτική ελευθερία. Μετά την ολοκλήρωση της προφορικής διαδικασίας αναμένεται η απόφαση του ΣΤΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Φωτογραφία: Αγγελική Καλκάνη

Έμπόδια καὶ δυσκολίες γιὰ τὴν ἐπίτευξή της

Ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ ἄρνηση ταπεινώσεως. Τὸ πρῶτο μεγάλο ἐμπόδιο γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῆς συγχωρητικότητος εἶναι ὁ ἐγωισμὸς μας καὶ ἡ ἄρνηση ταπεινώσεώς μας. Θεωροῦμε ὅτι ταπεινούμεθα ἐὰν συγχωρήσουμε κάποιον ποὺ μᾶς ἔχει κάνει κακό. Ἡ συγγνώμη, ὅμως, εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ τὴν συμφιλίωση: «Στὴν ἐπιθυμητὴ αὐτὴ πορεία πρὸς τὴ συμφιλίωση ὑπάρχει σήμερα ἓνα σοβαρότατο ἐμπόδιο. Εὐκόλα ὅλοι λένε ‘λυπούμεθα’ ἢ καὶ ‘συλλυπούμεθα’ γιὰ τραγικὰ συμβάντα. Σπάνια ὅμως ζητοῦν συγγνώμη, ἀκόμη καὶ ὅταν εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι κάποιος ἔχει κάποιον εὐθύνη. Χωρὶς ὅμως συναίσθηση τοῦ σφάλματος καὶ χωρὶς αἴτηση συγγνώμης δὲν ἐπιτυγχάνεται οὐσιαστικὴ διόρθωση»¹. Ἡ αἴτηση συγγνώμης ἀπὸ αὐτὸν ποὺ φταίει εἶναι μὲν ἐπιθυμητὴ, ἀλλὰ ὁ συγχωρῶν πρέπει νὰ συγχωρεῖ καὶ χωρὶς αὐτὴν τὴν προϋπόθεση. Ὅπως ζητοῦμε τὴν δική μας συγχώρηση ἀπὸ τὸν Θεό, ἔτσι ἀφειδῶς νὰ συγχωροῦμε καὶ τοὺς ἄλλους ποὺ μᾶς ἔχουν φταίξει.

Τὸ πάθος τῆς μνησικακίας. Μεγάλο ἐμπόδιο, ἐπί-

¹ Αναστασίου (Γιαννουλάτου), Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτὸς (Ἀθήνα: Μαῖστρος, 2007), σ. 76.

ΣΥΓΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ Β'

σης, γιὰ τὴν συγχωρητικότητα εἶναι καὶ τὸ πάθος τῆς μνησικακίας. Ὡς μνησικακία ἐννοοῦμε νὰ ἐνθυμόμαστε τὸ κακὸ ποὺ μᾶς ἔχει προξενήσει κάποιος καὶ νὰ μὴ τὸν συγχωροῦμε γι' αὐτό. Ἡ μνησικακία εἶναι ἔργο φαύλης ψυχῆς: «Γενναίος μὲν οὐκ ἔστιν ἔργον ψυχῆς, τὸ μνησικακεῖν, ἀλλὰ ταιλιπῶρου καὶ φαύλης»². Μὲ τὴν μνησικακία «κλειδώνουν» καὶ τὰ δικά μας ἁμαρτήματα, ἀφοῦ ἡ προϋπόθεση τῆς δικῆς μας συγχωρήσεως εἶναι νὰ συγχωροῦμε τοὺς ἄλλους.

Ἡ μνησικακία ἐπὶ πλέον καταστρέφει τὴν προσευχή. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἀναρωτιέται: «Ἀλήθεια, πῶς θὰ μπορέσεις νὰ ὑψώσεις τὰ χέρια σου στὸν Οὐρανό; Πῶς θὰ κινήσεις τὴ γλῶσσα σου νὰ προσευχηθεῖς; Πῶς θὰ ζητήσεις συγγνώμη; Ἀκόμη κι ἂν θέλει ὁ Θεὸς νὰ σοῦ συγχωρήσει τὶς ἁμαρτίες, δὲν Τοῦ τὸ ἐπιτρέπεις ἐσύ, ἐπειδὴ δὲν συγχωρεῖς τὶς ἁμαρτίες τοῦ ἀδελφοῦ σου»³. Καὶ ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ διδάσκει ὅτι «αὐτὸς ποὺ προσεύχεται καὶ μνησικακεῖ μοιάζει μὲ ἐκεῖνον ποὺ σπέρνει στὴν θάλασσα καὶ περιμένει νὰ θερίσῃ»⁴.

Στοὺς λογισμοὺς τῆς μνησικακίας, συχνὰ ἀρνούμαστε τὴν συγγνώμη δῆθεν γιὰ τὸ καλὸ τοῦ ἐχθροῦ μας. Σὲ αὐτὸ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος μᾶς δίδει τὴν ἀπάντηση: «Διότι, κι ἂν ἀκόμη ἐμεῖς συγχωρήσουμε αὐτοὺς ποὺ μᾶς ἀδίκησαν, κι ἂν ἀκόμη συμφιλιωθοῦμε μ' αὐτοὺς καὶ προσευχηθοῦμε στὸν Θεὸ γι' αὐτούς, ὁ Θεὸς δὲν τοὺς συγχωρεῖ, ἂν δὲν ἀλλάξουν καὶ αὐτοὶ καὶ δὲν γίνουν καλύτεροι. Δὲν τοὺς συγχωρεῖ δηλαδὴ ὁ Θεός, γιὰτὶ ἀποβλέπει στὸ συμφέρον τους. Ἐσένα βέβαια σὲ ἐπαινεῖ καὶ δέχεται τὴ στάση σου, ἔρχεται ὅμως ἐναντίον ἐκείνου, γιὰ νὰ μὴ γίνει χειρότερος ἀπὸ τὴ δική σου διαλλακτικὴ συμπεριφορά»⁵.

Επιμέλεια:

Τ.Κ. Ἀγγελόπουλος

² Ἰσιδώρου Πλουσιώτου, Ἐπιστολαί, Γ' 7 (PG 78, 732).

³ Μνησικακία καὶ Συγχωρητικότητα (Καρέας: Ἐτοιμασία, 2007), σ. 36.

⁴ Ἀσκητικά, Λόγος 58, σ. 236, παρά: Ἱερομονάχου Γρηγορίου, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν (Ἅγιον Ὄρος: Ἱ. Κελλίον ἀγίου Ἰωάννου Θεολόγου, 2014), σ. 25.

⁵ Μνησικακία καὶ Συγχωρητικότητα (Καρέας: Ἐτοιμασία, 2007), σ. 38-41.

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΑΓΙΟΥ ΙΣΑΑΚ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ

ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΑΣ

Χρειάζεται μεγάλος αγώνας, γιατί τα πάθη έχουν μεγάλη δύναμη. Με τη χάρη όμως του Θεού θα νικήσει ο γενναίος αθλητής που αγωνίζεται μ' όλες τις δυνάμεις του.

Ο σωματικός κόπος και η μελέτη των θείων Γραφών φυλάνε την **καθαρότητα του νου**. Ακόμη χρειάζεται και πολλή προσευχή, ώστε να επισκιάσει τον αγωνιστή η Θεία Χάρη. Για ν' αποκτήσει κανείς τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος χρειάζεται μεγάλος πνευματικός αγώνας, γιατί εύκολα παρασύρεται ο άνθρωπος στο κακό και χάνει σε μια στιγμή αυτό που απέκτησε ύστερα από μεγάλους αγώνες.

Στην καρδιά του ανθρώπου υπάρχει το καλό και το κακό. Από τον αγώνα το δικό μας θα εξαρτηθεί ποιο από τα δύο θα επικρατήσει. Αν αφήσουμε τον εαυτό μας ελεύθερο, χωρίς να τον βιάσουμε, θα επικρατήσει το κακό. Αντίθετα όταν αγωνισθούμε, θα νικήσει το καλό και η αρετή.

Ο αγώνας αυτός είναι σκληρός. **Θα πέσεις και θα ξανασηκωθείς και πάλι θα πέσεις και πάλι θα σηκωθείς. Είναι αγώνας ισόβιος.** Γιατί ο σατανάς δεν μας αφήνει ανενόχλητους ούτε μία στιγμή. Μία στιγμή αμελείας περιμένει, για να την εκμεταλλευθεί και να κάνει ζημιά στην ψυχή μας.

Όπως είπαμε και πιο πάνω, στον πνευματικό αγώνα χρειάζεται **ταπεινώση**. Γιατί **μόνο την προσευχή των ταπεινών ακούει ο Κύριος**. Η προσευχή του ταπεινού «εισέρχεται εις τά ὦτα τοῦ Κυρίου. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Κυρίου εἰσὶν ἐπὶ τοὺς ταπεινοὺς κατὰ τὴν καρδίαν». Με ταπεινό φρόνημα φώναξε δυνατά προς τον Κύριο και πες Του: «Κύριε ὁ Θεός μου, Σὺ, ἔαν θέλῃς, μπορεῖς νά φωτίσης τὸ σκότος τῆς ψυχῆς μου».

Όταν η ψυχή θερμανθεί από **αγάπη προς τον Θεό**, τα πάντα τα θεωρεί σκουπίδια και τιποτένια. Νύχτα και μέρα δεν σκέφτεται τίποτε άλλο εκτός από τον Ιησὺ Χριστό. Η επαφή του ανθρώπου με τον Θεό είναι πιο **γλυκειά** κι από το πιο ωραίο και εύγευστο φαγητό. Όταν η ψυχή ενωθεί με τον Θεό, τότε έρχονται και τα **δάκρυα** της πνευματικής αγαλλιόσεως. Και τα δάκρυα αυτά σε συνοδεύουν είτε τρως είτε πίνεις είτε μελετάς είτε προσεύχεσαι, σαν καρπός του αγώνα της ψυχής. Αυτή είναι η αμοιβή που δίνει ο Θεός στους **εργάτες των εντολών** Του, που σαν σκοπό της ζωής τους έβαλαν το συμφέρον της ψυχής τους.

Όταν λοιπόν σ' επισκεφθούν τα δάκρυα αυτά, πάρε θάρρος και προχώρα με μεγαλύτερη δύναμη, για να περάσεις τη θάλασσα των παθών. Αλλά πρόσεξε μήπως χάσεις τον πνευματικό θησαυρό του αγώνα σου είτε από εγωισμό είτε από αμέλεια. [...]

Όσοι έχουν θερμή αγάπη προς τον Θεό ελκύονται από τα μέλλοντα αγαθά. Όσοι θερμαίνονται με την ελπίδα των αιωνίων αγαθών απαλλάσσονται από τα κοσμικά πράγματα. Αλλά για να φτάσει κανείς σ' αυτή την υψηλή κατάσταση χρειάζεται μεγάλος αγώνας. **Και θα πρέπει ν' αρχίσει κανείς από τα**

Πηγή: www.paterikiorthodoxia.blogspot.com

απλά και εύκολα για να φτάσει στα δύσκολα. Θα πατήσει κανείς πρώτα το πρώτο σκαλοπάτι της αρετής, μετά το δεύτερο κι έτσι σιγά-σιγά θα προοδεύσει στην πνευματική ζωή. [...]

Είναι ευτυχισμένοι εκείνοι που αποφάσισαν να βαδίσουν τον δρόμο των θλίψεων για την αγάπη του Θεού και δεν γύρισαν πίσω. Αυτοί θα φτάσουν γρήγορα στο λιμάνι της Βασιλείας των Ουρανών. Μετά από τον κόπο και τις ταλαιπωρίες θ' απολαύσουν ανάπαυση και ξεκούραση. Και θα ευφραίνονται αιώνια με την απόλαυση των μελλόντων αγαθών.

Όσοι τρέχουν στον δύσκολο δρόμο της αρετής δεν γυρίζουν πίσω ούτε σκέφτονται τις δυσκολίες που θα συναντήσουν, αλλά μ' ενθουσιασμό προχωρούν στον στενό και τραχύ δρόμο, ευχαριστώντας τον Θεό που τους αξίωσε να τον περάσουν. Όσοι όμως φοβούνται και προχωρούν με δειλία και φόβο, αυτοί ποτέ δεν θα φτάσουν στο τέρμα, και δεν θα πάρουν το στεφάνι της νίκης, που χαρίζει ο Κύριος στους αγωνιστές της πίστεως.

Ο σκνηρός δεν βάζει ποτέ αρχή μετανοίας και συνεχώς αναβάλλει. Κι έτσι φτάνει στην ώρα του θανάτου του απροετοίμαστος [...]. Ο γεωργός που περιμένει να σταματήσουν οι άνεμοι για να σπείρει, αυτός ποτέ δεν θα σπείρει. Καλύτερα να πεθάνεις για την αγάπη του Θεού, παρά να ζεις με ντροπή και σκνηρία [...].

Ν' αρχίζεις τον αγώνα σου μ' ενθουσιασμό και όχι με δειλία, γιατί και το ωραιότερο έργο είναι άχρηστο όταν γίνεται από άνδρα δίψυχο, που το ένα μέρος της ψυχής του είναι με τον Θεό και το άλλο με τον κόσμο. Ο Θεός θέλει ολόκληρο τον εαυτό μας.

Να έχεις την ελπίδα σου βέβαιη στον Χριστό, για να μην πάει ο κόπος σου χαμένος.

Ο Κύριος είναι σπλαχνικός και δίνει τη χάρη Του σ' αυτούς που τη ζητάνε μ' επιμονή. Τον μισθό τον δίνει όχι ανάλογα με τη δουλειά που κάναμε, αλλά με την προθυμία που δείξαμε. Κάνε ό,τι μπορείς για τη σωτηρία της ψυχής σου. Προσευχήσου με δάκρυα, διάβαζε τις θείες Γραφές, κάνε ελεημοσύνες. Αρκεί να θερμαίνεις την καρδιά σου με αγάπη προς τον Θεό.

Μην υπολογίσεις τη φυσική αδυναμία του σώματος και δειλιάσεις. Διώξε μακριά τη φιλαυτία, την πλεονεξία και τον εγωισμό. Μίσωσε τα έργα της αμαρτωλής σάρκας και αγωνίσου με ανδρείο φρόνημα για την κατάκτηση της αρετής. Και αν σαν άνθρωπος πέσεις, πάλι να σηκωθείς και ποτέ μη γυρίσεις στην προηγούμενη αμαρτωλή ζωή σου. Πάντα μπροστά προχώρα με χαρά και προθυμία στα έργα του Θεού, κι Αυτός θα σ' ανεβάσει στην κορυφή των αρετών.

Επιμέλεια:

Δημήτρης Αργυρόπουλος

Φοιτ. Τμήμ. Στατιστικής & Ασφαλιστικής Επιστήμης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

16/03 Συνεδρία στα πλαίσια του σεμιναρίου «Θεολογικοί Διάλογοι» και εισήγηση με θέμα: «Ταφή ή καύση των νεκρών;» και ομιλητή τον π. Σπυρίδωνα Χιόνη, Νομικό, Θεολόγο

23-25/03 Εκδρομή φοιτητριών στην Καστοριά

13/04 Συνεδρία στα πλαίσια του σεμιναρίου «Θεολογικοί Διάλογοι» και εισήγηση με θέμα: «Νευροβιολογία», με ομιλητή τον κ. Κώστα Μαυρικάκη, Βιολόγο.

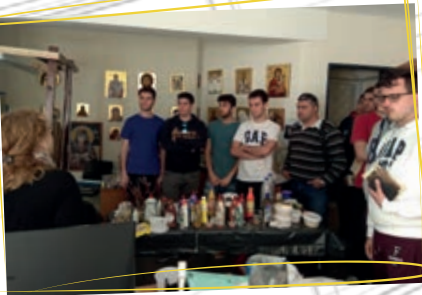

15/04 Ομιλία στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών σε συνεργασία με την Χ.Φ.Δ με ομιλητή τον κ. Κλάους Κένεθ, με θέμα «Το τέλος είναι μονάχα η αρχή».

18/04 Τέλεση του μυστηρίου του Ιερού Ευχελαίου

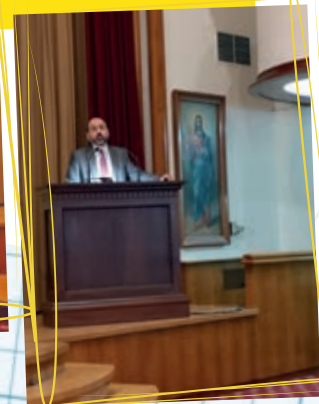
29/04-02/05 Εκδρομή φοιτητών στην Κρήτη

10/05 Παρασκευή λιβανιού με τον κ. Γιώργο Μπάκαλα για τις φοιτήτριες

11/05 Συνεδρία στα πλαίσια του σεμιναρίου «Θεολογικοί Διάλογοι» και εισήγηση με θέμα: «Ομοφυλοφιλία», με εισηγητή τον π. Αθανάσιο Λαγουρό, Νομικό, Θεολόγο

18/05 Εορτή Λήξης των Εργασιών της Χ.Φ.Ε. για το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 με θέμα «Μάρτυρες της Αναστάσεως»

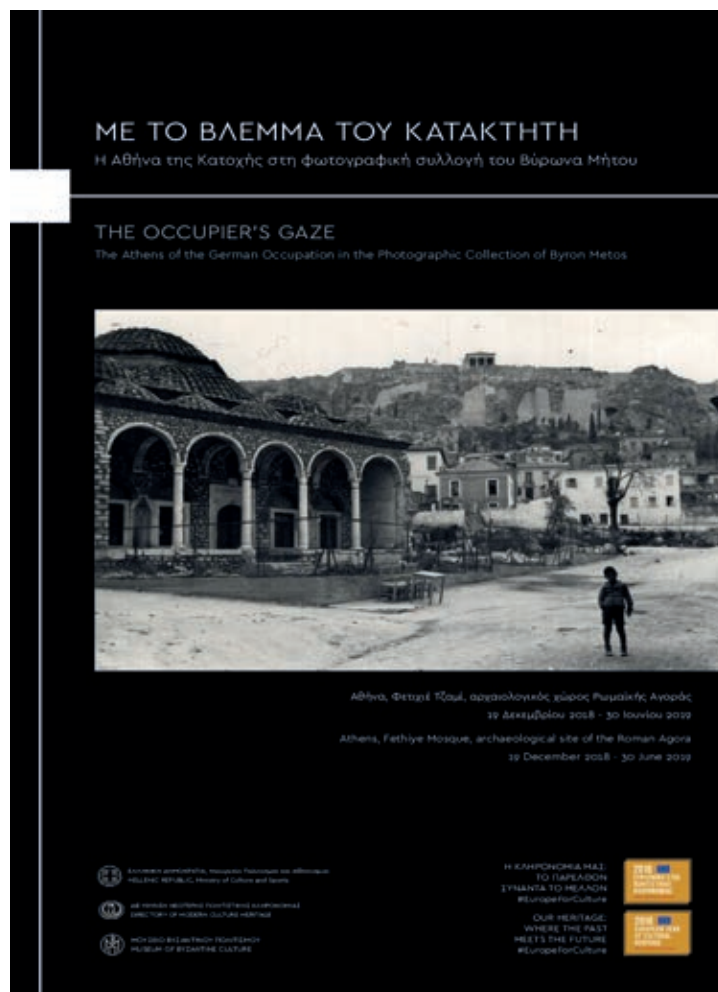

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

«Με το βλέμμα του κατακτητή:
η Αθήνα της Κατοχής στη φωτογραφική συλλογή του Βύρωνα Μήτου»

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

πεινούν και να στέκονται σε τεράστιες ουρές για το συσσίτιο και πολλά πολλά ακόμα!

Η έκθεση αποτελείται από επαγγελματικές και ερασιτεχνικές φωτογραφίες Γερμανών στρατιωτών που υπηρέτησαν τη θητεία τους στην Ελλάδα τα χρόνια της γερμανικής κατοχής (1941-1944), φωτίζουν τη φωτογραφική δραστηριότητα των Μονάδων Προπαγάνδας του Γ΄ Ράιχ.

Τα φωτογραφικά αυτά τεκμήρια συλλέχθηκαν συστηματικά από έναν Γερμανό στρατιώτη, που είχε υπηρετήσει στην Υγειονομική Υπηρεσία του γερμανικού στρατού στα Βαλκάνια, κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Με την επιστροφή του στη Γερμανία, άρχισε την αναζήτηση φωτογραφικών τεκμηρίων από πε-

ριοχές στις οποίες βρέθηκε. Μετά το θάνατό του, η συλλογή του κληροδοτήθηκε στην κόρη του, η οποία στη δεκαετία του 1980 πούλησε το τμήμα που αφορούσε την Ελλάδα, δηλαδή περισσότερες από 3000 φωτογραφίες, στον Βύρωνα Μήτο.

Η έκθεση διοργανώνεται -από τις 19 Δεκεμβρίου 2018 έως 30 Ιουνίου 2019- από τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, σε συνεργασία με το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης και με την υποστήριξη της Εφορείας Πόλεως Αθηνών, στο Φετιχί Τζαμί (εντός του αρχαιολογικού χώρου της Ρωμαϊκής Αγοράς Αθηνών).

Απόγευμα της 3ης Ιουνίου, λίγο πριν τελειώσει την ξενάγησή του στην Ρωμαϊκή Αγορά, ο ομότιμος καθηγητής της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π. Μανώλης Κορρές, μας προέτρεψε για την ώρα που μας έμενε μέχρι να κλείσει ο αρχαιολογικός χώρος, να επισκεφθούμε την έκθεση «Με το βλέμμα του κατακτητή», που φιλοξενείται στο Φετιχί Τζαμί.

Μπήκαμε διστακτικά και βγήκαμε εντυπωσιασμένοι! Είδαμε πώς αποτύπωσαν την Αθήνα στην περίοδο της Κατοχής οι ίδιοι οι κατακτητές. Τα θέματα που επέλεγαν να απαθανατίσουν ήταν ποικίλα. Από παρελάσεις των κατακτητών, τη σημαία με τη σβάστικα στην Ακρόπολη, Έλληνες να

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ

Καίτη Χιωτέλλη
Εκδόσεις «Εν Πλω»

BIBΛΙΟ

“Πιστεύω Κύριε.
Βοήθει μου τῆ ἀπιστία ”.
Νηστεύω Κύριε
Βοήθει μου τῆ ἀπληστία.
Δοξολογῶ σε, Κύριε.
Βοήθει μου τῆ ἀφασία.

Δέξου τα ράκη και τους μώλωπες
τις καταχρήσεις χρόνου και βημάτων
ροές δακρύων και ροές αιμάτων
δύσσομα έλκη χρόνια αθεράπευτα
επίμονα άλγη ισόβια
ηδονικά διατηρημένα
για να μην πάψει το σκουλήκι να τρυπά
κι η άσβεστη φωτιά να σιγοτρώνει
για να μην έβρει ο θάνατος
τίποτα ζωντανό να το καταναλώσει
ούτε καν ένα όνειρο
(άφησε πια το λάλον ύδωρ
και τα λοιπά προσόμοια).

Και μολαυτά ελπίζω Κύριε.
Βοήθει μου τῆ άπογνώσει.

Με γλώσσα άμεση, με λέξεις κατάλληλες, σωστά ταιριασμένες, τακτικά αφημένες στο χαρτί η Καίτη Χιωτέλλη «επιστρέφει» εκδοτικά με τη νέα της ποιητική συλλογή, από τις εκδόσεις Εν Πλω με την τυπογραφική επιμέλεια του Δημήτρη Μαυρόπουλου.

«Επιστρέφουν» ονομάζεται και η ποιητική της συλλογή. Ποιήματα ξεχωριστά, με λέξεις που ταξιδεύουν τον αναγνώστη στα βιώματά, σε τόπους, σε σκέψεις, σε πρόσωπα, στους προβληματισμούς, στην χαρά, την προσδοκία και την ελπίδα.

Η κα Χιωτέλλη συχνά επιλέγει βιβλικές αναφορές. Τις προσεγγίζει με τρόπο ευαίσθητο και κάνει έτσι τον αναγνώστη, ταξιδευτή στο νου και την ψυχή της.

Μια συλλογή καλογραμμένη, με λόγια από καρδιάς γραμμένα για μένα, για σένα, για Εκείνον, για τον καθένα μας.

Επιμέλεια:
Αγγελική Καλκάνη
Μεταπτ. Φοιτ. Τεχνο-Οικονομικών
Συστημάτων ΕΜΠ

«Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΤΡΕΛΟΣ» (2019)

Σκηνοθεσία: Φαρχάντ Σαφίνια

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Η ταινία μας μεταφέρει στην πόλη του Λονδίνου του 1872. Ήδη, από το 1857 έχουν ξεκινήσει οι προσπάθειες να δημιουργηθεί το πρώτο λεξικό της αγγλικής γλώσσας της Οξφόρδης. Αυτό το δύσκολο κι επαναστατικό έργο έχει ανατεθεί στον καθηγητή Τζέιμς Μάρει. Τα χρόνια περνάνε. Η δουλειά κι η κούραση αμέτρητη. Μέσα σ' όλα αυτά τα χρόνια ο καθηγητής δέχεται αλληλογραφίες από ανθρώπους που του στέλνουν λέξεις με σκοπό να τον βοηθήσουν στην προσπάθειά του. Οι άνθρωποι, όπως και τα γράμματα που δέχεται είναι αμέτρητα. Όμως ένας άνθρωπος θα ξεχωρίσει στα μάτια του. Αυτός είναι ο γιατρός Ουίλιαμ Τσέστερ Μάινορ, ο οποίος συνεισέφερε σημαντικά στην συγγραφή του λεξικού στέλνοντας συνολικά πάνω από 10.000 πλήρως τεκμηριωμένα λήμματα. Ο καθηγητής πραγματοποίησε μια επίσκεψη ώστε να συναντήσει αυτόν τον άνθρωπο που είχε βοηθήσει τόσο στην δουλειά του. Όμως, όπως αποδείχθηκε ο γιατρός ήταν τρόφιμος σε άσυλο για φρενοβλαβείς εγκληματίες...

Η ταινία μας προβάλλει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει λόγω της ασθένειάς του ο γιατρός. Μας δείχνει και τις προσπάθειες που καταβάλλει «να

παλέψει» με τον ίδιο του τον εαυτό, καθώς και το παρελθόν του που συχνά τον βασανίζει. Δεν χάνει ευκαιρία, όμως να μας δείξει και την ανθρώπινη πλευρά των ατόμων που πλαισιώνουν τον γιατρό όπως επίσης και την απέραντη αγάπη που του τρέφει ο καθηγητής Τζέιμς Μάρει καθώς τον επισκεπτόταν ακόμη και στις πιο δύσκολες ώρες. Η ταινία μας υπενθυμίζει ότι ο άνθρωπος παρ' όλο που έχει πέσει σε κάποιο αμάρτημα, δεν χάνει το δικαίωμα να συγχωρεθεί και να αγαπηθεί, ακόμα κι από άτομα που αρχικά έτρεφαν μίσος γι' αυτόν. Ο θεατής μέσα από την ιστορία της συγγραφής του λεξικού, που ολοκληρώθηκε το 1928, εβδομήντα ένα ολόκληρα χρόνια μετά τις πρώτες εργασίες, αντιλαμβάνεται την έννοια της αγάπης την οποία οφείλουμε, στην εποχή μας, να την θυμόμαστε και να την διατηρούμε.

Επιμέλεια:

Παναγιώτης Τσιάπρας

Τελειόφ. ΤΕΙ Φυσικοθεραπείας Αθήνας

ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Χριστιανικής φοιτητικής ένωσης 2019

Κι αυτό το καλοκαίρι
ετοιμάς για τις ζώνες!

ΧΙΟΣ

Φοιτήτριες Χ.Φ.Ε. Αθηνών: 1-9 Αυγούστου 2019

ΡΙΖΑ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ

Φοιτητές Χ.Φ.Ε. Πατρών: 16-18 Αυγούστου 2019

ΣΤΟΜΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ

Φοιτητές Χ.Φ.Ε. Αθηνών: 3-10 Αυγούστου 2019

Φοιτήτριες Χ.Φ.Ε. Λάρισας: 17-19 Αυγούστου 2019

Φοιτητές Χ.Φ.Ε. Αθηνών: 19-22 Αυγούστου 2019

ΕΛΑΦΙΝΑ

Φοιτητές Χ.Φ.Ε. Θεσσαλονίκης: 9-20 Ιουλίου 2019

Φοιτήτριες Χ.Φ.Ε. Θεσσαλονίκης: 20-31 Ιουλίου 2019

ΗΡΑΚΛΕΙΤΣΑ ΚΑΒΑΛΑΣ

Φοιτητές Χ.Φ.Ε. Καβάλας: 16-20 Αυγούστου 2019

Φοιτήτριες Χ.Φ.Ε. Καβάλας: 20-24 Αυγούστου 2019

Επικοινωνία-πληροφορίες e-mail: xfe@xfe.gr

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας 868

ΚΛΕΙΣΤΟ ΕΝΤΥΠΟ - ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 868 - ΚΩΔΙΚΟΣ 015475
Χριστιανική Φοιτητική Ένωση, Καρύτση 14 - 105 61 Αθήνα
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2019, Τεύχος 128